

**АГЕНЦИЈА ЗА ХРАНА И ВЕТЕРИНАРСТВО
ГОДИШЕН ПЛАН ЗА РАБОТА ЗА 2019 ГОДИНА**

Скопје, 2019

СОДРЖИНА

АГЕНЦИЈА ЗА ХРАНА И ВЕТЕРИНАРСТВО.....	4
1.1 Генерален вовед	4
1.2 Мисија	4
1.3 Визија	4
1.4 Надлежноста на Агенцијата за храна и ветеринарство	5
1.5 Правна рамка.....	5
1.6 Расположива инфраструктура	6
1.7 Финансиски ресурси.....	6
1.8 Човечки ресурси	7
Стратешки приоритети.....	11
Активности на ниво на Агенција од приоритетно значење	13
1. <i>Унапредување на системот на научна поддршка на Агенцијата за храна и ветеринарство и интегрираниот систем на безбедност на храна.</i>	13
2. <i>Зголемување и унапредување на свесноста, опитната едуцираност и информираност на граѓаните и транспарентноста во областа на интегрираниот систем на безбедност на храна.</i>	13
3. <i>Обезбедување на статус слободни од болест во одредени приоритетни области на агро индустрискиот комплекс и подигнување на на извозниот капацитет</i>	13
5. <i>Акционен План за категоризација на одгледувалиштата и унапредување на квалитет на сировото млеко со Програма за официјални контроли на ниво на примарно производство на млеко и исполнување на критериумите за сирово млеко</i>	14
6. <i>Воспоставување на интегриран систем на аудит во Агенцијата за храна и ветеринарство</i>	14
7. <i>Унапредување на системот за справување со алиментарни инфекции и интоксикации и зоонози</i>	14
1. СЕКТОР ЗА ЗДРАВСТВЕНА ЗАШТИТА И БЛАГОСОСТОЈБА НА ЖИВОТНИТЕ.....	15
1.1 Одделение за здравствена заштита на животните.....	17
11. Следење на статусот на болестите кај животните	20
12. Следење, одржување и унапредување на ИСАХВ во однос на здравствената заштита на животните.....	20
13. Комуникација со национални и меѓународни организации во областа на здравствената заштита на животните	20
14. Следење на статусот на заразните болести во светот	20
1.2 Одделение за благосостојба на животните,.....	21
6. <i>Издавање на потврди и мислења за IPARD програмата</i>	22
1.3 Одделение за идентификација и регистрација на животните	23
1.4 Одделение за планови за итни мерки	23
2. СЕКТОР ЗА ВЕТЕРИНАРНО ЈАВНО ЗДРАВСТВО	24
2.1 Одделение за безбедност и квалитет на храна од животинско потекло	24
Одобрување на објекти и оператори со храна од животинско потекло.....	24
Одобрување на објекти за извоз во Европска унија	25
Одобрување на објекти за извоз во трети земји.....	25
Регистрација на правни лица увозници на храна од животинско потекло	26
Изготвување, следење и анализа на Годишниот план за мониторинг на резидуи и недозволените супстанции кај живи животни, производи и сировини од животинско потекло	26
Регистрација на примарното производство.....	27
Аудит на објекти за производство, обработка и манипулација со храна од животинско потекло	28
Изработка на законски и подзаконски акти	29
Квалитетот на храната од животинско потекло.....	30
Надградба на Ветеринарно информативниот систем – ВИС и негова функционална примена	30
Тековни активности	30
2.2 Одделение за ветеринарно – медицински препарати	31
2.3 Одделение за нуспроизводи од животинско потекло	36
2.4 Одделение за безбедност на храна за животни и исхрана на животните.....	41
3. СЕКТОР ЗА ХРАНА ОД НЕЖИВОТИНСКО ПОТЕКЛО	46
3.1 Одделение за безбедност на храна од неживотинско потекло.....	47
3.2 Одделение за храна за посебна нутритивна употреба, збогатена храна, додатоци во исхраната и адитиви.....	48
3.3 Одделение за производи и материјали кои доаѓаат во контакт со храната	49
4. СЕКТОР ЗА ИНСПЕКЦИСКИ НАДЗОР	50
4.1 Одделението за државна инспекција за здравствена заштита на животните:	57
4.2 Одделение за државна инспекција за ветеринарно јавно здравство	58
4.3 Одделение за државна инспекција за храна од неживотинско потекло	58
4.4 Одделението за државна инспекција на граничен премин за храна од неживотинско:.....	59
4.5 Одделението за државна ветеринарна инспекција на граничен премин.....	59

ГОДИШЕН ПЛАН НА ОДДЕЛЕНИЕ ЗА ДРЖАВНА ИНСПЕКЦИЈА ЗА ВЕТЕРИНАРНО ЈАВНО ЗДРАВСТВО ЗА 2019 ГОДИНА	60
ГОДИШЕН ПЛАН НА ОДДЕЛЕНИЕ ЗА ДРЖАВНА ИНСПЕКЦИЈА ЗА ЗДРАВСТВЕНА ЗАШТИТА НА ЖИВОТНИТЕ ЗА 2019 ГОДИНА	68
ГОДИШЕН ПЛАН НА ОДДЕЛЕНИЕ ЗА ДРЖАВНА ИНСПЕКЦИЈА ЗА ХРАНА ОД НЕЖИВОТИНСКО ПОТЕКЛО ЗА 2019 ГОДИНА	72
ГОДИШЕН ПЛАН НА ОДДЕЛЕНИЕ ЗА ДРЖАВНА ВЕТЕРИНАРНА ИНСПЕКЦИЈА НА ГРАНИЧЕН ПРЕМИН ЗА 2019 ГОДИНА	78
ГОДИШЕН ПЛАН НА ОДДЕЛЕНИЕ ЗА МЕЃУНАРОДНА ТРГОВИЈА И СЕРТИФИКАЦИЈА	83
5. СЕКТОР ЗА ЕУ И МЕЃУНАРОДНА СОРАБОТКА.....	85
5.1 Одделение за ЕУ легислатива и европска интеграција	85
5.2 Одделение за меѓународна соработка и комуникација	93
6. СЕКТОР ЗА ОПШТИ И ЗАЕДНИЧКИ РАБОТИ.....	101
6.1 Одделение за општи работи, архивско и канцелариско работење	101
6.2 Одделение за правни работи.....	102
6.3 Одделение за јавни набавки.....	102
6.4 Одделение за информатичка технологија.....	102
7. СЕКТОР ЗА СТРУЧНА ПОДДРШКА.....	104
7.1 Одделение за управување со систем на квалитет	104
7.2 Одделение за координација и контрола на лаборатории.....	105
7.3 Одделение за заштита на потрошувачите.....	106
8. СЕКТОР ЗА НОВИ ПРЕХРАНБЕНИ ТЕХНОЛОГИИ	110
8.1 Одделение за генетски модифицирана храна.....	110
8.2 Одделение за храна произведена со иновирани технологии, храна третирана со јонизирачко зрачење и други видови храна.....	111
9. СЕКТОР ЗА ПРОЦЕНКА И КОМУНИКАЦИЈА НА РИЗИК.....	113
9.1 Одделението за проценка на ризик	113
9.2 Одделение за комуникација со ризик и RASFF	114
10. ОДДЕЛЕНИЈА ПОД ДИРЕКТНА НАДЛЕЖНОСТ НА ДИРЕКТОР	115
10.1 ОДДЕЛЕНИЕ ЗА РАБОТИ ПОВРЗАНИ СО ДИРЕКТОР – КАБИНЕТ	115
10.2 ОДДЕЛЕНИЕ ЗА УПРАВУВАЊЕ СО ЧОВЕЧКИ РЕСУРСИ	116
10.3 ОДДЕЛЕНИЕ ЗА ВНАТРЕШНА КОНТРОЛА И АУДИТ.....	116
10.4 ОДДЕЛЕНИЕ ЗА ВНАТРЕШНА РЕВИЗИЈА	117
10.5 ОДДЕЛЕНИЕ ЗА ФИНАНСИСКИ ПРАШАЊА	118
10.6 ОДДЕЛЕНИЕ ЗА СЛЕДЕЊЕ НА ИЗМАМИ СО ХРАНА	118

АГЕНЦИЈА ЗА ХРАНА И ВЕТЕРИНАРСТВО

1.1 Генерален вовед

Агенцијата за храна и ветеринарство е самостоен орган на државната управа со својство на правно лице, кое е одговорна за вршење на работите од областа на безбедноста на храна и храна за животни, спроведување, контрола, надзор и следење на ветеринарните активности од областа на здравствената заштита на животните, нивна благосостојба, ветеринарно јавно здравство како и контрола на националните референтни и овластени лаборатории кои даваат поддршка на работата на Агенцијата.

АХВ функционира на целата територија на Република Северна Македонија со седиште во Скопје, и внатрешните организациони единици 34 (28 функционални) подрачни единици и 11 (9 функционални) инспекциски места на граничен премин со спроведување на официјални контроли од областа на ветеринарното здравство и безбедноста на храна, почнувајќи од примарното производство на храна до нејзината употреба од страна на крајниот потрошувач.

Согласно Европските системи за безбедност на храната, контролните системи во интегрираниот систем на контрола на безбедност на храна се класифицирани во 11 области, при што АХВ е надлежна за 9 од нив и тоа: контролен систем за здравствена заштита на животни; благосостојба на животни; идентификација и регистрација на животни; контролен систем за храна од животинско потекло; контролен систем за увоз на храна од животинско потекло; контролен систем за генерална безбедност на храната; контролен систем за увоз на храна од неживотинско потекло; контролен систем за нус производи од животинско потекло; како и за воспоставување координација со другите надлежни институции Државниот инспекторат за земјоделство и фитосанитарната управа во однос на преостанатите 2 контролни механизми (контролен систем за пестициди и контролен систем на примарното растително производство).

1.2 Мисија

Континуирана грижа за заштита на здравјето на луѓето од болести кои се пренесуваат преку животните и преку храната, заштита на здравјето на животните и нивната благосостојба, заштита на потрошувачите од заблуда и нивно транспарентно и навремено информирање за можни опасности од храната, како и заштита на животната средина од загадување со отпад од животинско потекло, преку креирање на соодветени политики, спроведување и следење на исполнетост на националната легислатива и контрола на спроведување на националните прописи усогласени со стандарди на ЕУ и меѓународните стандарди ратификувани од Република Северна Македонија.

1.3 Визија

Институција која е синоним за безбедност на храната, преку која се обезбедува заштита на здравјето на населението и заштита на здравјето и благосостојбата на животните, како и заштита на интересите на потрошувачите, преку примена на најсовремените научни и технички решенија од областа на безбедноста на храната и храната за животни на национално ниво и на ниво на Европска Унија.

Институција во Република Северна Македонија која прва го има затворено релевантното поглавје во преговорите со Европската Унија, односно Поглавје 12-Безбедност на храна, ветеринарна и фитосанитарна политика.

1.4 Надлежноста на Агенцијата за храна и ветеринарство

Агенцијата за храна и ветеринарство е надлежна за:

- Извршување на работите од областа на безбедноста на храната и храната за животни;
- Спроведување, контрола, надзор и следење на ветеринарните активности во областа на здравствена заштита на животните;
- Заштита и благосостојба на домашните животните и на домашните миленици, животните во зоолошките градини и животните кои се користат за експериментални и други научни цели;
- Извршување на работите од областа на нуспроизводите од животинско потекло;
- Идентификација и регистрација на фармските и други животни,
- Извршување на работите од областа на ветеринарно-медицински препарати;
- Контрола на квалитетот на храната, со исклучок на примарното земјоделско производство од растително потекло;
- Други работи од значење на ветеринарното здравство, безбедноста на храната и храната за животни

1.5 Правна рамка

Системот за безбедност на храна и ветеринарно здравство, вклучително и надзорот и официјалните контроли, се регулирани со еднаесет закони и подзаконските акти кои произлегуваат од истите:

- Закон за безбедност на храната ("Службен весник на Република Македонија", бр. 157/10, 53/11, 1/12, 164/13, 187/13, 43/14, 72/15, 84/15, 123/15 (пречистен текст), 129/15, 213/15 39/16 и 64/18);
- Закон за ветеринарно здравство ("Службен весник на РМ", бр. 113/07, 24/11, 136/11, 123/12, 123/15 (пречистен текст), 154/15 и 53/16);
- Закон за заштита и благосостојба на животните („Службен весник на Република Македонија”, бр. 149/14, 149/15 и 53/16);
- Закон за нус-производи од животинско потекло (“Службен весник на Република Македонија”, бр. 113/07, 144/14, 149/15 и 53/16);
- Закон за идентификација и регистрација на животните (“Службен весник на Република Македонија”, бр. 95/12, 27/14, 149/15 и 53/16);
- Закон за ветеринарно медицински препарати (“Службен весник на Република Македонија”, бр. 42/10, 136/11, 149/15 и 53/16);
- Закон за безбедност на храна за животни ("Службен Весник на Република Македонија", бр. 145/10, 53/11, 1/12, 33/15, 149/15 и 53/16);
- Законот за органско земјоделско производство („Службен весник на Република Македонија“, бр. 146/09, 53/11, 149/15, 39/16, 132/16);
- Закон за квалитетот на земјоделските производи („Службен весник на Република Македонија“, бр. 140/10; 53/11, 55/12, 106/13, 116/15, 106/13, 116/15, 149/15, 193/15, 39/16);
- Закон за водите („Службен весник на Република Македонија“, бр. 87/2008, 6/2009, 161/2009, 83/10, 51/11, 44/12, 23/13, 163/13, 180/14, 146/15 и 52/16)
- Закон за инспекциски надзор ("Службен Весник на Република Македонија", бр. 50/10, 162/10, 157/11, 147/13 и 41/14, 33/15, 193/15 и 53/16) - обврзувачки за сите инспекциски служби

Основниот правен акт е Законот за безбедност на храната, со кој се регулира контролата на безбедноста на храна во сите фази (производство, преработка, складирање, транспорт,

дистрибуција, малопродажба и употреба). Со законот се регулираат општите и специфичните услови и обврски за операторите за храна, нивната регистрација и одобрение, условите за увоз и извоз на храна од животинско и неживотинско потекло, официјалните контроли и нивното финансирање заедно со мониторингот на резидуи и недозволените супстанции.

Основниот закон во ветеринарната област е Законот за ветеринарно здравство со кој се утврдуваат организацијата и надлежностите на ветеринарните служби и начелата и процедурите за спроведување на активностите во однос на заштитата на животните како и на луѓето од болести кои се пренесуваат преку животни и производи од животинско потекло, ветеринарна инспекција и контрола, надоместоци и трошоци за здравствена заштита на животните, организација и спроведување на активности од областа на ветеринарната медицина, како и други прашања од областа на ветеринарното здравство. Со овој закон исто така се дефинирани надлежностите на ветеринарните служби во Република Македонија.

Хармонизацијата на националното со законодавството на ЕУ се врши согласно националната програма за усвојување на правото на ЕУ (НРАА) усвоена на годишно ниво од страна на Владата на Република Северна Македонија, за активности од Поглавјето 12 - Безбедност на храна, ветеринарна и фитосанитарна политика.

Дел од законодавството на ЕУ кое е од интерес за АХВ е уредено и во поедини други поглавја.

1.6 Расположива инфраструктура

Материјалните ресурси кои Агенцијата ги има на располагање во рамките на своите внатрешни организациони единици како што се опремени канцелариски простории, телефонски линии, ИТ опрема со интернет врска, софтверски системи, ИТ информациски систем на АХВ, моторни возила, опрема за работа на инспекциските служби, се на средно задоволително ниво.

Несоодветно е решено прашањето на капацитетите за сместување – објектите каде се лоцирани канцелариите на Агенцијата. Објектите во најголем дел се под наем, со недоволно сместувачки капацитет за сите вработени, вклучително и простор за прием и работење со странки и граѓани, соодветен паркинг простор, несоодветен пристап за моторни возила до управната зграда, простор за архивирање и магацински простор за опремата.

Агенцијата во 2018 година ќе преземе активности во насока на решавање на наведените проблеми со приоритет на обезбедување на сопствен објект.

1.7 Финансиски ресурси

Средствата за финансирање на работата на Агенцијата се обезбедуваат од:

- Буџетот на Република Северна Македонија,
- Сопствени приходи,
- Буџетот на Европската унија во согласност со критериумите пропишани во билатералните договори склучени меѓу Република Северна Македонија и Европската унија и
- Донации и други извори утврдени со закон.

Активностите кои се однесуваат на здравствената заштита и благосостојба на животните и ветеринарното јавно здравство и безбедноста на храната се финансираат со средства од буџетот на Република Северна Македонија

Со средствата од буџетот на Република Северна Македонија се финансираат активностите од:

- Програмата за користење на средства за здравствена заштита на животните;
- Програмата за користење на средства за ветеринарно јавно здравство;
- Програми за мониторинг на безбедност на храна (општи и посебни);
- Повеќегодишните програми за контрола и сузбивање на болестите кај животните утврдени со закон;
- Трошоци утврдени со плановите за итни мерки согласно закон;
- Трошоците за развој и работа на ветеринарниот информациона систем;
- Трошоци за изработка на епидемиолошки студии, студии за проценка на ризици, трошоци и континуирана едукација во службата по прашања од јавен интерес, во соработка со соодветните образовни и научно-истражувачки институции.

1.8 Човечки ресурси

АХВ има за цел да обезбеди оптимални услови за соодветен број и компетентност на персоналот кој ќе одговори на задачите кои треба да се спроведат, согласно законските надлежности и утврдените приоритети од страна на АХВ.

Во моментот АХВ брои вкупно 341 вработен. Вработените своите работни задачи ги извршуваат во седиштето на АХВ во Скопје, во 34 подрачни единици во Република Северна Македонија и на 11 инспекциски места на граничните премини.

Управувањето со вработените во АХВ е стратешки организирано со следнава цел: секој вработен индивидуално како и сите заедно се стремат кон постигнување на поставените цели, постојано зголемувајќи ја ефикасноста при извршувањето на работните задачи до постигнување на највисоко ниво на ефективност.

АХВ врз основа на потребата од подобрување на функционирањето во областите на делување и услугите кои се извршуваат става посебен акцент на: достигнување на посакуваната ефикасност во управување и раководење, стратешко планирање и делување, поставување на соодветен организациски модел, зголемување на визибилноста кај пошироката и стручната јавност, стекнување на доверба и почит кај операторите со храна, потрошувачите, фирмите кои се занимаваат со увоз и извоз на храна, храна за животни, со цел да се овозможи полесно прилагодување на промените во опкружувањето и пошироко, како и зајакнување на техничката и технолошката опременост во областа на делување на Агенцијата.

Со Агенцијата раководи директор кој го именува и разрешува Владата на Република Северна Македонија. Директорот има заменик кој го именува и разрешува Владата на Република Северна Македонија.

Согласно Правилникот за систематизација на работните места во АХВ, функционираат девет сектори и тоа: Сектор за здравствена заштита и благосостојба на животните, Сектор за ветеринарно јавно здравство, Сектор за храна од неживотинско потекло, Сектор за инспекциски надзор, Сектор за ЕУ и меѓународна соработка, Сектор за општи и административни работи, Сектор за стручна поддршка, Сектор за нови прехранбени технологии и Сектор за проценка и комуникација на ризик.

Агенцијата во својот состав брои 3 Државни советници: Државен советник за храна 1 извршител и Државен советник за стручни и административни работи 2 извршители.

Во Агенцијата надвор од секторите се формираат шест одделенија кои за својата работа непосредно одговараат пред директорот на Агенцијата и тоа: Одделение за работи поврзани со директорот – Кабинет, Одделение за управување со човечки ресурси, Одделение за внатрешна контрола и аудит, Одделение за внатрешна ревизија, Одделение за финансиски прашања и Одделение за следење на измами со храна.

Во рамките на секој сектор се формираат одделенија.

*** Сектор за здравствена заштита и благосостојба на животните**

- Одделение за здравствена заштита на животните
- Одделение за благосостојба на животните
- Одделение за идентификација и регистрација
- Одделение за планови за итни мерки

*** Сектор за ветеринарно јавно здравство**

- Одделение за безбедност и квалитет на храна од животинско потекло
- Одделение за ветеринарно медицински препарати
- Одделение за нус-производи од животинско потекло
- Одделение за безбедност на храна за животни и исхрана на животни

*** Сектор за храна од неживотинско потекло**

- Одделение за безбедност на храна од неживотинско потекло
- Одделение за додатоци за храна, адитиви, храна за посебна нутритивна употреба и збогатена храна
- Одделение за материјали и производи во контакт со храна

*** Сектор за инспекциски надзор**

- Одделение за државна инспекција за здравствена заштита на животните
- Одделение за државна инспекција за ветеринарно јавно здравство
- Одделение за државна инспекција за храна од неживотинско потекло
- Одделение за државна ветеринарна инспекција на граничен премин
- Одделение за државна инспекција за храна од неживотинско потекло на граничен премин
- Одделение за меѓународна трговија и сертификација

*** Сектор за ЕУ и меѓународна соработка**

- Одделение за ЕУ легислатива и европска интеграција
- Одделение за меѓународна соработка и комуникација

*** Сектор за општи и административни работи**

- Одделение за општи работи, архивско и канцелариско работење
- Одделение за правни работи
- Одделение за јавни набавки
- Одделение за информатичка технологија

*** Сектор за стручна поддршка**

- Одделение за управување на систем за квалитет
- Одделение за координација и контрола на лаборатории
- Одделение за заштита на потрошувачите
- Одделение за стратешко планирање

*** Сектор за нови прехранбени технологии**

- Одделение за генетски модифицирана храна
- Одделение за храна произведена со иновирани технологии и јонизирачко зрачење, новел храна и други видови храна

*** Сектор за проценка и комуникација на ризик**

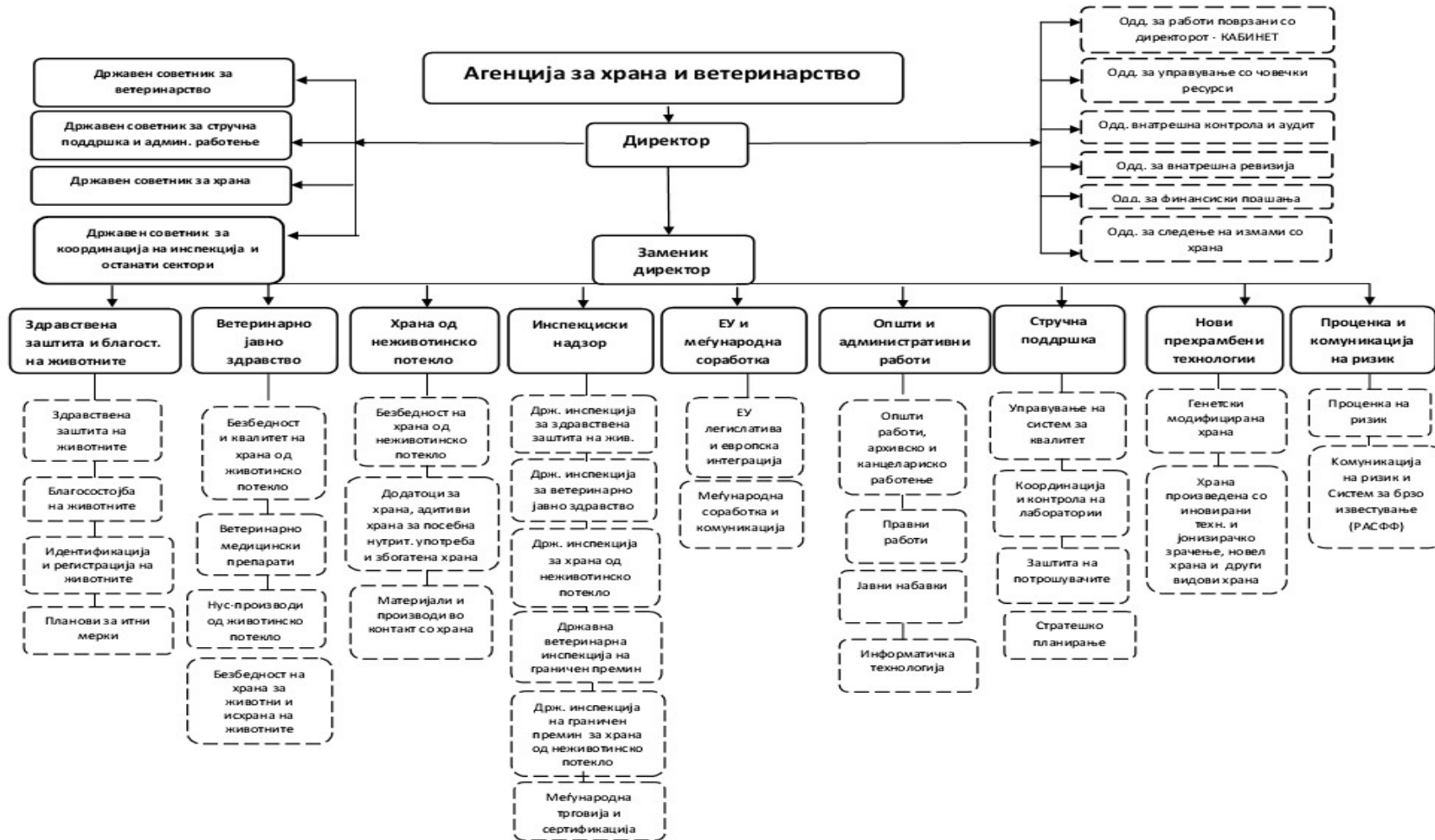

- Одделение за проценка на ризик
- Одделение за комуникација на ризик и Систем за брзо известување RASFF

***Самостојни одделенија на Агенцијата за храна и ветеринарство**

- Одделение за работи поврзани со директорот-Кабинет
- Одделение за управување со човечки ресурси
- Одделение за внатрешна контрола и аудит
- Одделение за внатрешна ревизија
- Одделение за финансиски прашања
- Одделение за следење на измами со храна

Организациона структура

Стратешки приоритети

Стратешки приоритети на АХВ:

*** 1 Обезбедување на висок степен за безбедноста на храна и храна за животни и ветеринарно јавно здравство**

Во функција на наведениот приоритет се развиваат следните цели:

- Зајакнување на воспоставениот функционален систем за контрола на безбедност и квалитетот на храната наменета за исхрана на луѓе и храната за животни и ветеринарното јавно здравство и понатамошно усогласување со политиките на ЕУ од областа на безбедност на на храната и ветеринарното јавно здравство
- Заштита на интересите на потрошувачите, согласно одредбите од Законот за безбедност на храната и Законот за заштита на потрошувачи
- Воспоставување и градење на стратешка координација со научни институции како независен извор на научни совети и поддршка на научните активности на системот за безбедност на храната
- Одржување и унапредување на животната средина и природата од аспект на ветеринарното здравство (примена на принципите, методите и технологиите за управување со нуспроизводи од животинско потекло)
- Унапредување на системот на контрола и употребата на ветеринарно медицински препарати заради висок степен на заштита на здравјето на животните и луѓето.

*** 2 Унапредување на здравствена заштита и благосостојбата на животните**

Во функција на наведениот приоритет се развиваат следните цели:

- Обезбедување на висок степен на здравствена заштита на животните од заразни и други болести што подразбира следење и спречување на појава на нови болести во земјата кај животните и зооозите кај луѓето, соодветна контрола и надзор на болестите кои се присутни во земјата со постепено намалување на преваленцијата до постигнување на статус на земјата или одредени региони како официјално слободни од болести кај животните, заштита на јавното здравје од болестите кои потекнуваат или се поврзани со животните (зоонози, вектор преносливи болести и алиментарни инфекции и интоксикации), одржување на систем на контрола, надзор и спремност за сузбивање и искоренување на особено опасни заразни болести.
- Воспоставување и одржување на систем на благосостојба и заштита на животни при нивното одгледување во фармски услови, во текот на нивниот превоз, за време на нивно колење, благосостојба на бездомни животни, животните во зоолошките градини и експерименталните животни.
- Обезбедување на извоз на свежо свинско месо
- Обезбедување на стаутус на земја за извоз живи риби од групата салмониди во ЕУ

- Добивање на статус на земја со незначителен ризик во однос на ТСЕ.

* **3 Зајакнување на институционалните капацитети на Агенцијата за храна и ветеринарство**

Во функција на наведениот приоритет се развиваат следните цели:

-Унапредување на квалитетот, ефективноста и ефикасноста на работењето на АХВ и постигнување на унифицираност во работата на инспекторите за храна и официјалните ветеринари при спроведување на националното законодавство усогласено со ЕУ законодавството

-Континуирино унапредување на материјално техничките средства за спроведување на официјалните контроли и подобрување на квалитетот на официјалните контроли

-Воспоставување и одржување на системи на управување со квалитетот според ISO и други стандарди

-Реализација на активностите утврдени во планирани и тековни проекти, а кои се однесуваат на јакнење на капацитетите и квалитетот на работењето на вработените во АХВ (прилог листа на проекти -(тековни и планирани)

- Воспоставување на административна структура за започнување и водење на проевоорите со ЕУ и изработка на прелиминарна позиција и Стратегија за транспозиција и имплементација на ЕУ актите во Република Северна Македонија

- Законско усогласување со новиот пакет на ЕУ законодавството од областа на ветеринарното здравство и безбедноста на храна

Активности на ниво на Агенција од приоритетно значење

1. Унапредување на системот на научна поддршка на Агенцијата за храна и ветеринарство и интегрираниот систем на безбедност на храна.

Согласно Законот за безбедност на храна и релевантната ЕУ легислатива, активностите на надлежните органи во областа на безбедност на храната треба да бидат засновани на научни сознанија и потврдени со научни признаени факти. Во тој правец Агенцијата во 2019 година планира серија на активности во правец на унапредување на националните капацитети за научна поддршка на интегрираниот систем за безбедност на храна преку:

- воспоставување на научни мрежи со база на податоци на научни експерти
- воспоставување на Систем за проценка на ризици во соработка со научни институции од сите области на безбедноста на храната и ветеринарно здравство и фитосанитарна политика;
- воспоставување на база на податоци на расположливи научни експерти (национални и меѓународни);
- воспоставување на соработка со релевантни научни институции од земјите членки на ЕУ;
- унапредување и промовирање на структурата и активностите на Националниот совет за безбедност на храна и храна за животни.

2. Зголемување и унапредување на свесноста, општата едуцираност и информираност на граѓаните и транспарентноста во областа на интегрираниот систем на безбедност на храна.

Зголемување и унапредување на свесноста, општата едуцираност и информираност на граѓаните и транспарентноста во областа на интегрираниот систем на безбедност на храна би се постигнало со усвојување и промовирање на Стратегијата за комуникација со ризик од областа на безбедност на храна и ветеринарното здравство.

Воедно би се унапредил и интегрирал системот на бесплатни едукации за граѓаните и заинтересираните субјекти во одредени сегменти од посебен интерес за граѓаните на Република Северна Македонија.

Посебен елемент би била унапредување на дизајнот, функционалноста и интерактивноста на web страната на Агенцијата за храна и ветеринарство во правец на најсовремените техники на односи на јавност и обезбедување на транспарентност на работењето на Агенцијата.

3. Обезбедување на статус слободни од болест во одредени приоритетни области на агро индустрискиот комплекс и подигнување на на извозниот капацитет

Стратешки приоритети на Република Северна Македонија во однос на извоз на храна и производи од животинско потекло, како и живи животни би се постигнал со низа комплементарни активности во сегментите на здравствена заштита на животните и благосостојба на животните, со постигнување на високите стандарди на ОИЕ и ЕУ за добивање на статус слободен од болест.

4. Унапредување на капацитетот на Агенцијата за храна и ветеринарство за брз и сеопфатен одговор при појава на кризи и ризици во областа на безбедноста на храна и ветеринарното здравство.

Унапредување на капацитетот на Агенцијата за храна и ветеринарство за брз и сеопфатен одговор при појава на кризи и ризици во областа на безбедноста на храна и ветеринарното здравство ќе се

постигне со комплетирање на пакетот на планови за итни мерки во делот на здравствена заштита на животните и безбедноста на храна, како и изработка на посебни планови за постапување во случај на елементарни непогоди и вонредни радијациони настани, како и со подигање на институционалниот капацитет за Агенцијата за контрола, надзор и спремност за сузбивање и искоренување на особено опасни заразни болести и кризи со храна и храна за животни.

5. Акционен План за категоризација на одгледувалиштата и унапредување на квалитет на сировото млеко со Програма за официјални контроли на ниво на примарно производство на млеко и исполнување на критериумите за сирово млеко

Спроведување на Акциониот план за категоризација на одгледувалиштата и унапредување на квалитет на сировото млеко со Програма за официјални контроли на ниво на примарно производство на млеко и исполнување на критериумите за сирово млеко како обвска од Европската Комисија и Поткомитетот за земјоделство и рибарство.

Барањата за безбедност на храна и здравствените барања за производство на сирово млеко, се утврдени во Анекс III, Оддел IX од Регулативата 853/2004 и се транспонирани во Правилникот за посебните барања за безбедност и хигиена и начинот и постапката на вршењето на службените контроли на млекото и млечните производи. Тука се утврдени и хигиенските барања за млечните фарми за време на молзењето, собирањето и транспортот.

Бизнис операторите со храна треба да воспостават процедури со кои се гарантира дека сировото млеко ги исполнува наведените критериуми, при што контролата на исполнување на критериумите и барањата за безбедност на храна се спроведува на две нивоа:

- На ниво на организациони единици - со редовните инспекциски контроли и аудит спроведени од официјалните ветеринарни надлежни за објектите.
- На централно ниво - со специјална група која врши контрола во рамките на посебна програма на аудит.

6. Воспоставување на интегриран систем на аудит во Агенцијата за храна и ветеринарство

Со воведување на системско управување со работните процеси во АХВ преку идентификувани и евалуирани ризици се овозможува воведување на интегриран систем на аудит во Агенцијата за храна и ветеринарство, со што би се обезбедило подобрување на квалитетот на официјалните контроли на АХВ, но истовремено и би се подигнал степенот на безбедност на храна и здравствена заштита на животните.

7. Унапредување на системот за справување со алиментарни инфекции и интоксикации и зоозоци

Унапредување на системот за справување со алиментарни инфекции и интоксикации и зоозоци како еден од основните елементи во делот на заштита на јавното здравје ќе се постигне со изработка и имплементација на посебен сет на процедури со Министерството за здравство, со кои би се обезбедил сеопфатен одговор при појавата на алиментарни инфекции и/или интоксикации како и било кои други кризни состојби поврзани со храната.

8. Активности во делот на СЕФТА договорот за асоцијација и стабилизација и Светска Трговска Организација

Активностите во рамките на СЕФТА договорот ќе бидат предмет на посебен интерес за Агенцијата со цел исполнување на сите обврски кои произлегуваат од дополнителниот протокол 5 во правец на олеснување на меѓународната трговијата, но и соодветна заштита на националните интереси на Република Северна Македонија.

1. СЕКТОР ЗА ЗДРАВСТВЕНА ЗАШТИТА И БЛАГОСОСТОЈБА НА ЖИВОТНИТЕ

Секторот за здравствена заштита и благосостојба на животните во рамките на Агенцијата за храна и ветеринарство е составен од четири одделенија и тоа:

1. Одделение за здравствена заштита на животните,
2. Одделение за благосостојба на животните,
3. Одделение за идентификација и регистрација на животните,
4. Одделение за планови за итни мерки.

Во Секторот работат вкупно 21 вработени лица.

Во Одделение за здравствена заштита на животните работат 1 раководител на одделение, 4 соработника, 1 помлад соработник и 1 референт (вкупно 7).

Во Одделение за благосостојба на животните работат 1 раководител на одделение, 1 советник и 1 референт (вкупно 3).

Во Одделение за идентификација и регистрација на животните работат 1 раководител на одделение, 2 советници, 3 помлади соработници и 5 референти (вкупно 10).

Во Одделение за планови за итни мерки работи 1 советник (вкупно 1).

Секторот за здравствена заштита и благосостојба на животните е задолжен и надлежен за унапредување на здравствената заштита и благосостојба на животните и тоа:

- Контрола, следење и превенција на ширење на болестите кај животните;
- Надзор, мониторинг и ерадикација на болестите кај животните;
- Унапредување на благосостојбата на животните;
- Континуирано надградување и одржување на Ветеринарен информатички систем;
- Изработка на законски и подзаконски акти, програми и други акти од областа на ветеринарството;
- Подготовка на анализи, информации за состојбата со здравствената заштита на животните;
- Организирање и остварување на соработки со други надлежни органи и сектори;
- Тренинзи, работилници и обуки за стручно надоградување и јакнење на капацитетите на официјалните ветеринари во делот на здравствена заштита и благосостојба на животните, инспекциски надзор на спроведувањето на позитивните законски решенија од областа, согласно Законот за ветеринарно здравство, Законот за заштита и благосостојба на животните, Законот за идентификација и регистрација на животните и Законот за безбедност на храната.

Годишниот план за работа на секторот односно на одделенијата во состав е изготвен согласно стратешките документи на Агенцијата за храна и ветеринарство, Националната програма за усвојување на правото на ЕУ, Програмите за здравствена заштита на животите, Контролните планови и планови за мониторинг како и врз основа на законските и подзаконските решенија односно обврските кои произлегуваат од нивната имплементација.

ПРОГРАМА: Ветеринарна здравствена заштита

ПОТПРОГРАМА 1:

Цел на потпрограмата: Унапредување на статусот на РСМ во однос на извозот на храна од животинско потекло во ЕУ (добивање на статус за извоз на свинско месо во ЕУ)

КЛАСИЧНА ЧУМА КАЈ СВИЊИ

Активностите во однос на класичната чума кај свињите се

1. Спроведување на мониторинг на ефикасноста на вакцинацијата против класична чума кај свињите заклани во кланица.
2. Постапување по резултатите добиени од спроведениот мониторинг на ефикасноста на вакцинацијата против класична чума кај свињите кај свињи од комерцијални одгледувалишта, односно спроведување на надзор кај свињи во комерцијални одгледувалишта каде е потврдено отсуство на имунитет од вакцинација.
3. Спроведување на надзор на свињи одгледувани во селски дворови и стопанства.
4. Спроведување на надзор кај дивите свињи.
5. Тренинзи-обуки - едукација: ловци, ветеринарни друштва, официјални ветеринари-подигање на свесноста
6. Изработка на информативен материјали (лифлети и др.) класична чума кај свињите.

Во согласност со акцискиот план на активности за укинување на вакцинација на класична чума кај свињите донесен со Одлуката за преземање на активности за престанок на вакцинација против класична чума кај свињите предвидено е контрола на набавка и дистрибуција на вакцини и адаптирање на ИСАХВ за внес на податоци за свињи (активности на локација).

АФРИКАНСКА ЧУМА КАЈ СВИЊИ

Активностите во однос на африканската чума кај свињите се

1. Спроведување мониторинг на африканска чума кај дивите свињи,
2. Публикација на информативни брошури лифлет наменет за ловците и друг информативен материјал.
3. Предвидено се обуки, тренинзи и едукација на ловци, ветеринарни друштва, официјални ветеринари, во насока на подигање на свесноста и јакнење на капацитетите.
4. Ажурирање/ транспонирање на ЕУ правна рамка во делот на диви свињи за потребата од унапредување на националното законодавство (одлука која се однесува на диви свињи)

ПОТПРОГРАМА 2:

Цел на потпрограмата: Добивање на статус за извоз на жива риба (група салмониди) во ЕУ

БОЛЕСТИ КАЈ АКВАКУЛТУРА

Активностите во однос на добивање на статус на извоз на жива риба во ЕУ и контрола на болестите кај аквакултурата се

1. Доставување на одговор на прашалник за аквакултура до Европска Комисија, како еден од чекорите за ставање на Република Северна Македонија на листата на земји дозволени за извоз на салмонидни видови на риба, предвидена FVO мисија 2019 година.
2. Спроведување надзор на ВХС/ИХН кај пастрмки .
3. Спроведен надзор на КХВ кај крап.
4. Контринуирано одобрување на објекти за аквакултура зависно од пристигнати барања.
5. Изработка на план за итни мерки и оперативен прирачник за болести кај аквакултурата.
6. Контролни мерки на одгледувалиштата каде болеста ИХН е потврдена во 2018 година.

ПОТПРОГРАМА 3:

Цел на потпрограмата: Добивање на статус на земја со незначителен ризик во однос на ТСЕ

Активностите во однос на добивање на статус на земја со незначителен ризик во однос на ТСЕ се

1. Мониторинг на ТСЕ кај говедата на животни заклани во кланица и потреба од уредување на стратегија за воспоставување на систем за земање на примероци од Fallen stock-пасивен мониторинг на угинати животни во селски дворови и семејни домаќинства.

ПОТПРОГРАМА 4: Висок степен здравствена заштита и благосостојба на животните

Цел на потпрограмата: Обезбедување на висок степен на здравствена заштита на животните од заразни и други болести што подразбира следење и спречување на појава на нови болести во земјата кај животните и зоонозите кај луѓето, соодветна контрола и надзор на болестите кои се присутни во земјата со постепено намалување на преваленцијата до постигнување на статус на земјата или одредени региони како официјално слободни од болести кај животните, заштита на јавното здравје од болестите кои потекнуваат или се поврзани со животните (зоонози, вектор преносливи болести и алиментарни инфекции и интоксикации), одржување на систем на контрола, надзор и спремност за сузбивање и искоренување на особено опасни заразни болести

Секоја година согласно член 57 став (1) од Законот за ветеринарно здравство, најдоцна до 31 декември секоја година, директорот на Агенцијата донесува годишна наредба за здравствена заштита на животните со кој се наредува спроведување на мерки за здравствена заштита на животните од одделни заразни болести, како и периодот за извршување на тие мерки во наредната година. Во годишната наредба се пропишани активности за кои во најголем дел детално се пропишани начините и роковите за нивно спроведување во други правни акти како, правилници, програми, упатства, одлуки и слично. Основна работа на одделението за здравствена заштита е следење и спроведување на мерките од годишната наредба за здравствена заштита кои се пренесени во табелата за ПОТПРОГРАМА 4 која е составен дел на овој план.

Работата на одделението согласно годишната наредба кон ветеринарните друштва кои ја спроведуваат истата се најавува во два наврати, февруари и септември, кога со допис од страна на директорот се известуваат ветеринарните друштва за обврските кои произлегуваат од годишната работа, начинот и временските рокови за нивно извршување како и насоки и лица за контакт во случај на одредени болести.

Следењето на болестите согласно годишната наредба се врши преку дата базата на АХВ при што се собираат и анализираат податоци за бројот на тестирани и позитивни животни, се следи спроведувањето на програмите и доколку има потреба при погрешно внесени се вршат интервенции (враќање во првобитна состојба). Извештаите од анализите се доставуваат до врвното раководство и се дел од годишниот извештај за работа на одделението. Врз основа на истите, како и врз основа на состојбата со заразни болести во регионот и потребата за обезбедување на слободни пазари за извоз на живи животни и нивни производи се изработуваат програми и плановите за идниот период.

1.1 Одделение за здравствена заштита на животните

Одделението за здравствена заштита на животните ќе ги спроведува следниве активности:

- 1.1 Имплементација на програма за орална вакцинација на лисици против беснило
- 1.2 Следење на спроведувањето на годишна наредба за здравствена заштита на животните за 2019 година и изработка на годишна наредба за здравствена заштита на животните за наредната година

- Следење на планираните активности на годишната наредба за здравствена заштита на животните за 2019
- Изработка на годишната наредба за здравствена заштита на животните за наредната година со мерки и активности за спроведување на истата. Паралелно со изработката на годишната наредба се изготвува и Програма за користење на средства за здравствена заштита на животните за наредната година согласно средствата одобрени од Буџетот на Република Северна Македонија.

Годишна наредба за 2019 година ќе ги содржи следниве активности и рокови за нивно спроведување:

Заразни болести кај свињите

-

1.1 Класична чума кај свињите

Задолжителна вакцинација на сите свињи на целата територија на земјата.

1.2 Биосигурносни мерки во одгледувалиштата за свињи

Одгледувачите на свињи треба да воспостават и спроведат биосигурносни мерки на одгледувалиштата.

Заразни и паразитарни болести кај кучињата

2.1 Беснило и дехелментизација

Задолжителна вакцинација на сите кучиња и мачки против беснило. Паралелно со вакцинацијата животните задолжително треба да се дехелментизираат.

2.2 Активности кон бездомните кучиња

Заразни болести кај живината

3.1 Авијарна инфлуенца (Класична чума кај живината)

3.2 Западно нилска треска кај живината

3.3 Њукастелска болест

3.4 Салмонелоза кај живината

Заразни болести кај копитарите

4.1 Антракс

4.2 Инфективна анемија кај копитарите

4.3 Западно нилска треска кај копитарите

Заразни болести кај пчелите

5.1 Американска чума на пчелно легло

Болести кај дивечот

6.1 Класична и Африканска чума кај дивите свињи

6.2 Беснило

6.3 Трихинелоза

6.4 Туларемија, Хеморагична болест кај зајациите и Миксоматоза

Заразни болести кај овците

7.1 Бруцелоза кај овците и козите

7.2 Антракс кај овците

7.3 Трансмисивни спонгиоформни енцефалопатии

7.4 Ентеротоксемија кај овци и кози

7.5 Паразитски заболувања кај овците и козите

Заразни болести кај говедата

8.1 Бруцелоза кај говедата

8.2 Антракс кај говедата

8.3 Трансмисивни спонгиоформни енцефалопатии

8.4 Туберкулоза кај говедата

8.5 Болеста на чвореста кожа кај говедата

8.6 Паразитски болести кај говедата

Заразни болести кај аквакултурата

9.1 Категоризација на објектите

9.2 Вирусна хеморагична септикемија (ВХС)/Инфективна хематопоемска некроза (ИХН)

9.3 КОИ –херпес вирус кај крап (КХВ)

9.4 Други заразни болести кај акватичните животни (заразна некорза кај пастрмките, бактериски нефритис кај пастрмките, пролетна виремија кај крапот)

10. Спроведување на надзор на особено опасни заразни болести кај животни (лигавка и шап, чума кај мали преживари) вклучително и мониторинг на присуство на вектори

11. Следење на статусот на болестите кај животните

- Следење на здравствената состојба на животните во државата и регионот.
- Координација и континуирана комуникација со официјалните ветеринари и ветеринарните друштва надлежни за вршење на активности од јавен интерес од областа на здравствена заштита на животните, како и координирање на активностите согласно Програмите за сузбивање и искоренување на заразните болести кај животните
- Ажурирање, анализа и обработка на податоците за здравствената состојба на животните, обработка на податоците кои се добиваат од страна на официјалните ветеринари и изработка на извештаи за спроведените активности согласно Годишната наредба за здравствена заштита и програмите за сузбивање и искоренување на болестите.

12. Следење, одржување и унапредување на ИСАХВ во однос на здравствената заштита на животните
Континуирано следење на функционалноста на ИСАХВ и комуникација со сите инволвирани страни;

13. Комуникација со национални и меѓународни организации во областа на здравствената заштита на животните

- Ажурирање и доставување на полугодишен и годишен извештај за здравствената заштита на животните кон Светската организација за здравствена заштита на животните (ОИЕ).
- Пријавување и ажурирање на податоци за појава на болести согласно Правилникот за начинот и постапката за пријавување на болести кои задолжително се пријавуваат и листа на болести кои задолжително се пријавуваат до Европскиот систем за нотификација на болести (ADNS).
- Пријавување и поднесување на податоци за здравствениот статус и преваленцата на одредени зоозии и зоонотски агенси во електронскиот систем на Европската Агенција за безбедност на храната EFSA).

14. Следење на статусот на заразните болести во светот

Следење на епидемиолошката состојба во однос на заразните болести во соседните земји и пошироко како и информирање на јавноста за контрола на болести.

Покрај обврските кои се однесуваат на годишната наредба одделението за здравствена заштита на животните ги врши и следните активности кои не зависат од работата на одделението, не можат да бидат прецизно испланирани а вообичаено се од тековен карактер:

1. Изработка на решенија за надомест на штета за одземени животни,
2. Изработка на решенија за увоз на герминални производи (семе, јајце клетки, итн),

3. Изработка на решенија за увоз на патоген материјал,
4. Одговарање на предмети на странки,
5. Одобрување на објекти за вршење на ветеринарно здравствена дејност,
6. Одобрување на објекти за ставање во промет на герминални производи,
7. Одобрување на објекти на икубаторски станици и објекти кои стават во промет жива живина и јајца за ведење,
8. Работа во комисија за одобрување на собирни центри,
9. Работа во комисија за издавање на мислење и потврди за користење на средства од IPARD програмите,
10. Работа во комисија за утврдување на пазарна вредност на животните кога истата не е утврдена согласно упатството,
11. Работа на комисија за депопулација,
12. Активности за верификација на спроведување на активности на терен,
13. Поддршка на другите одделенија во секторот,
14. Следење на ЕУ легислатива од областа на ветеринарното здравство,
15. Изработка на законски и подзаконски акти,
16. Следење на состојбата со болести во регионот и ЕУ,
17. Изработка на спецификации и учество во јавни набавки,
18. Изработка на извештаи за работа на одделението за потребите на АХВ и за ЕУ,
19. Проверка и верификација на достасани обврски (фактури) за исплата согласно Програмата за користење на средства за здравствена заштита на животните,
20. Одржување и унапредување на системите за квалитет воведени во АХВ – ISO 9001-2015,
21. Учество и организација на обуки и настани од едукативен карактер,
22. Изработка на информативни материјали,
23. Поддршка на СИИ,
24. Соработка со другите сектори во АХВ,
25. Учество во работа односно соработка за спроведување на активни проекти финансирани со средства од IPA 2, итн.

1.2 Одделение за благосостојба на животните,

Одделението за благосостојба на животните ќе ги спроведува следниве активности:

ПОТПРОГРАМА 4: Висок степен на благосостојба на животните

Цел на потпрограмата: Воспоставување и одржување на систем на благосостојба и заштита на животни при нивното одгледување во фармски услови, во текот на нивниот превоз, за време на нивно колење, благосостојба на бездомни животни, животните во зоолошките градини и експерименталните животни

1. Контролите на одгледувалиштата за говеда, свињи, кокошки несилки и бројлери се прават за да се утврдат неусогласености по основ на Законот за заштита и благосостојба на животните и Правилникот за заштита и благосостојба на животните кои се држат за фармски цели.
2. Контролите во прифатилиштата за животни
3. Одобрување на прифатилишта за кучиња. Секоја општина треба да воспостави систем на прифатилиште, може и повеќе општини да имаат едно прифатилиште и до овој момент АХВ

има одобрено 10 прифатилишта од кои 2 не се во функција, а 7 се со помал капацитет. Одобрувањата ќе се вршат тековно во 2019 година согласно доставените барања до Одделението за благосостојба на животните.

4. Регистрација и одобрување на превозниците во што е вклучено и обука и издавање на Уверение за компетентност за возачите, надзорниците на патувањето и персоналот кој работи на добиточните пазари Дополнително, со воспоставување на регистар на превозници и превозни средства ќе се унапреди и системот на следливост на движењата на животните како и квалитетот на извршените официјални контроли со што директно и индиректно ќе се унапреди и здравствената заштита на животните и контролата на заразните болести. Одобрувањата ќе се вршат тековно во 2019 година согласно доставените барања.
5. Аудит на кланиците во однос на исполнување на условите за благосостојба на животните при колење. Аудитите ќе се вршат тековно во 2019 година согласно динамика предвидена од Секторот за инспекциски надзор. Предвидено е да се изврши аудит во сите одобрени кланици (23 објекти).
6. *Издавање на потврди и мислења за IPARD програмата*
Издавање на мислења, документи и потврди на барање на АФПЗРР. Согласно договорот за соработка со Агенцијата за финансиска поддршка во земјоделството и руралниот развој, Агенцијата за храна и ветеринарство има обврска за евалуација на поднесена документација и вршење контроли на терен во однос на исполнетоста на инвестицијата со законските прописи од областа на заштитата и благосостојбата на животните. Мислењата ги издава Комисијата за издавање на мислење, потврди и податоци од областа на ветеринарното здравство и здравствена заштита и благосостојба на животните со констатирање на состојбата на терен врз основа на претходно подготвен комисиски записник со што се констатира дали подносителот на барањето ги испонува условите за благосостојба на животните. Динамиката на издавање на документи ја диктира фреквенцијата на доставени барања од страна на АФПЗРР.
7. Спроведување на регионалната иницијатива на Светската организација за здравствена заштита на животните ОИЕ за подигнување на свеста за одговорно сопствеништво во балканските земји „Биди негов херој, и систем за одржување на едукации во основните училишта во однос на одговорно сопствеништво за да им се вкоренат добри вредности на најмладите и во иднина истите да бидат одговорни сопственици. Едукацијата е на знаење и со одобрение од Министерството за образование и наука и бирото за развој на образованието и е многу позитивно оценета од Светската организација за здравствена заштита на животните ОИЕ и од земјите во соседството.
8. Општината, општините во градот Скопје односно градот Скопје треба да донесат и усвојат повеќегодишни планови и програми за контрола на популацијата на бездомни кучиња и да ги достават до АХВ на одобрување. АХВ преку официјален ветеринар во текот на втората половина на ноември и првата половина на декември ги задолжи општините да изготват програми и да ги достават до АХВ во рок од 30 дена на одобрување. Се очекува достава на околу 80 програми (за секоја општина посебно).

9. Постапката за одобрување на одгледувачници и продавници за домашни миленици ќе почне да се спроведува по донесување на измените и дополнувањата на Законот за заштита и благосостојба на животните и донесување на релевантниот правилник што е предвидено да биде во првата половина на 2019 година.

1.3 Одделение за идентификација и регистрација на животните

Заради контрола на движењето и здравствената состојба на животните во 2019 година континуирано ќе се спроведуваат активностите на системот за идентифицирање и регистрација на животните. Одделението за идентификација и регистрација на животните за подобрување на оваа состојба планира изработка и доставување на работни налози до државна инспекција за здравствена заштита на животни со увид и контрола во субјектите, учесници во системот.

1.4 Одделение за планови за итни мерки

Одделението за плановите за итни мерки ќе ги спроведува следниве активности:

1. Изработка – донесување на план за итни мерки и оперативен прирачник за болести кај аквакултурата,
2. Ревидирање на планот за итни мерки и донесување на оперативен прирачник за класична чума кај свињите,
3. Изработка и донесување на план за итни мерки за постапување во случај на елементарни непогоди.
4. Изработка – донесување на упатство- процедура за биосигурносни мерки за лична заштита при посета на сомнително-потврдено жариште,
5. Ревидирање на план за итни мерки и донесување на оперативен прирачник за АИ,
6. Изработка – донесување на план за итни мерки и оперативен прирачник за ТСЕ,
7. Организирање и спроведување на симулациска вежба ,
8. Набавка на опрема за НЦКБ/ЛЦКБ,
9. Изготвување и ажурирање на дополнителна и тековна документација во Одделение за планови за итни мерки

2. СЕКТОР ЗА ВЕТЕРИНАРНО ЈАВНО ЗДРАВСТВО

Секторот за ветеринарно јавно здравство е составен од четири одделенија и тоа:

1. Одделение за безбедност и квалитет на храна од животинско потекло;
2. Одделение за ветеринарно - медицински препарати;
3. Одделение за нус производи од животинско потекло и
4. Одделение за безбедност на храна за животните и исхрана на животните.

Во Секторот работат вкупно 9 вработени .

Во Одделение за безбедност и квалитет на храна од животинско потекло работат 1 советник и 1 помлад соработник (вкупно 2).

Во Одделение за ветеринарно - медицински препарати 1 советник и 1 помлад соработник (вкупно 2).

Во Одделение за нус производи од животинско потекло работат 1 советник, 1 помлад соработник и 1 референт (вкупно 3).

Во Одделение за безбедност на храна на животните и исхрана на животните работат 1 раководител на одделение и 2 помлади соработници (вкупно 3).

2.1 Одделение за безбедност и квалитет на храна од животинско потекло

Одделението за безбедност на храна во рамките на Секторот за ветеринарно јавно здравство во текот на 2019 година ќе ги спроведува следниве активности:

Одобрување на објекти и оператори со храна од животинско потекло

Барањата за одобрение за објектите и операторите со храна од животинско потекло се утврдени во Законот за безбедност на храна и соодветните подзаконски акти. Агенцијата за храна и ветеринарство ги одобрува бизнис операторите со храна и објектите за производство, обработка и манипулација со храна од животинско потекло и води регистар на одобрени објекти и оператори со храна од животинско потекло. Пред да се издаде одобрение АХВ врши увид на самото место и ги одобрува објектите за активностите кои се побарани, само доколку операторите со храна ги исполнува барањата за безбедност и хигиена на храната.

Активностите за остварување на оваа работна задача се предусловени од поднесените барања на операторите со храна за одобрување на објектите и истите би се одвивале континуирано во текот на годината во зависност од поднесените барања. Активностите содржат евидентирање на поднесени барања од страна на операторите со храна, проверка на доставената документација, комуникација со операторите со храна, изготвување на дописи за достава на дополнителна документација, комисиjsки

контроли на лице место, изготвување на решенија за одобренија, тековно ажурирање на регистарот на одобрени објекти и оператори со храна со издадените решенија за одобрување и неговор објавување на веб страницата на Агенцијата со цел да биде достапен на јавноста.

Индикатор: 100% завршени предмети во предвидениот рок согласно Законот за безбедност на храна.

Одобрување на објекти за извоз во Европска унија

Активностите за остварување на оваа работна задача се предусловени од поднесените барања на одобрените операторите со храна за ставање на листата на одобрени објекти за извоз на производи од животинско потекло на пазарот на земјите членки на Европската унија и истите би се одвивале континуирано во текот на годината во зависност од поднесените барања.

Аудитот се спроведува во однос на усогласеност со ЕУ барањата содржани во релевантната легислатива и е во насока на верификација на исполнување на условите во поглед на објектот (градежно – технички услови – инфраструктура и опрема) и операторот со храна - внатрешните системи на контрола на операторот, предусловните програми, имплементација на HACCP системот односно усогласеност со микробиолошките критериуми утврдени со прописите од областа на безбедноста на храна и ветеринарното здравство, усогласеност со прописите за резидуи, контаминенти и забранети супстанции како и постапката на сертификација.

Аудитот се спроведува од тимот за аудит составен од најмалку три лица од редот на раководни лица од Секторот за ветеринарно јавно здравство, раководни лица од Секторот за инспекциски надзор и членови од стручната комисија формирана од страна на директорот, а во присуство на официјалниот ветеринар надлежен за објектот.

По утврдување на целосно исполнување на барањата пропишани во националното законодавство во текот на спроведената официјална контрола, Агенцијата за храна и ветеринарство започнува процедура пред Европската Комисија со поднесување на формално барање за одобрување и ставање на Листата на објекти од трети земји одобрени за извоз во земјите членки на Европската унија.

Индикатор: 100% завршени предмети во предвидениот рок согласно Законот за безбедност на храна.

Одобрување на објекти за извоз во трети земји

Активностите во поглед на одобрување на објекти за извоз во трети земји на производи од животинско потекло се предусловени од поднесени барања од страна на одобрени оператори со храна.

Истите би се одобрувале/одбивале континуирано во текот на годината во зависност од поднесените барања, а се состојат во евидентирање на поднесените барања, комуникација со операторите и официјалните ветеринари, дописи соукажувања до подносителите и официјалните инспектори, изготвување на гаранции до надлежните служби на третите земји, до операторите и официјалните ветеринари за одобрен извоз.

Индикатор: 100% завршени предмети во предвидениот рок согласно Законот за безбедност на храна.

Регистрација на правни лица увозници на храна од животинско потекло

Активностите за остварување на оваа работна задача би се одвивале континуирано во текот на целата година, а се предусловени од поднесените барања од страна на операторите со храна – увозници на храна од животинско потекло. Активностите се состојат во евидентирање на доставените барања во регистар, комуникација со операторите, проверка на доставената документација, изготвување на известување за достава на дополнителна документација, изготвување на извод од регистарот на регистрирани правни лица кои вршат увоз на храна од животинско потекло, запирање на започната постапка поради недостава на дополнителна документација по известување, тековно ажурирање на регистарот на правни лица увозници на храна од животинско потекло и негово објавување на веб-страницата на АХВ.

Индикатор: 100% завршени предмети во предвидениот рок согласно Законот за безбедност на храна.

Изготвување, следење и анализа на Годишниот план за мониторинг на резидуи и недозволените супстанции кај живи животни, производи и суровини од животинско потекло

Годишниот план за мониторинг на резидуи и недозволените супстанции кај живи животни, производи и суровини од животинско потекло е наменет за набљудување и откривање на причините за ризиците од појава на резидуи во храната од животинско потекло на ниво на фарма (одгледувалиште), во кланици, млекарници, во објекти за одгледување и преработка на риби, во центари за собирање и пакување на јајца и мед, како и кај дивеч од ловишта. Минималниот број на официјални мостри кои треба да се земаат се дефинирани во согласност со Годишниот план за мониторинг на резидуи и недозволените супстанции кај живи животни, производи и суровини од животинско потекло за тековната година, издаден од Агенцијата за храна и ветеринарство на Република Северна Македонија.

Годишниот план за мониторинг на резидуи и недозволените супстанции кај живи животни, производи и суровини од животинско потекло се спроведува во Република Северна Македонија од 2002 година со стапување на сила на Правилникот за ветеринарно-санитарни прегледи, контрола и евиденција за резидуи од одредени супстанции во суровини, живи животни и производи од животинско потекло објавен во “Службен весник на Република Македонија” бр. 08/02.

Во однос на Годишниот план за мониторинг на резидуи и недозволените супстанции кај живи животни, производи и суровини од животинско потекло се предвидуваат следните активности:

- Изготвување, следење и анализа на Годишниот план за мониторинг на резидуи и недозволените супстанции кај живи животни, производи и суровини од животинско потекло за 2019 година
- Изготвување на Извештај за спроведувањето и евалуација на Годишниот план за мониторинг на резидуи и недозволените супстанции кај живи животни, производи и суровини од животинско потекло за 2018 година
- Изготвување и проследување на работни налози на месечно ниво за мострирање предвидени согласно Годишниот план за мониторинг на резидуи и недозволените супстанции кај живи животни, производи и суровини од животинско потекло за 2019 година

- Континуирано евидентирање на доставените записници и наоди од тестирања поврзани со ГПМР за 2019 година
- Континуирано следење на исполнувањето на правата и обврските кои произлегуваат од Договорот за јавни набавки од областа на ветеринарното здравство помеѓу АХВ и овластената лабораторија во врска извршените испитувања
- Ревизија на динамиката на остварувањето на Годишниот план за мониторинг на резидуи и недозволен супстанции кај живи животни, производи и суровини од животинско потекло за 2019 година и превземање на активности за негово целосно реализирање
- Усогласување и измена на Упатството за стратегија за мострирање и начин на земање примероци предвидени со годишниот план за мониторинг на резидуи и недозволен супстанции кај живи животни, производи и суровини од животинско потекло, Упатството за начинот на спроведување на годишниот план за мониторинг на резидуи и недозволен супстанции кај живи животни, производи и суровини од животинско потекло и евалуација на нејзината реализација и Упатството за последователно истражување и мерки кои се преземаат во случај на сомнеж и/или во случај на идентификуван позитивен наод на присуство на резидуи и недозволен супстанции согласно предвидените измени во спроведувањето на Годишниот план за мониторинг на резидуи и недозволен супстанции кај живи животни, производи и суровини од животинско потекло за 2019 година
- Минимум 2 обуки (состаноци) на официјалните ветеринари од Секторот за инспекциски надзор кои се вклучени во имплементацијата на ГПМР за 2019 година, заедно со овластената лабораторија од страна на директорот на Агенцијата за храна и ветеринарство за вршење на услуги од областа на ветеринарното здравство во периодот февруари-март и јуни-јули.
- Надоградба и имплементација на Информациониот систем на Агенцијата за храна и ветеринарство со модулот План за мониторинг на резидуи и недозволен супстанции кај живи животни, производи и суровини од животинско потекло, при што целосно ќе се поедностави целата постапка на мониторинг на резидуи од ветеринарно – медицински препарати и контаминенти во храна од животинско потекло.

Индикатор: >95% земени мостри од страна на официјалните ветеринари од СИН и <2% несоодветно земени мостри.

Регистрација на примарното производство

Барањата за регистрација на објектите и операторите со храна кои вршат примарно производство се утврдени во Законот за безбедност на храна и соодветните подзаконски акти, и тоа:

- Правилник за формата и содржината на регистарот на објекти и оператори со храна од неживотинско потекло, формата и содржината на регистарот на објекти и оператори со храна од животинско потекло, формата и содржината на барањето за регистрација и начинот на регистрација на операторите со храна и објектите („Службен весник на Република Македонија“ бр. 49/11, 152/11, 15/12 и 112/12)

Со регистрација на примарното производство се опфатени одгледувачите на говеда, овци и кози кои произведуваат млеко за јавна употреба, одгледувачите на свињи, одгледувачите на живина за конзумни јајца, одгледувачите на риба и примарните производители на мед.

Активностите на координација на процесот на регистрација, собирање податоци и водење збирен регистар на примарните производители би се одвивале од страна на одделението, тековно цела година во поглед на примарното производство на млеко и примарното производство на мед, за што веќе е воспоставен систем, додека активности за регистрација на примарните производители одгледувачи на свињи, одгледувачи на живина за конзумни јајца и одгледувачи на риба, ќе се реализираат во текот на 2019 година, во соработка со СИН. Активностите ќе опфатат изработка на упатство со контролни листи за спроведување на процесот, како и модел на евиденција која ќе се води.

Заради усогласување на барањата кои произлегуваат од процесот на регистрација на примарни производители, во почетокот на 2019 година предвидено е да се донесат измените на:

- Правилникот за формата и содржината на регистарот на објекти и оператори со храна од неживотинско потекло, формата и содржината на регистарот на објекти и оператори со храна од животинско потекло, формата и содржината на барањето за регистрација и начинот на регистрација на операторите со храна и објектите („Службен весник на Република Македонија“ бр. 49/11, 152/11, 15/12 и 112/12)

Индикатор: 15% од вкупниот број на поднесени барања за регистрација на примарни производители на мед.

Аудит на објекти за производство, обработка и манипулација со храна од животинско потекло

Аудит на објектите и операторите со храна од животинско потекло кои извезуваат во земјите членки на Европската Унија

Спроведувањето на аудит на објектите за извоз на храна од животинско потекло на пазарот на земјите членки на ЕУ е во насока на верификација на исполнување на условите во поглед на објектот (градежно – технички услови – инфраструктура и опрема) и операторот со храна - внатрешните системи на контрола на операторот, предусловните програми, имплементација на НАССР системот односно усогласеност со микробиолошките критериуми утврдени со прописите од областа на безбедноста на храна и ветеринарното здравство, усогласеност со прописите за резидуи, контаминенти и забранети супстанции и барањата во поглед на гаранциите кои се содржат во сертификатот за извоз во Европската Унија

Агенцијата за храна и ветеринарство од централно ниво спроведува најмалку еднаш годишно детален аудит на одобрените објекти и операторите со храна за верификација на исполнување на условите за извоз на производи од животинско потекло на пазарите на земјите членки на Европската Унија.

Аудитот се спроведува од тимот за аудит составен од најмалку три лица од редот на раководни лица од Секторот за ветеринарно јавно здравство, раководни лица од Секторот за инспекциски

надзор и членови од стручната комисија формирана од страна на директорот, а во присуство на официјалниот ветеринар надлежен за објектот.

Аудитот би се спроведувал во текот на целата година на основа на изготвен годишен план притоа земајќи ги во предвид и наодите од минатогодишните остварени контроли. Детални планови за контрола би се работеле на месечна основа.

Аудит на објектите и операторите со храна од животинско потекло одобрени за извоз во трети земји

Спроведување на аудит на објектите за извоз на храна од животинско потекло во трети земји ќе се насочена кон верификација на исполнување на условите во поглед на објектот (градежно – технички услови – инфраструктура и опрема) и операторот со храна - внатрешните системи на контрола на операторот, предусловните програми, имплементација на HACCP системот, односно усогласеност со микробиолошките критериуми утврдени со прописите од областа на безбедноста на храна и ветеринарното здравство, усогласеност со прописите за резидуи, контаминенти и забранети супстанции и барањата во поглед на гаранциите кои се содржат во сертификатот за извоз во трети земји.

Аудитот ќе се спроведува од страна на работна група – аудит тим составен од најмалку три лица од кои најмалку еден на ниво на раководно лице од Секторот за инспекциски надзор – Одделение за државна инспекција за ветеринарно јавно здравство и Секторот за Ветеринарно јавно здравство – Одделение за безбедност и квалитет на храна од животинско потекло.

Аудитот би се спроведувал во текот на целата година на основа на изготвен годишен план, врз основа кој ќе се изработува детален месечен план за контрола.

Индикатор: 100 % завршени аудити со потполнување на контролни листи и извештаи од спроведувањето на аудитите.

Изработка на законски и подзаконски акти

Активностите за остварување на оваа работна задача се предусловени од НПAA план и произлезените потреби.

Како планирана активност е :

- измена на Правилник за формата и содржината на регистарот на објекти и оператори со храна од неживотинско потекло, формата и содржината на регистарот на објекти и оператори со храна од животинско потекло, формата и содржината на барањето за регистрација и начинот на регистрација на објектите и операторите со храна („Службен весник на Република Македонија“ бр. 49/11, 152/11, 15/12 и 112/12).

(активност која зависи од донесување на измените на Законот за безбедност на храна),

- Измена на Правилник за начинот и постапката на регистрација на физички и правни кои вршат увоз и/или повторен извоз и формата и содржината на евиденцијата на увоз и/или повторен извоз (“Службен весник на Република Македонија” бр. 8/15),

(пренесена активност која зависи од донесување на измените на Законот за безбедност на храна),

- Донесување на Правилник за формата и содржината на регистарот на одобрени објекти и оператори со храна од животинско потекло, начинот на издавање и повлекување на одобрението како и формата и содржината на одобрението согласно член 51 од Законот за безбедност на храна,
- Донесување на Правилник за начинот на вршење на официјалните контроли и постапките за мониторинг на антимикробната отпорност и мерките кои се преземаат во случај на сомнение и на позитивен наод на антимикробната отпорност и општите и посебните барања и услови и активности кои треба да ги исполнат и спроведат операторите со храна за спречување и елиминирање на појавата на антимикробна отпорност, начинот на следење, превентива и контрола на антимикробната резистенција кај животните

Квалитетот на храната од животинско потекло

Активности кои во текот на 2019 година, во поглед на квалитетот на храната од животинско потекло би се спровеле од страна на одделението се: изработка на соодветни обрасци – контролни листи за контрола на квалитет на производите од животинско потекло, кои би биле вклучени во постапката на спроведување на официјални контроли на операторите со храна и објектите за производство, обработка и складирање на храната од животинско потекло во поглед на квалитетот.

Контрола кај операторите со храна во процесот на производство и складирање на храната од животинско потекло во поглед на квалитетот би се спровела заедно со спроведување на аудитот на одобрените објекти.

Индикатор: Усогласеност со барањата за квалитет на храната од животинско потекло

Надградба на Ветеринарно информативниот систем – ВИС и негова функционална примена

Во наредната година планирано е да се посвети посебно внимание на континуирано внесување на податоците во ВИС системот при што посебен осврт ќе биде даден на ефикасноста и функционалноста на електронската база на податоци, како и на понатамошната надградба на сегашните и развивање на нови модули.

Тековни активности

Други тековни активности кои би се спроведувале континуирано во текот на годината:

- Следење на промени на европската легислатива објавени во Official Journal на EU,
- Следење на промени во националната легислатива објавени во Службен весник на Република Северна Македонија,
- Ревидирање на ИСО документација, изготвување процедури, упатства и т.н. во врска со безбедноста на храната,

- Ревизија на УП 7.5-2.1-05в02 Упатството за начинот на одобрување и контрола на објектите за производство, преработка и промет со храна од животинско потекло која се извезува во земјите членки на Европската Унија и
- УП 7.5-2.1-04в02 Упатство за начинот на впишување во листа на објектите за производство, преработка и промет со храна од животинско потекло која се извезува во трети земји со цел зголемување на ефикасноста во спроведувањето на аудитите на извозните објекти
- Изработка на дописи и информации до операторите со храна, одговори на барања на странки и др
- Учество во работа на меѓуинституциски комисији,
- Учество во состаноци, обуки

2.2 Одделение за ветеринарно – медицински препарати

Одделението за ветеринарно – медицински препарати во рамките на Секторот за ветеринарно јавно здравство во текот на 2019 година ќе ги спроведува следниве активности:

Одобрување на оператори со ветеринарно - медицински препарати

Во текот на 2019 година ќе се постапува согласно доставените барања за регистрација и одобрување на оператори со ветеринарно – медицински препарати (ветеринарни веледрогерии и ветеринарни аптеки).

Во текот на 2019 година во зависност од бројот на поднесени барања ќе се објави нов Список на ветеринарни веледрогерии и ветеринарни аптеки во Службен весник на Република Северна Македонија.

Индикатор: 100% завршени предмети во предвидениот рок согласно Законот за ветеринарно – медицински препарати.

Одобрување на ветеринарно – медицински препарати

Процесот на одобрување на ветеринарно – медицински препарати е предусловен од поднесени барања за одобрување.

Одделението за ветеринарно – медицински препарати ќе врши контрола на документацијата поднесена до Агенцијата за храна и ветеринарство за одобрување, и ќе постапи по истите во согласно со донесените законски и подзаконски акти.

Согласно Законот за ветеринарно – медицински препарати, два пати во текот на 2019 година директорот на Агенцијата за храна и ветеринарство ќе објави Список на ветеринарно - медицински препарати за кои е дадено одобрение за ставање во промет во Службен весник на Република Северна Македонија.

Индикатор: 100% завршени предмети во предвидениот рок согласно Законот за ветеринарно – медицински препарати.

Одобрување увоз на ветеринарно – медицински препарати

Во текот на 2019 година ќе се постапува согласно доставените барања за увоз на ветеринарно – медицински препарати доставени од страна на носителите на одобрението за ставање во промет.

Индикатор: 100% завршени предмети во предвидениот рок согласно Законот за ветеринарно – медицински препарати.

Следење на употребата на ветеринарно - медицинските препарати

Во текот на 2019 година во Република Северна Македонија ќе се започне со активно следење на ветеринарно-медицински препарати во целиот ланец на нивното ставање во промет и употреба. За таа цел изработен е водич за системот за следливост на ветеринарно-медицински препарати во целиот ланец на нивното ставање во промет и употреба почнувајќи од нивното одобрување за ставање во промет во Република Северна Македонија, увозот, прометот на големо и мало со ветеринарно-медицински препарати, употребата од страна на ветеринарните друштва и сопствениците / држатели на животни, обврските кои ги има Агенцијата за храна и ветеринарство при одобрувањето, увозот, контролата и водењето на евиденција за следливоста на ветеринарно-медицинските препарати во целиот ланец на нивна употреба, како и при спроведувањето на надзорот при увозот и употребата на ветеринарно-медицинските препарати, обврските кои ги имаат правните лица кои вршат увоз и промет на големо и промет на мало со ветеринарно-медицински препарати (ветеринарна веледругерија и ветеринарна аптека), ветеринарните друштва и ветеринарни служби на одгледувалишта кои вршат третмани на животните.

Индикатор: Воспоставен функционален систем кој ќе даде увид на количините ставени во промет и употребени ВМП.

Следење на несаканите дејства на употребата за ветеринарно - медицинските препарати

Во текот на 2019 година во Република Северна Македонија ќе се започне со активно следење на несаканите дејства на употребата за ветеринарно - медицинските препарати согласно Правилникот за формата и содржината на образецот, начинот на известување за сериозните, неочекуваните насакани и несакани дејства од употребата на ветеринарно-медицински препарати, како и начинот на нивно следење, собирање и евидентирање (“Службен весник на Република Македонија” бр. 112/12) и Правилникот за начинот на собирање, верификација и претставување на извештаите за несакани дејства на ветеринарно-медицински препарати, како и начинот на размена на информациите за ветеринарната фармаколошка внимателност (“Службен весник на Република Македонија” бр. 30/13).

За таа цел е изработен Водич за системот за ветеринарно-фармаколошка А по авторизацијата и следење на негативната реакција на ветеринарно-медицинските препарати. Во системот на ветеринарно-фармаколошка внимателност се опфатени ветеринарни лекови, вклучувајќи и вакцини, кои се користат за профилакса, дијагностика или третман на болеста кај животните откако ќе стигнат на пазарот по овластувањето.

Индикатор: Воспоставен функционален систем кој ќе даде увид на на сите несакани дејства од употребени ВМП одобрени во РСМ

Програма за утврдување и следење на антимикробна отпорност

Во текот на 2018 година во Република Северна Македонија започна спроведувањето на програмата за утврдување и следење на антимикробна отпорност согласно Програмата за антимикробна отпорност за периодот 2017 – 2022 година (“Службен весник на Република Македонија” бр. 49/17). Активностите во 2019 година во врска со програмата предвидуваат:

- Изготвување, следење и анализа на Годишниот план за следење на антимикробна отпорност, кај заклани животни и производи од животинско потекло за 2019 година
- Изготвување на Извештај за спроведувањето и евалуација на Годишниот план за следење на антимикробна отпорност, кај заклани животни и производи од животинско потекло за 2018 година
- Изготвување и проследување на работни налози на месечно ниво за мострирање предвидени согласно Годишниот план за следење на антимикробна отпорност, кај заклани животни и производи од животинско потекло за 2019 година
- Континуирано евидентирање на доставените записници и наоди од тестирања поврзани со Годишниот план за следење на антимикробна отпорност за 2019 година
- Континуирано следење на исполнувањето на правата и обврските кои произлегуваат од Договорот за јавни набавки од областа на ветеринарното здравство помеѓу АХВ и овластената лабораторија во врска извршените испитувања
- Ревизија на динамиката на остварувањето на Годишниот план за следење на антимикробна отпорност, кај заклани животни и производи од животинско потекло за 2019 година и превземање на активности за негово целосно реализирање
- Минимум една обука на официјалните ветеринари од Секторот за инспекциски надзор кои се вклучени во имплементацијата на Годишниот план за следење на антимикробна отпорност, кај заклани животни и производи од животинско потекло за 2019 година, заедно со овластената лабораторија од страна на директорот на Агенцијата за храна и ветеринарство за вршење на услуги од областа на ветеринарното здравство во периодот февруари-март и август - септември.
- Надоградба и имплементација на Информациониот систем на Агенцијата за храна и ветеринарство со модулот План за следење на антимикробна отпорност, кај заклани животни и производи од животинско потекло

Индикатор :>95%земени мостри од страна на официјалните ветеринари од СИН и <2% несоодветно земени мостри.

Аудит на оператори со ветеринарно - медицински препарати

Во текот на 2019 година одделението за ВМП во соработка со СИН ќе спроведат аудит на сите одобрени оператори со ветеринарно - медицински препарати.

Детални планови за аудит би се изготвувале на месечна основа.

Индикатор: 100% спроведени аудити според планирањето.

Измени и дополнувања на Законот за ветеринарно – медицински препарати

Предвидено е во почетокот на 2019 година да се донесат измените и дополнувањата на Законот за ветеринарно – медицински препарати, со цел целосно регулирање на проблематиката поврзана со одобрувањето на ветеринарно – медицински препарати и обновувањето на одобрението за ставање во промет на ветеринарно – медицински препарати.

Донесување и измени на подзаконски акти кои произлегуваат од Законот за ветеринарно – медицински препарати

Врз основа на донесените измени и дополнувања на Законот за ветеринарно – медицински препарати во текот на 2019 година ќе се пристапи кон донесување и измена на подзаконски акти кои произлегуваат од истиот и тоа:

- 1) Методологијата за ставање на ветеринарно медицинските препарати на есенцијалната листа на ветеринарно медицински препарати;
- 2) Листа на ветеринарно медицински препарати кои се од посебен интерес во однос на здравствената заштита и благосостојба на животните и за кои се води евиденција за снабденоста и достапноста на пазарот – Есенцијална листа на ветеринарно медицински препарати;
- 3) Правилник за начинот на контрола за одредување на фалсификуваните ветеринарно медицински препарати и фармаколошки супстанции, нивното отстранување од промет, информирањето на надлежните институции и ветеринарните друштва и нивното уништување;
- 4) Правилник за формата и содржината на согласноста за увоз и употреба на ветеринарно медицински препарати што се предмет на донација;
- 5) Правилник за начинот на ракување, производство и/или увоз, складирање, снабдување, дистрибуција, ставање во промет, продажба и употреба на имунолошки препарати за одредена болест;
- 6) Програма за снабденост и достапност на ветеринарно медицински препарати, кои се употребуваат за болестите утврдени во Годишната програма за здравствена заштита на животните;
- 7) Листа на ретки болести („Orphan“) и листа на ретките болести кај помалку застапени видови животни („MUMS“);

- 8) Правилник за начинот на спроведување на постапката на одобрување на ветеринарно медицинскиот препарат;
- 9) Правилник за барањата кои треба да ги исполнува докторот по ветеринарна медицина како носител на дејност во производство, промет, употреба на ветеринарно - медицински препарати, како и начинот на вршење на неговата дејност;
- 10) Правилник за начинот на одобрување и увоз на ветеринарно-медицинските препарати и формата и содржината на одобрението за увоз;
- 11) Правилник за начинот за спроведување и содржината на обуката за носителите на дејност, или друго овластено лице во правното лице, начинот на издавање, содржината и формата на сертификатот за завршена обука и положен испит за ветеринарна фармаколошка внимателност (фармаковигиланца), како и условите за издавање на овластување на субјектите за вршење на обука и издавање на сертификат за завршена обука за ветеринарна фармаколошка внимателност или завршена специјализација по ветеринарна фармаколошка внимателност;
- 12) Одлука за висина на трошоците за издавање на овластување на субјектите за вршење на обука и издавање на сертификат за завршена обука за ветеринарна фармаколошка внимателност или завршена специјализација по ветеринарна фармаколошка внимателност;
- 13) Правилник за формата, содржината и начинот на водење на евиденцијата за набавка, складирање и употреба на ветеринарно - медицински препарати, како и несаканите дејства од истите, од страна на ветеринарните друштва и сопствениците, односно држателите на животни и формата и содржината на образецот за водење на евиденцијата на ниво на одгледувалиште од страна на ветеринарните друштва и сопствениците, односно држателите на животни, како и категориите на ветеринарно-медицинските препарати за кои е потребно да се води евиденција;
- 14) Правилник за начинот на огласување на ветеринарно медицинските препарати;
- 15) Правилник за условите кои треба да ги исполнат субјектите од став (3) како Национален центар за информирање за ветеринарно медицинските препарати и начинот на кој ќе се врши информирањето за ветеринарно медицинските препарати и
- 16) Одлука за висината на трошоците за овластување на Ветеринарната комора на Република Северна Македонија или друга институција или организација како Национален центар за информирање за ветеринарно медицинските препарати.

Надградба на Ветеринарно информативниот систем – ВИС и негова функционална примена

Во наредната година планирано е да се посвети посебно внимание на континуирано внесување на податоците во ВИС системот при што посебен осврт ќе биде даден на ефикасноста и функционалноста на електронската база на податоци, како и на понатамошната надградба на сегашните и развивање на нови модули.

Тековни активности

Други тековни активности кои би се спроведувале континуирано во текот на годината:

- Следење на промени на европската легислатива објавени во Official Journal на EU,
- Следење на промени во националната легислатива објавени во Службен весник на Република Северна Македонија,
- Ревидирање на ISO документација, изготвување процедури, упатства и т.н. во врска со безбедноста на храната,
- Изработка на дописи и информации до операторите со храна, одговори на барања на странки и други субјекти
- Учество во работа на меѓуинституциски комисији,
- Учество во состаноци, обуки

Креирање и печатење на брошури/упатства за бизнис операторите со ВМП

Креирање и печатење на брошури/упатства за бизнис операторите со ВМП

2.3 Одделение за нуспроизводи од животинско потекло

Одделението за за нуспроизводи од животинско потекло во рамките на Секторот за ветеринарно јавно здравство во текот на 2019 година ќе ги спроведува следниве активности:

Регистрација на објекти и/или активности со нуспроизводи од животинско потекло

Барањата за регистрација на објектите и операторите со нуспроизводи од животинско потекло се утврдени во Законот за нуспроизводи од животинско потекло и соодветните под законски акти. Агенцијата за храна и ветеринарство ги регистрира објектите со нуспроизводи од животинско потекло и води регистар на регистрирани објекти и/или активности со нуспроизводи од животинско потекло. Решение за запишување во регистар на регистрирани објекти и/или активности со нуспроизводи од животинско потекло се издава само доколку операторот со нуспроизводи од животинско потекло докаже дека ги исполнува барањата утврдени со Законот за нуспроизводи од животинско потекло.

Активностите за остварување на оваа работна задача се предусловени од поднесените барања на објектите со нуспроизводи од животинско потекло. Истите би се одвивале континуирано во текот на годината во зависност од поднесените барања, а би се состоеле во водење на евиденција на поднесени барања од страна на објектите со нуспроизводи од животинско потекло, проверка на доставената документација, комуникација со објектите со нуспроизводи од животинско потекло, изработка на дописи за доставување на дополнителна документација, изработка на решенија за запишување во регистар на регистрирани објекти и/или активности со нуспроизводи од животинско потекло, тековно ажурирање на регистарот на регистрирани објекти и/или активности со нуспроизводи од животинско

потекло со издадените решенија и негово објавување на веб страната на Агенцијата со цел да биде достапен на јавноста.

Индикатор: 100% завршени предмети во предвидениот рок согласно Законот за нуспроизводи од животинско потекло.

Одобрување на објекти и оператори со нуспроизводи од животинско потекло

Барањата за одобрување на објектите и операторите за производство, обработка и манипулација на нуспроизводи од животинско потекло се утврдени во Законот за нуспроизводи од животинско потекло, Законот за безбедност на храната и соодветните под законски акти. Агенцијата за храна и ветеринарство ги одобрува објектите со нуспроизводи од животинско потекло и води регистар на одобрени објекти и оператори за производство, обработка и манипулација на нуспроизводи од животинско потекло. Пред да се издаде решение за одобрување на објект и оператор со нуспроизводи од животинско потекло АХВ врши увид на самото место и ги одобрува објектите за активностите кои се побарани, само доколку операторот со нуспроизводи од животинско потекло докаже дека ги исполнува барањата утврдени со Законот за нуспроизводи од животинско потекло.

Активностите за остварување на оваа работна задача се предусловени од поднесените барања за издавање на одобрение на објектите и операторите за производство, обработка и манипулација на нуспроизводи од животинско потекло. Истите би се одвивале континуирано во текот на годината во зависност од поднесените барања, а би се состоеле во водење на евиденција на поднесени барања од страна на операторите со нуспроизводи од животинско потекло, проверка на доставената документација, комуникација со операторите со нуспроизводи од животинско потекло, изработка на дописи за доставување на дополнителна документација, комисијски контроли на лице место, изработка на решенија за одобрување на објект и оператор за производство, обработка и манипулација на нуспроизводи од животинско потекло, тековно ажурирање на регистарот на одобрени објекти и оператори за производство, обработка и манипулација на нуспроизводи од животинско потекло со издадените решенија и негово објавување на веб страната на Агенцијата со цел да биде достапен на јавноста.

Индикатор: 100% завршени предмети во предвидениот рок согласно Законот за нуспроизводи од животинско потекло.

Регистрација на правни лица кои вршат увоз на нуспроизводи од животинско потекло

Барањата за регистрација на правни лица кои вршат увоз на нуспроизводи од животинско потекло се утврдени во Законот за нуспроизводи од животинско потекло, Законот за безбедност на храната и Законот за ветеринарно здравство.

Активностите за остварување на оваа работна задача би се одвивале континуирано во текот на целата година, а се предусловени од поднесените барања од страна на правните лица кои вршат увоз на нуспроизводи од животинско потекло. Активностите се состојат во евидентирање на доставените барања во регистар, комуникација со правните лица, проверка на доставената документација, изработка на известување за доставување на дополнителна документација, изработка на извод од регистарот на правни лица кои вршат увоз на нуспроизводи од животинско потекло и тековно

ажурирање на регистарот на правни лица кои вршат увоз на нуспроизводи од животинско потекло и негово објавување на веб страната на АХВ.

Индикатор: 100% завршени предмети во предвидениот рок согласно Законот за нуспроизводи од животинско потекло.

Зајакнување на воспоставениот функционален систем за контрола на нуспроизводи

Во функција на наведената активност, во текот на наредната година континуирано ќе се следи спроведувањето на Планот за мониторинг на нуспроизводи заради откривање на присуство на нежелни супстанции, со цел утврдување на одредени несообразности во однос на прописите за нуспроизводи.

Индикатор: >95%земени мостри од страна на официјалните ветеринари од СИН и <2% несоодветно земени мостри.

Креирање на обрасци

Со цел за унапредување на контролата на нуспроизводите од животинско потекло и унифицирање на работата на официјалните ветеринари потребно е да се креираат и внесат во стандард повеќе видови на контролни листи, упатства, процедури и планови, како што е дадено:

- Ревизија и изработка на специфични контролни листи за различни типови на објекти за НПЖП
- Ревизија на прирачникот за НПЖП во кланици и објектите за месо и прирачникот за СРМ
- Изработка на нови прирачници за НПЖП за интермедијарни објекти (кожари и магацини за складирање)
- Подготовка на инспекциски план за објекти за НПЖП и активности за НПЖП кај операторите со НПЖП
- Изготвување на план за обуки за НПЖП. Овој план ги опфаќа обуките на BTSF, TAIEH како и внатрешни обуки во однос на НПЖП. Лицата што ќе ги посетуваат обуките на BTSF мора потоа да спроведат внатрешна обука, согласно програмата за BTSF на Комисијата на ЕУ; „обука на обучувачите“
- Креирање на план за анализи за НПЖП. Овој план може да ги опфаќа увезената храна за миленици и материјали за добиточна храна, каде што има воспоставено микробиолошки норми
- Изготвување и објавување на брошура за операторите со храна во однос на НПЖП.

Индикатор: 100% остварување на планираните активности

Имплементација на системот за ракување со нуспроизводите од животинско потекло

Планираните активности за остварување на наведеното опфаќаат:

- Формирање на работна група за изготвување на тендерската документација за системот (групата треба да биде мултидисциплинарна составена од повеќе надлежни институции). Носител на работните активности на оваа група треба да биде АХВ преку одделението за нуспроизводи од животинско потекло
- Поставување на советодавна платформа за НПЖП со останатите учесници (претставници од секторот за храна, здруженија на фармери).
- Изготвување на Правилник за посебните барања за одобрение за депонирање на НПЖП и закопување на угинат добиток на самото место
- Изготвување, усвојување и објавување на закон или Правилник за субвенционирање на нештетно одстранување на нуспроизводи од животинско потекло за фармери и приватни лица.

Законодавство

Изготвување, усвојување и објавување на нов Закон за нуспроизводи од животинско потекло.

Земајќи ја во предвид Регулативата (ЕЗ) бр. 1069/2009 на Европскиот Парламент и Совет за утврдување на здравствените правила за нуспроизводи од животинско потекло и производи добиени од нив кои не се наменети за исхрана на луѓето и за укинување на Регулативата (ЕЗ) бр. 1774/2002 се јави потреба од носење на нов Закон за нуспроизводи од животинско потекло во кои ќе бидат транспонирани правните норми од ЕУ Регулативата бр. 1069/2009.

Изготвување, усвојување и објавување на нови правилници кои ќе произлезат од новиот Закон за нуспроизводи од животинско потекло а со нив ќе се транспонира Регулативата на Комисијата (ЕУ) бр. 142/2011 за извршување на Регулативата (ЕЗ) бр. 1069/2009 на Европскиот Парламент и Совет за утврдување на здравствените правила за нуспроизводи од животинско потекло и производи добиени од нив кои не се наменети за исхрана на луѓето и извршување на Директивата на Советот 97/78/ЕЗ во поглед на одредени примероци и предмети кои се ослободени од ветеринарен преглед на граница врз база на оваа Директива, односно на следниве под законски акти :

- 1) Решение за определување на крајната точка во ланецот на производство на одредени производи добиени од нив, освен на тие од увоз.
- 2) Решение за определување одредени нуспроизводи од животинско потекло како специфичен ризичен материјал од аспект на ТСЕ;
- 3) Правилник за поблиските услови, начинот и постапката за спроведување и примена на забраните за употреба на одредени нуспроизводи во исхраната на животните, како и посебните услови кои треба да ги исполнуваат нуспроизводите во исхраната на животните при увоз и извоз;
- 4) Правилник за посебните технички услови за постапување и нештетно отстранување на специфично ризичниот материјал;
- 5) Правилник за поблиските услови, начинот и постапките за спроведување и примена на ограничувањата за употреба на одредени нуспроизводи и употребата на одредени технички производи од нуспроизводи од животинско потекло и нивните деривати;

- 6) Правилник за посебните правила за примероци за истражување и дијагностика, трговските примероци и изложбените предмети;
- 7) Правилник за посебните правила за исхрана на животните;
- 8) Правилник за посебните правила за собирање и нештетно остранување и на други начини нештетно отстранување;
- 9) Правилник за барањата за водење на евиденцијата и идентификацијата на нуспроизводите од животинско потекло и производите добиени од нив;
- 10) Правилник за формата, содржината и начинот на објавување на регистрите;
- 11) Правилник за општите и посебните барања кои се применуваат на одредени одобрени и регистрирани објекти и погони во однос на производството на храна за домашни миленици, постапките со нус производи од животинско потекло по нивното собирање, складирањето на производите добиени од нив, работата на регистрираните оператори, аеробното зреење и складирање на свињи угинати на фармите на потекло и одреден друг материјал од свињи со последователно палење или согорување и хидролиза со последователно нештетно отстранување;
- 12) Правилник за општите барања за преработка и ставање во промет на добиените производи од нив и готовите производи кои можат да се користат за исхрана на животните, посебните барања за преработени животински протеини и други производи добиени од нив и барања за одредена храна за риби и риболовни мамки;
- 13) Правилник за барањата за органски ѓубрива и подобрувачи на почвата;
- 14) Правилник за условите за увоз и транзит на меѓупроизводи - производи добиени од нив на кои се применува друго законодавство;
- 15) Правилник за општите и посебни барања за храна за домашни миленици и други производи добиени од нив;
- 16) Правилник за посебните барања за увоз и транзит на Категорија 3 материјали и производи добиени од нив наменети за употреба во ланецот на исхрана на животните освен употреба како храна за домашни миленици или храна за крзнени животни, нус производи од животинско потекло и производи добиени од нив за употреба надвор од ланецот на исхрана на животните од тов освен крзнените животни, одредено движење на нус производите од животинско потекло и посебни правила за одредени примероци.

Надградба на Ветеринарно информативниот систем – ВИС и негова функционална примена

Во наредната година планирано е да се посвети посебно внимание на континуирано внесување на податоците во ВИС системот при што посебен осврт ќе биде даден на ефикасноста и функционалноста на електронската база на податоци, како и на понатамошната надградба на сегашните и развивање на нови модули.

Тековни активности

Други тековни активности кои би се спроведувале континуирано во текот на годината:

- Пратење на промени на европската легислатива објавени во Official Journal на EU,
- Пратење на промени во националната легислатива објавени во Службен весник на Република Македонија,
- Ревидирање на ИСО документација, изготвување процедури, упатства и т.н. во врска со безбедноста на храната,
- Изработка на дописи и информации до операторите со храна, одговори на барања на странки и др
- Учество во работа на меѓуинституциски комисији,
- Учество во состаноци, обуки

2.4 Одделение за безбедност на храна за животни и исхрана на животните

Одделението за безбедност на храна за животни и исхрана на животните во рамките на Секторот за ветеринарно јавно здравство во текот на 2019 година ќе ги спроведува следниве активности:

Одобрување на објекти и оператори со храна за животни

Барањата за одобрение за објектите и операторите со храна за животни се утврдени во Законот за храна за животни и соодветните подзаконски акти. Агенцијата за храна и ветеринарство ги одобрува бизнис операторите и објектите со храна за животни и води регистар на одобрени објекти и оператори. Пред да се издаде одобрение АХВ врши увид на самото место и ги одобрува објектите за активностите кои се побарани, само доколку операторите ги исполнува барањата за безбедност и хигиена.

Активностите за остварување на оваа работна задача се предусловени од поднесените барања на операторите за одобрување на објектите и истите би се одвивале континуирано во текот на годината во зависност од поднесените барања. Активностите содржат евидентирање на поднесени барања од страна на операторите, проверка на доставената документација, комуникација со операторите, изготвување на дописи за достава на дополнителна документација, комисииски контроли на лице место, изготвување на решенија за одобренија, тековно ажурирање на регистарот на одобрени објекти и оператори со храна животни со издадените решенија за одобрување и нивно објавување на веб страницата на Агенцијата со цел да биде достапен на јавноста.

Индикатор: 100% завршени предмети во предвидениот рок согласно Законот за безбедност на храна за животни.

Регистрирање на објекти и оператори со храна за животни

Барањата за регистрација за објектите и операторите со храна за животни се утврдени во Законот за храна за животни и соодветните подзаконски акти. Агенцијата за храна и ветеринарство врши

регистрација на бизнис операторите и објектите со храна за животни и води регистар на регистрирани објекти и оператори.

Активностите за остварување на оваа работна задача се предусловени од поднесените барања на операторите за регистрирање на објектите и истите би се одвивале континуирано во текот на годината во зависност од поднесените барања. Активностите содржат евидентирање на поднесени барања од страна на операторите, проверка на доставената документација, комуникација со операторите, изготвување на дописи за достава на дополнителна документација, на лице место од страна на официјален ветеринар, изготвување на решенија за регистрација, тековно ажурирање на регистарот на одобрени објекти и оператори со храна животни со издадените решенија за одобрување и нивно објавување на веб страницата на Агенцијата со цел да биде достапен на јавноста.

Индикатор: 100% завршени предмети во предвидениот рок согласно Законот за безбедност на храна за животни.

Регистрација на правни лица увозници на храна за животни

Активностите за остварување на оваа задача би се одвивале континуирано во текот на целата година, а се предусловени од поднесените барања од страна на операторите– увозници на храна за животни. Активностите се состојат во евидентирање на доставените барања во регистар, комуникација со операторите, проверка на доставената документација, изготвување на известување за достава на дополнителна документација, изготвување на решенија за регистрирани правни лица кои вршат увоз на храна за животни, запирање на започната постапка поради недостава на дополнителна документација по известување, тековно ажурирање на регистарот на правни лица увозници на храна за животни и негово објавување на веб страната на АХВ.

Индикатор: 100% завршени предмети во предвидениот рок согласно Законот за безбедност на храна за животни.

Следење на ЕУ законодавството и негова транспозиција во националните прописи

Во рамки на предвидената активност, извршена е ревизија на постоечкиот и во наредната година се планира донесување на нов Закон за безбедност на храната за животни со цел целосно усогласување на националното со европското законодавство.

Во поглед на понатамошното усогласување на националното законодавството со законодавството и политиките на ЕУ од областа на безбедноста на храната за животни, а врз основа на новиот Закон за безбедност на храната за животни во наредната година планирано е донесување и на подзаконски акти во рок кој ќе биде во согласност со предвидениот рок во завршните одредби на новиот закон и тоа:

1. Правилник за општите и посебните барања за безбедност на храната за животни
2. Правилник за начинот за спроведување и обезбедување на следливост на храната за животни, системите и процедурите кои треба да ги воведат операторите со храна за животни, како и начинот на означување и идентификација на храната за животните која ќе биде ставена во промет

3. Правилник за барањата за добрите практики за исхрана на животните во однос на:
4. Правилник за начинот и постапката за регистрација на увозници на храна за животни, како и формата и содржината на регистарот на правни лица кои вршат увоз на храна за животни.
5. Правилник за техничките барања за непожелните супстанции и другите хемиски детерминанти
6. Листа на суровини за храна за животни чие ставање во промет или употреба во исхрана на животните е ограничено или забрането
7. Листа за употреба на храна за животни наменета за посебни нутритивни цели во “Службен весник на Република Северна Македонија“ и на интернет страната на Агенцијата
8. Правилник за општите и посебните задолжителни барања за означување на суровините за храна за животни и крмните смеси, дополнителните задолжителни барања за означување на храната за животни наменета за посебни нутритивни цели, дополнителните задолжителни барања за означување на храната за домашни миленици, дополнителните задолжителни барања за означување на неусогласената храна за животни и отстапувањата во однос на горенаведените барања.
9. Правилник за општите и посебните барања за користење на нутритивните тврдења при означување и презентирање на храната за животни.
10. Каталог на суровини за храна за животни одобрен во ЕУ каде што е вклучена и листата на суровини за храна за животните.
11. Правилник за пуштање во промет на суровините за храна за животни, декларирањето и карактеристиките што треба да се дадат на придружниот документ или на пакувањето, како и одредувањето на максимална содржина на хемиски нечистотии или нивоа на ботаничка чистота или нивоа на содржина на влага или поединости со кои се заменува задолжителната декларација.
12. Правилник за поблиските услови за декларирање, како и минималните карактеристики кои треба да се означат, како и начинот на опишувањето на адитиви на храна за животни.
13. Правилник за посебните услови што во поглед на објектите, опремата, персоналот и начинот на работа треба да ги исполнат операторите за производство на медицинска храна за животни, како и начинот на производство на медицинска храна за животни.
14. Правилник за општите и посебните услови за ставање во промет на медицинска храна за животни и нејзина употреба и начинот на означување на медицинската храна за животни, како и формата и содржината на ветеринарниот рецепт за медицинска храна за животни и начинот на негово издавање.
15. Листа на непожелни супстанции во храната за животни и нивни максимални нивоа и начинот на истражување за идентификација на изворот и причините за пречекорување на максимално дозволеното ниво и критичната точка за спроведување на такви испитувања
16. Правилник за општите и посебните услови за употреба на преработените протеини од животинско потекло и другите нуспроизводи од животинско потекло кои се користат во исхрана на животните

17. Правилник за условите за ставање во промет на храната за животни која содржи и/или се состои од ГМО, вклучувајќи ги и количините во рифузна (растурена) состојба, како и употребата на ГМ храна за животни, и условите кои се однесуваат на следењето, означувањето на ГМ храна за животни и посебните барања за посебно означување, условите и постапката за издавање одобрение за ставање во промет ГМ храна за животни и условите за нејзин промет и употреба, како и формата, содржината и начинот на водење на Регистарот за издадени одобренија за ставање во промет на ГМ храна за животни.

18. Правилник за општите принципи за органско производство, посебните принципи за земјоделство, посебните принципи за преработка на органска храна за животни и правилата за производство на органска храна за животни, флексибилност во производството и означување на органските производи.

19. Годишна програма за мониторинг на безбедност на храната за животни со која се пропишува начинот на вршење на мониторинг и контрола на присуството на резидуи, контаминенти, недозволен и непожелни супстанции, суровини и производи во храната за животни.

Индикатор: Донесен Законот за безбедност на храна за 100% завршени предмети во предвидениот рок согласно Законот за безбедност на храна.

Зајакнување на воспоставениот функционален систем за контрола на безбедноста на храната за животни

Во функција на наведената активност, во текот на наредната година континуирано ќе се следи спроведувањето на Програмата за мониторинг на безбедноста на храната за животни заради откривање на присуство на резидуи, контаминенти и недозволен или непожелни супстанции, суровини и производи во храната за животни со цел утврдување на одредени несообразности во однос на прописите за безбедност на храната за животни во сите фази на производство, преработка и дистрибуција на храната за животни. Преку континуирана обработка на податоците од спроведувањето на мерките од Програмата за мониторинг за безбедност на храната за животни за 2019 година и врз основа на спроведената процена на ризик и утврдените наоди и несообразности, кон крајот на наредната година ќе се пристапи кон изработка на Програмата за мониторинг за безбедност на храна за животни за 2020 година.

Индикатор: >95% земени мостри од страна на официјалните ветеринари од СИН и <2% несоодветно земени мостри.

Надградба на Ветеринарно информативниот систем – ВИС и негова функционална примена

Во наредната година планирано е да се посвети посебно внимание на континуирано внесување на податоците во ВИС системот при што посебен осврт ќе биде даден на ефикасноста и функционалноста на електронската база на податоци, како и на понатамошната надградба на сегашните и развивање на нови модули.

Креирање и печатење на брошури за бизнис операторите со храна за животни

Заради воспоставување на ефикасна соработка со операторите со храна за животни, а со цел постигнување на висок степен на безбедност на храната за животни, во наредната година планирана е

изработка и печатење на брошури/упатства за бизнис операторите со храна за животни преку кои ќе се овозможи нивно полесно прилагодување кон законските барања.

Аудит на одобрени објекти и оператори со храна на животни

Во наредната година планирано е спроведување на аудит на одобрените објекти и оператори со храна на животни од страна на тим на аудитори од СВЈЗ И СИН, во рамки на посебно изработена програма за аудит од централно ниво. Со аудитот на добрата хигиенска и производствена пракса и постапките базирани на HACCP ќе се верификува сообразноста на операторите со храна за животни со општите и посебните барања за храната за животни.

Детални планови за аудит би се работеле на месечно ниво.

Индикатор: Спроведен аудит според месечните планови..

Тековни активности

Други тековни активности кои би се спроведувале континуирано во текот на годината:

- Пратење на промени на европската легислатива објавени во Official Journal на EU,
- Пратење на промени во националната легислатива објавени во Службен весник на Република Македонија,
- Ревидирање на ISO документација, изготвување процедури, упатства и т.н. во врска со безбедноста на храната,
- Изработка на дописи и информации до операторите со храна, одговори на барања на странки и други субјекти
- Учество во работа на меѓуинституциски комисии,
- Учество во состаноци, обуки

3. СЕКТОР ЗА ХРАНА ОД НЕЖИВОТИНСКО ПОТЕКЛО

Секторот е составен од 3 одделенија:

1. Одделението за безбедност на храната од неживотинско потекло,
2. Одделението за храна за посебна нутритивна употреба, збогатена храна, додатоци на храна и адитиви,
3. Одделението за производи и материјали кои доаѓаат во контакт со храната

Во секторот работат 13 вработени.

Во Одделението за безбедност на храна од неживотинско потекло работат 1 соработник и 2 помлади соработници (вкупно 3).

Во Одделението за храна за посебна нутритивна употреба, збогатена храна, додатоци во исхраната и адитиви работат 1 раководител на одделение и 2 помлади соработници (вкупно 3).

Во Одделението за материјали што доаѓаат во контакт со храна работат 1 соработник и 1 помлад соработник (вкупно 2).

Во рамки на Секторот за безбедност на храна од неживотинско потекло се вршат голем број на активности, нормативни работи и управно правни работи кои се во функција на извршување на надлежноста на Агенцијата, креирање на политика за храна од неживотинско потекло, одобрување на одделни производи кои спаѓаа во категориите храна кои пред да се пласираат на пазарот мора да се одобрат, контрола и одобрување на одделни видови храна заради нивната специфичност и дејство врз здравјето на луѓето.

Секторот ги покрива и активностите околу одобрување на здравствените тврдења кои се користат во комерцијални цели при означување, презентирање и рекламирање на храната. Во секторот се врши контрола и одобрување на производите и материјалите што доаѓаат во контакт со храната. Истовремено во секторот се врши подготвување, спроведување и следење на спроведувањето на мониторинг програмата за безбедност на храната, анализа и евалуација на истата. Во секторот се врши контрола на храната, производите и материјалите што доаѓаат во контакт со храната, преку следење на спроведувањето на прописите од областа на храната и непосредно учествува во управувањето со ризикот од храната.

Во Секторот за храна од неживотинско потекло се спроведуваат и:

- Следење и анализа на новата легислатива во делот на безбедноста на храната во Европската унија, планирање и подготовка на нова легислатива во делот на безбедноста на храната во Република Северна Македонија со цел хармонизација со ЕУ легислативата и планирање и подготовка на национални прописи областа на безбедноста на храната кои се од интерес на Република Северна Македонија.
- Планирање, спроведување, анализа и евалуација на мониторинг програмата за безбедност на храната која е произведена во РСМ и која е пуштена и може да се најде на пазарот во РСМ.
- Активности во однос на одобрувања за ставањето во промет во РСМ на додатоци во исхраната, видови храна со посебна нутритивна употреба (млечна храна за доенчиња, храна за доенчиња и мали деца на житна основа, храна за луѓе со пореметувања во метаболизмот на јаглени хидрати или други метаболички пореметувања, храна за специјални медицински намени, храна за спортисти), збогатена храна и други типови храна кои влегуваат во оваа област.

- Активности во однос на одобрувања за ставањето во промет во РСМ на материјали и предмети кои доаѓаат во контакт со храната.
- Активностите околу одобрување на здравствените тврдења кои се користат во комерцијални цели при означување, презентирање и рекламирање на храната.
- Контрола и следење на адитивите кои се користат во производството на храна во Република Северна Македонија.
- Активности во однос на нутритивните и здравствени тврдења кои се користат во комерцијални цели при означувањето, презентирањето и рекламирањето на прехранбените производи во смисла на правилно и вистинито информирање за состојките на производот и нивните нутритивни ефекти или односот на состојките со здравјето на луѓето се со цел заштита на потрошувачот од заблуда.
- Спроведување на активности за имплементација на новите правила за означување, презентирање и рекламирање на прехранбените производи во смисла на правилно информирање на потрошувачот за производот.

Во секторот сите активности се распределени во трите одделенија и секое одделение има подготвено план и програма за работа за 2019 година поединечно.

3.1 Одделение за безбедност на храна од неживотинско потекло

Основна цел на Одделението за безбедност на храна од неживотинско потекло е планирање, подготовка, координација на активностите за спроведување и евалуирање на мониторинг програми. При тоа секоја година во ова одделение се подготвуваа Годишна програма за мониторинг на безбедноста на храната во Република Северна Македонија.

Во 2019 година одделението ќе ги реализира следните активности:

1. Спроведување на мониторинг потпрограма за безбедноста на храната во однос на микробиолошките критериуми на одредени категории на прехранбени производи
2. Спроведување на мониторинг потпрограма за безбедноста на храната за определување на присуство на резидуи од пестициди во однос на максимално дозволеното ниво (МДН) во производи од растително потекло
3. Спроведување на мониторинг подпрограмата за определување на максимално дозволени количества на специфични максимални нивоа на резидуи од пестициди или метаболити на пестициди во:
 - преработена храна на житна основа и детска храна за доенчиња и мали деца и пестициди кои не треба да се употребуваат во земјоделско производство на обработена храна на житна основа и детска храна за доенчиња и мали деца; и
 - почетна формула за доенчиња и во последователна формула за доенчиња и пестициди што не треба да се употребуваат во земјоделски производи наменети за производство на почетна формула за доенчиња и последователна формула за доенчиња
4. Спроведување на мониторинг подпрограмата за определување на присуството на тешки метали во одредени видови прехранбени производи
5. Спроведување на мониторинг подпрограмата за определување на присуството на нитрати во одредени видови прехранбени производи
6. Спроведување на мониторинг подпрограмата за определување на присуството на микотоксини во одредени видови прехранбени производи
7. Спроведување на мониторинг подпрограмата за материјали и производи кои доаѓаат во контакт со храната
8. Спроведување на мониторинг подпрограмата за утврдување на присуството на ГМО храна

9. Спроведување на мониторинг подпрограмата за производи од органско производство во Република Северна Македонија
10. Спроведување на мониторинг подпрограмата за храна третирана со јонизирачко зрачење
11. Преглед на документација и издавање на решенија за користење на здравствени тврдења во комерцијални цели во рекламирање, презентирање и означување на храната.

3.2 Одделение за храна за посебна нутритивна употреба, збогатена храна, додатоци во исхраната и адитиви

Одделението за храна за посебна нутритивна употреба, збогатена храна, додатоци на исхрана и адитиви е организирано со цел да врши контрола на додатоците на исхрана, храната за посебна нутритивна употреба и храната на која и се додадени витамини, минерали и одредени други супстанции преку издавање на мислења за усогласеност со националната легислатива на овие производи, кои за прв пат се пласираат на пазарот во РС Македонија. Ова одделение го следи европското законодавство и учествува во подготовката на националната легислатива која се однесува на:

- Додатоците на исхрана;
- Храната за посебна нутритивна употреба :
- Почетна формула за доенчиња и последователна формула за доенчиња
- Преработена храна на житна основа и детска храна за доенчиња и мали деца
- Храна наменета за употреба во диетите со ограничување на енергијата заради намалување на тежината
- Диететски производи за посебни медицински намени
- Производи наменети за употреба при интензивен мускулен напор, посебно за спортисти
- Производи за лица кои имаат нарушувања на метаболизмот на јаглехидрати
- Храната на која и се додадени витамини, минерали и одредени други супстанции - збогатена храна;
- Адитивите кои се користат во производството на храна.

Активностите на Одделението за храна за посебна нутритивна употреба, збогатена храна, додатоци во исхрана и адитиви во текот на 2019 година ќе бидат фокусирани на :

1. Изработка на Правилник за адитивите што се употребуваат во на храната
2. Изработка на Правилник за аромите што се употребуваат во производство на храната
3. Изработка на Правилник за ензимите што се употребуваат во производство на храната
4. Изработка на Мислења за усогласеност на производ од групата додатоци

3.3 Одделение за производи и материјали кои доаѓаат во контакт со храната

Одделението има активности за континуирано постапување по барања за одобрување за ставање во промет на производи од погоре наведените категории храна материјали и производи што доаѓаат во контакт со храна и контрола на ставање во промет со цел имплементација на прописите од овие области.

Согласно измените на европската легислатива, Одделението учествува во изработката на подзаконски акти од горенаведените области.

Во одделението се води и ажурира интерен регистар за производи и материјали кои доаѓаат во контакт со храна, континуирано во текот на цела година.

Одделението постојано ги следи промените во европската регулатива што се однесуваат на производи и материјали што доаѓаат во контакт со храната, континуирано во текот на цела година.

Со цел да се обезбеди почитување на посебните законски одредби за материјали и производи што доаѓаат во контакт со храна на барање на операторите со храна, вработените во одделението континуирано даваат консултации.

Одделението безбедува првично одобрување/мислење за пуштање во промет на нови производи кои спаѓаат во групата производи и материјали што доаѓаат во контакт со храната, Одделението учествува во подготовката на програмата за мониторинг на безбедност на храната, која е предмет на работа во одделението,

Континуирано се остварува меѓусекторска соработка со останатите сектори и одделенија.

Активностите на одделението во 2019 година се однесуваат на преглед на документација и издавање на одобренија/мислење за ставање во промет на производи и материјали кои доаѓаат во контакт со храна

4. СЕКТОР ЗА ИНСПЕКЦИСКИ НАДЗОР

Во секторот работат 233 вработени.

Во рамките на Секторот за инспекциски надзор постојат 6 одделенија и тоа:

1. Одделение за државна инспекција за здравствена заштита на животните,
2. Одделение за државна инспекција за ветеринарно јавно здравство,
3. Одделение за државна инспекција за храна од не животинско потекло,
4. Одделение за државна ветеринарна инспекција на граничен премин и
5. Одделение за државна инспекција на граничен премин за храна од не животинско потекло,
6. Одделение за меѓународна трговија и сертификација

Годишниот план за работа на секторот за 2019 година е изготвен согласно Законот за безбедност на храната („Службен Весник на Република Македонија“ бр. 157/10, 53/11, 1/12, 164/13, 187/13, 43/14, 72/15, 84/15, 123/15, 129/15, 39/2016, 64/2018),

Законот за ветеринарно здравство („Службен Весник на Република Македонија“ бр. 113/07, 24/11, 136/11, 123/12, 123/2015, 154/2015 и 53/2016),

Законот за идентификација и регистрација на животните („Службен Весник на Република Македонија“ бр. 95/12, 27/14, 149/15 и 53/16),

Закон за нус производи од животинско потекло („Службен Весник на Република Македонија“ бр. 113/2007, 144/2014, 149/2015 и 53 од 2016),

Закон за Ветеринарни Медицински Препарати („Службен Весник на Република Македонија“ бр. 42/2010, 136/2011, 149/2015 и 53/2016), и останатите закони кои се во надлежност на Агенцијата за храна и ветеринарство.

Покрај под законските прописи донесени врз основа на наведените закони во предвид се земени и следните документи:

- Стратешкиот план на Агенцијата за храна и ветеринарство за период од 2019-2021,
- Годишниот план за работа на Агенцијата за храна и ветеринарство за 2018,
- Годишниот извештај на Агенцијата за храна и ветеринарство за 2017 год.

Со спроведување на инспекцискиот надзор треба да се обезбеди ефикасно спроведување на соодветните закони, правилници и други одредби и да се обезбеди дека релевантните учесници ги спроведуваат и вршат мониторинг и потврдуваат дека се исполнети соодветните барања, и дека се одржуваат системите за безбедност на храна и на здравствената заштита, идентификација, регистрација и благосостојба на животните.

2. Човечки ресурси

Во Секторот за инспекциски надзор работат вкупно 177 инспектори и тоа 104 Официјални ветеринари и 73 Инспектори за храна, распоредени во 29 Организациони единици и 9 Гранични премини /10 инспекциски места за контрола на храна од увоз, прикажани табеларно подолу.

Табела 1: Број на вработени инспектори по одделенија

Одделение	Број на вработени
Одделение за државна инспекција за здравствена заштита на животните	44
Одделение за државна инспекција за	43

ветеринарно јавно здравство	
Одделение за државна инспекција за храна од не животинско потекло	62
Одделение за државна ветеринарна инспекција на граничен премин	17
Одделение за државна инспекција на граничен премин за храна од не животинско потекло	11
Вкупен број на инспектори	177

Распоред на расположивите денови за инспекциски надзор/оф.контрола

Денови на располагање за инспекциски надзори		
Вкупен број на денови во годината		365
Викенди		104
Годишни одмори		30
Празници		19
Вкупно работни денови за инспекциски надзор		212

3. Планирани активности

3.1. Планирани активности на ниво на сектор

Во текот на 2019 година на ниво на Секторот за инспекциски надзор предмет на инспекциски надзори ќе бидат: производство, промет, дистрибуција и угостителство, увоз и извоз со посебен акцент на имплементирањето и одржувањето на ДХП, ДПП и НАССР системот како и соодветното означување на храната. Мониторинг на контаминација на храната од домашното производство и од увоз, здравствената заштита и благосостојба на животните.

При креирањето на официјалните контроли се задаваат определени критериуми кои во предвид ги земаат воочените ризици направени врз основа на претходни сознанија, наоди и направени анализи.

Фреквенцијата на официјалните контроли за 2019 година се одредува согласно критериуми базирани на ризик кои се дефинирани во водич за категоризација на објектите и операторите со храна, со цел да се овозможи приоритет на контролите во објектите базирани врз степенот на ризик, за да високо ризичните објекти бидат почесто контролирани за разлика од објектите со понизок ризик. Категоризирање на објектите со храна врз основа на ризикот бара комплексен приод поради разновидноста на производите и третманот на производите.

Факторите за ризик на труењата со храна поврзани во бизнисот со храна се исто така важни и најчесто се поврзани со ракување или преработка и најчесто се применувани во примарните или секундарните операции. Некои од идентификуваните се:

- ✓ крос контаминација (пр.од суровина до готов производ за конзумирање);

- ✓ храна од небезбедни извори;
- ✓ несоодветно готвење;
- ✓ неправилно одржување на температура;
- ✓ контаминирана опрема;
- ✓ лоша хигиена на луѓе;
- ✓ здравствен статус на оние кои ракуваат со неа;
- ✓ квалитет на вода; и

присуство на штетници

Факторите за алиментарни инфекции и интоксикации со храна беа користени како основа на класификацијата на бизниси со храна согласно со категоризацијата по ризик.

Патогени бактерии, вируси и паразити се главни причинители на труења со храна, како *Salmonella spp.*, *Campylobacter*, *Escherichia coli* O157:H7, *Listeria monocytogenes*, *Vibrio parahaemolyticus* и *Yersinia enterocolitica*, Норовируси и Хепатит А вирус и паразитите *Cryptosporidium parvum*, *Cyclospora cayentanensis* и *Giardia lamblia* како и нивни производи/токсини, поврзани со труења со храна.

Труењата со храна исто така можат да бидат предизвикани од штетни хемикалии како остатоци од пестициди, полициклични ароматични водороди (ПАВ), диоксини и диоксини како РНВ, остатоци од ветеринарни лекови, токсини и тешки метали. Овие можат да предизвикаат ефекти како канцер, дефекти при породување, оштетување на нервниот систем, репродуктивниот систем и имунолошки систем.

Согласно можноста за контаминирање на храната со погоре наведените патогени, направена е категоризација на производите кои се користат во производство во три категории: висок, среден и низок ризик, прикажани во табела:

Табела 2

Категорија на ризик	Опис на категоријата
Висок ризик	Производи кои можат да содржат патогени или условно патогени микроорганизми кои подржуваат формирање или раст на патогени или условно патогени микроорганизми.
Среден ризик	Производи во кои веројатноста е мала да содржат патогени или условно патогени микроорганизми заради видот на храната или преработката, но може да го подржат формирањето на токсини или растот на патогени или условно патогени микроорганизми, како и храна кај која е можна хемиска контаминација.
Низок ризик	Процеси со кои се елиминира можноста да се контаминираат производите или да доведе до раст на патогени или условно патогени микроорганизми, нивните отрови и физичката и хемиската контаминација е ретка.

Согласно со горе наведената табела за категории на производи направена е категоризација на определени основни видови на храна, прикажани во табела 2.

Табела 3.

Ризик на храна

I Категорија Висок ризик	II Категорија Среден ризик	III Категорија Низок ризик
Месо Млеко Риба Јајца	Билки Житарки Овошје Зеленчук Масти (масло) Јаткасти плодови Брашно Квасец Кафе, какао	Мед Вода Сол Шеќер Печурки Оцет Материјали кои доаѓаат во контакт со храната

Согласно можноста за контаминирање на храната во текот на производниот процес, направена е категоризација на процесите кои се применуваат во производство, во три категории : висок, среден и низок ризик, прикажани во табела 22:

Табела 4.

Категорија на процеси	Опис на категоријата
Висок ризик	Процеси каде можноста да дојде до контаминирање на производите е голема или да доведе до раст на патогени или условно патогени микроорганизми и нивни токсини е голема, како и голема можност за физичка и хемиска контаминација.
Среден ризик	Процеси каде има голема можност да се контаминираат производите или да доведе до раст на патогени или условно патогени микроорганизми, нивни отрови, како и можноста на физичка и хемиска контаминација
Низок ризик	Процеси со кои се елиминира можноста да се контаминираат производите или да доведе до раст на патогени или условно патогени микроорганизми, нивнит отрови и физичката и хемиската контаминација е ретка.

Согласно со горе наведената табела за категории на процеси, направена е категоризација на определени основни видови на производни процеси. Процесите се категоризирани во три категории прикажани во табела 4:

Табела 5.

Процеси по ризик		
I Категорија Висок ризик	II Категорија Среден ризик	III Категорија Низок ризик
Расекување Мелење Мешање Обликување	Препакување Пастеризација Лупење	Пакување Складирање Транспорт Продажба

Маринирање Термизација		Стерилизаија Брзо срзнување Сеење Филтрирање Дестилација Сушење Конзервирање Ферментација Разредување Газирање Цедење(пресување) Печење Пржење Варење Рафинирање Послужување
---------------------------	--	---

За да се овозможи објективен пристап за утврдување на фреквенцијата на контроли, споведен е систем на бодување за да се назначи категоризацијата на објектот по ризик, која мора да биде остварлива и разбирлива и да оневозможи погрешно токување.

Врз основа на извршеното бодување и добиените резултати од вкрстување на категориите на храна и категориите на процеси објектите се определија и распоредија во четирите категории на ризик прикажани во табелата 7.

Табела 6. Категоризација на објекти со комбинирање на ризикот на продуктот и процесот.

Објекти со висок ризик (60 поени)
Ризик на храна I категорија + Ризик на процес I категорија (30 + 30 = 60 поени)
✓ Кланица
✓ Објекти за расекување на месо
✓ Месари, месари со работилници
✓ Ресторани / кујни, гостилници, слаткарници
✓ Објекти за подготовка на месо
✓ Собирни центри за млеко
✓ Објекти за производство на слаткарски производи
✓ Други високо ризични угостителски објекти
✓ Објекти за преработка на јајца
✓ Објекти за преработка на риба

✓ Рибарници		
Објекти со среден ризик (50 поени)		
Ризик на храна I категорија + Ризик на процес II категорија (30 + 20 = 50 поени)		Ризик на храна II категорија + Ризик на процес I категорија (20 + 30 = 50 поени)
✓ Млекара		✓ Објекти за производство на чаеви, зачини, додатоци на храна, адитиви и сол
✓ Објекти за препакување на месо		✓ Мелници
✓ Објекти за препакување на риба		✓ Објекти за преработка на јаткасти плодови
✓ Објекти за месни производи		✓ Објекти за преработка на зеленчук
✓ Објекти за производи од риба		✓ Објекти за преработка на овошје
✓ Објекти за производи од јајца		✓ Објекти за производство на леб и бели пецива
		✓ Објекти за преработка на масла и производи од масла
		✓ Објекти за преработка на кафе и какао
Објекти со низок ризик (40 поени)		
Ризик на храна III категорија + Ризик на процес I категорија (10 + 30 = 40 поени)	Ризик на храна II категорија + Ризик на процес II категорија (20 + 20 = 40 поени)	Ризик на храна I категорија + Ризик на процес III категорија (30 + 10 = 40 поени)
✓ Објекти за производство на кондиторски производи	✓ Објекти за доработка и препакување (житарки и јаткасти плодови)	✓ Ладилници - замрзнати производи од животинско потекло
✓ Објекти за собирање и пакување на мед	✓ Објекти за препакување на овошје и зеленчук	✓ Објекти за месо и месни преработки
✓ Објекти за производство на мраз	✓ Објекти за производство на квасец	✓ Објекти за промет со риба
✓ Објекти за производство на безалкохолни пијалоци и пиво		✓ Објекти за промет со млеко и млечни производи
✓ Објекти за преработка		✓ Објекти за собирање и пакување на јајца
		✓ Објекти за конзервирано месо

на печурки		✓ Објекти за конзервирана риба
✓ Објекти за производство на шеќер		✓ Објекти за производство на трајни производи од месо
		✓ Останати угостителски објекти со пржење, печење и варење (гиро, пицерија, паланчикара, скара на кило, сендвичари, кебапчилници, бифе)
		✓ Објекти за подготовка и продажба
Објекти со многу низок ризик (30 поени + 20 поени)		
Ризик на храна II категорија + Ризик на процес III категорија (20 + 10 = 30 поени)		Ризик на храна III категорија + Ризик на процес II категорија (10 + 20 = 30 поени)
✓ Објекти за продажба на храна (непоменати во другите категории)		✓ Објекти за складирање и чување
✓ Кафе бар		✓ Објекти за пакување и препакување на шеќер
✓ Винарии		✓ Објекти за производство на материјали кои доаѓаат во контакт со храна.
✓ Објекти за производство на алкохолни пијалоци		✓ Објекти за промет со материјали кои доаѓаат во контакт со храна
✓ Објекти за производство на оцет		
✓ Објекти за продажба на овошје и зеленчук-Пиљари		
✓ Зелени пазари		
Ризик на храна III категорија + Ризик на процес III категорија (10 + 10 = 20 поени)		
✓ Објекти за пакување на вода		
✓ Јавни водоснабдителни објекти		

Категоризираните објекти кои се со висок ризик ќе бидат почесто контролирани од оние кои се категоризирани во низок ризик.

При определувањето на фреквенцијата на контролите покрај дефинираниот ризик на објектите, земени се во предвид и бројот на регистрираните и одобрените објекти, бројот на

вработени инспектори, техничката поддршка како и работните денови. Исто така во предвид за определување на фреквенцијата земено е во предвид бројот на минатогодишните остварени контроли.

Земајќи во предвид ризичноста на објектите и потребата од почести контроли во истите, земена е почетна фреквенција од 3 контроли годишно во објектите со висок ризик, 2 во објектите со среден ризик, 1 во објектите со мал ризик и една на 2 години во објектите со многу мал ризик.

Фреквенцијата на контролите може да биде зголемена кај одобрените објекти ако е тоа неопходно врз основа на анализа и проценка на ризик од самиот инспектор.

Официјалните контроли се спроведуваат без претходна најава, освен во случаи кога е неопходно претходно известување на операторите.

Официјалните контроли по потреба можат да се вршат и без да бидат планирани.

За 2019 година предвидени се вкупно 83000 инспекциски надзори и 5642 очекувани неправилности, дадени табеларно подолу.

Табела 7: Предвидени контроли и неправилности за 2019 година

Одделение	Број на очекувани контроли	Очекувани неправилности
Одделение за државна инспекција за храна од неживотинско потекло	14000	2300
Одделение за државна инспекција на граничен премин за храна од неживотинско потекло	34000	100
Одделение за државна ветеринарна инспекција на граничен премин и	12700	38
Одделение за државна инспекција за ветеринарно јавно здравство	13000	1400
Одделение за државна инспекција за здравствена заштита на животните	10000	500
Вкупно	83700	4338

На ниво на Сектор за Инспекциски надзор ќе се спроведат следните активности:

4.1 Одделението за државна инспекција за здравствена заштита на животните:

Во рамките на Одделението за државна инспекција за здравствена заштита на животните:

- службени контроли при спроведување на мерките за здравствена заштита на животните, контрола и искоренување на болестите кај животните,
- службени контроли во однос на заштитата и благосостојбата за време на чување, производство и трговија со живи животни,
- службени контроли во однос на сообразноста на начелата за ветеринарно здравство во центрите за репродукција и вештачко оплодување,
- земање примероци и контрола на земањето примероци за лабораториско испитување, известување за појава на заразни болести кај животните,
- службени контроли во однос на спроведувањето на одредбите за идентификација и регистрација на животните.

- службени контроли во прометот со живи животни во однос на исполнетост на условите за ставање во промет на живи животни.
- службени контроли во однос на исполнетост на условите за вршење на здравствена заштита на животните на ветеринарните друштва,
- службени контроли во прометот и употреба на ветеринарно-медицински препарати во веледрогерии, ветеринарни друштва и одгледувалишта на фармски животни,
- службени контроли во однос на издавањето на сертификати за здравствена состојба на животни,
- задолжителна употреба на мерни калибрирани инструменти во текот на официјални контроли и евидентирање на нивната употреба во Записниците, контролните листи и во извештаите

4.2 Одделение за државна инспекција за ветеринарно јавно здравство

Во рамките на **Одделение за државна инспекција за ветеринарно јавно здравство:**

- следење и применување на прописите од областа на безбедноста на храна и ветеринарно јавно здравство
- службени контроли, надзор и следење на активности од ветеринарно јавно здравство во кланици, млекарници, други објекти за преработка и пакување, превоз, складирање, објекти за продажба на големо и мало на храна од животинско потекло вклучувајќи го нивното одобрување и придржување кон условите за работа,
 - спроведување мерки за здравствена заштита и благосостојба на животните во кланиците,
- вршење задолжителна ветеринарно-санитарна контрола на производство, преработка, складирање, промет и продажба на храна за животни и други производи за исхрана на животните,
- земање и испраќање материјали за лабораториско испитување,
- вршење преглед при утовар, истовар и претовар.
- задолжителна употреба на мерни калибрирани инструменти во текот на официјални контроли и евидентирање на нивната употреба во Записниците, контролните листи и во извештаите

4.3 Одделение за државна инспекција за храна од неживотинско потекло

Во рамките на **Одделение за државна инспекција за храна од неживотинско потекло:**

- следење и применување на прописите од областа на безбедност на храна
- контрола на храната, и производите и материјалите што доаѓаат во контакт со храната во сите фази на производство,
- контрола на храната, и производите и материјалите при доработка, транспорт и промет,
- надзор над општите барања за безбедност на храната,
- надзор над посебните барања за безбедност на храната,
- контрола на квалитетот на храната и материјалите кои доаѓаат во контакт со храната,
- контрола на водата за пиење од јавните системи за водоснабдување,
- непосредно учествуво во управувањето со ризикот од храна,
- контрола на означувањето на прехранбените производи,
- водење на евиденција на податоците во однос на безбедноста на храната и производите и материјалите што доаѓаат во контакт со храната,
- издавање на сертификати за безбедност за извоз на храна и производи и материјали

што доаѓаат во контакт со храната.

- задолжителна употреба на мерни калибрирани инструменти во текот на официјални контроли и евидентирање на нивната употреба во Записниците, контролните листи и во извештаите

4.4 Одделението за државна инспекција на граничен премин за храна од неживотинско:

Во рамките на **Одделението за државна инспекција на граничен премин за храна од неживотинско:**

- следење и применување на прописите од областа во кој што работи, вклучувајќи ги меѓународните договори на кои Република Северна Македонија им пристапила или ги ратификувала,

- службени контроли на безбедноста и квалитетот при увоз на полупроизводите, храната, суровините, адитивите, помошните технолошки средства и другите супстанции, производите и материјалите кои доаѓаат во контакт со храната на определени места за таа намена (терминалите и граничните премини),

- вршење надзор над општите и посебните барања за безбедност на храната,

- водење на постапка за земање примероци од полупроизводите, храната, суровините, адитивите, помошните технолошки средства и другите супстанции, производите и материјалите кои доаѓаат во контакт со храната,

- навремено и точно внесување на податоци од извршени надзори на инспекторите во електронската база на податоци

- подготвување извештај за извршените активности,

- задолжителна употреба на мерни калибрирани инструменти во текот на официјални контроли и евидентирање на нивната употреба во Записниците, контролните листи и во извештаите.

4.5 Одделението за државна ветеринарна инспекција на граничен премин

Во рамките на **Одделението за државна ветеринарна инспекција на граничен премин:**

- следење и применување на прописите од областа во која што работи, вклучувајќи ги меѓународните договори на кои Република Северна Македонија им пристапила или ги ратификувала,

- вршење инспекциски надзор, спроведување гранични ветеринарни контроли на увозните и транзитните пратки на животни, производи и нуспроизводи од животинско потекло. Вршење службен преглед и контрола на пратки на животни, производи, суровини и отпадоци од животинско потекло, храна и храна за животни, семе за вештачко осеменување, оплодени јајни клетки, ембриони и други предмети со кои може да се пренесува заразна болест, лекови, помошни лековити средства и медицински помагала за употреба во ветеринарната медицина при увозот и превозот (транзитот) преку границата и гранични премини,

- утврдување дали се исполнети ветеринарно здравствените услови за определени видови на пратки, начинот на натоварот и идентитетот на пратката, дали превозното средство ги исполнува условите пропишани со закон.

- вршење преглед на хигиенско технички услови и законски прописи и други подзаконски акти кои се донесени врз база на законските прописи, а во склад со директивите и одлуките донесени од страна на Европската Унија.

- задолжителна употреба на мерни калибрирани инструменти во текот на официјални контроли и евидентирање на нивната употреба во Записниците, контролните листи и во извештаите

3.1.6 Во рамките на Одделението за меѓународна соработка и сертификација

-меѓународна кореспонденција со надлежните органи, амбасадите и дипломатските претставништва на земјите извознички, со цел усогласување на увозните односно извозните услови при тргување со пратки живи животни, аквакултура, производи и нус производи од животинско потекло,

- изготвување на модели на ветеринарно -здравствени сертификати, како и дополнителни здравствени гаранции кои ги придружуваат пратките живи животни, аквакултура, производи и нус производи од животинско потекло наменети за увоз во Република Северна Македонија, како и пратките кои се наменети за извоз во други земји од Република Северна Македонија.

Супервизија и верификација

Согласно програмата за супервизија и верификација на официјалните контроли, во 2019 година ќе се изврши контрола на работењето на инспекторите по посебен План и тоа:

- контрола и надзор на работните задачи и обврски на официјалните ветеринари на граничен премин, методи, техники и практики при спроведувањето, ефективност и ефикасност на официјалните контроли со метод на аудит.

Во Секторот за инспекциски надзор сите активности се распределени во шест одделенија и секое одделение има подготвено план и програма за работа за 2019 година поединечно.

ГОДИШЕН ПЛАН НА ОДДЕЛЕНИЕ ЗА ДРЖАВНА ИНСПЕКЦИЈА ЗА ВЕТЕРИНАРНО ЈАВНО ЗДРАВСТВО ЗА 2019 ГОДИНА

Општите обврски во однос на организацијата на официјалните контроли се утврдени во Законот за безбедност на храната и подзаконските акти кои произлегуваат од овој закон.

Официјалните контроли се вршат во сите фази на производство, преработка и дистрибуција. Тоа подразбира контрола на оператори со храна, за употреба на храната, нејзино складирање, на сите процеси, материјали, супстанции, активности, вклучително и транспортот на храна и на живи животни.

Официјалните контроли се применуваат при ставање во промет и при увоз и извоз.

Официјалните контроли опфаќаат инспекција, аудит, мониторинг, верификација и земање примероци со спроведување на лабораториски анализи, и истрага.

Предвидените официјални контроли ги вршат официјалните ветеринари согласно Годишниот план за официјални контроли, процедурите, упатствата за спроведување на официјалните контроли и соодветните законски и подзаконски акти.

Фреквенцијата на редовните официјални контроли се планирани врз основа на категоријата на објектите во однос на ризикот. Објектите од категорија-висок ризик се контролираат најмалку трипати годишно, објектите од категорија-среден ризик се контролираат најмалку 2 пати годишно, а објектите од категорија -низок ризик и некатегоризирани објекти со активност за храна за животни, нус производи и ВМП се контролираат најмалку еднаш годишно.

Бројот на контролите инспекторите можат да го зголемат или намалат од погоре спомнатата фреквенција во зависност од тоа дали резултатите од официјалните контроли се задоволителни, делумно задоволително и незадоволително

При определувањето на фреквенцијата на контролите покрај дефинираниот ризик на

објектите, земени се во предвид и бројот на регистрираните и одобрените објекти, бројот на вработени инспектори, техничката поддршка како и работните денови. Исто така во предвид за определување на фреквенцијата земено е во предвид бројот на минатогодишните остварени контроли

Табела 8

Број на регистрирани објекти за храна од животинско потекло	Број на одобрени објекти	Број на инспектори	Вкупно контроли
1292	368	45	
Број на регистрирани оператори со храна за животни	Број на одобрени објекти за храна за животни		
429	16		
Регистрирани увозници на нуспроизводи од животинско потекло	Објекти-оператори со нус производи од животинско потекло		
78	95		
Ветеринарни веледрогерии и аптеки			
25			
(1292+368+429+16+78+95+25= 2303):43:11=4,8			

Број од 4,8 контроли на инспектор за еден месец, се аритметички добиени од вкупниот број на регистрирани и одобрени објекти, поделен со вкупниот број на инспектори и единасет месеци (одземајќи го годишниот одмор). Прикажаната аритметичка операција е со фреквенција од една контрола годишно во објект без земање во предвид на ризикот на објектот.

Со предвид на ризикот на објектот:

Табела 9 со внесен вкупен број на објекти поделен по ризик

Вид на објект и по ризик	Бр. на објект и со висок ризик	Бр. на објекти со среден ризик	Бр. на објекти со низок ризик	Бр. на објекти со некатегоризиран ризик			
				Регистриран и оператори со храна за животни	Одобрени оператори со храна за животни	Оператори со производи и увозници	Веледрогерии и аптеки
Вкупен број на објекти =2303							
Вкупен број по категори	909	138	613	429	16	173	25
Процентуален однос од вкупниот број на објекти							
Предпоставе на фреквенција на контроли	$909 \times 3 = 2722$	$138 \times 2 = 276$	$613 \times 1 = 613$	$429 \times 1 = 429$	$16 \times 3 = 48$	$173 \times 1 = 173$	$25 \times 2 = 50$
Контроли при колење	Вкупен број на контроли при колење во кланици-5000						
	Вкупен број на контроли: $2722+276+613+429+48+173+50+5000=9316$						
Аритметичка обработка	$9316 : 43 : 11 = 19,69=20$						

Земајќи во предвид ризичноста на објектите и потребата од почести контроли во истите, земена е почетна фреквенција од 3 контроли годишно во објектите со висок ризик, 2 во објектите со среден ризик, 1 во објектите со мал ризик и една до 3 во објекти со некатегоризиран ризик, како и при колење во кланици. Направена аритметичка обработка при што со оваа фреквенција на контроли е добиено 20 контроли месечно на еден инспектор.

4.1. Дополнителни Планирани Активности

Во 2019 година ќе се спроведуваат и други активности:

Земање на мостри по:

-Годишен План за мониторинг на присуство на резидуи и недозволен супстанции кај живи животни, производи и суровини од животинско потекло,

-План за мониторинг на исполнувањето на критериумите за микробиолошка исправност на храна од животинско потекло

-Годишен План за мониторинг програма за храна за исхрана на животни врз основа на која е изработен и план за број на мостри кој го изработи Одделението за безбедност на храна за исхрана на животни од Секторот за ветеринарно јавно здравство.

-Мониторинг на зоонози и причинители на зоонози

-Мониторинг на антимикуробна отпорност

-Мониторинг на квалитет на храна од животинско потекло

-Мониторинг на безбедност на нус производи од животинско потекло

Спроведување на инспекциски надзори при редовно колење во кланиците, при редовно производство во објекти-млекари, производството на месни производи, преработки, производство на добиточна храна, производство на нуспроизводи од животинско потекло, инспекциски надзор при преглед на пратки од производи од животинско потекло при увоз/извоз и издавање на сертификати, храна за животни и нус производи при извоз/увоз на местото на истовар.

При редовно колење во 23 кланици за папакари во текот на 5 работни дена ќе се реализираат вкупно 5000 инспекциски надзори при колење годишно

4.2. Вонредни контроли кои се спроведуваат од страна на официјалните ветеринари кои поради нивната природа не можат да бидат предвидени:

Во овие контроли спаѓаат:

- постапување во случај на позитивен наод на испитувани мостри по мониторинг програмите,

постапувања во случај на RASFF нотификации,

- постапување по претставки и иницијативи за инспекциски надзори,

- постапувањето во случај на сомнеж за одредена неправилност,

- по работен налог за вонредни контроли,

- издавање на сертификати за извоз на производи од животинско потекло, како и контроли на место на истовар при увоз на производи од животинско потекло, храна за животни и нус производи,

- учество во комисији за одобрување на објекти-оператори со храна, храна за животни и нус-производи од животинско потекло

- врз основа на поднесени Барања ќе се врши контрола на одгледувалишта на молзни грла согласно Акциониот План за категоризација на одгледувалиштата на молзни грла според ризик со унапредување на квалитетот на сировото млеко. Предвидена е

динамика на контрола од 5 одгледувалишта на молзни грла неделно

- контроли со цел евидентирање и регистрација на примарни производители на мед

Секој официјален ветеринар е должен да достави месечен извештај за извршените активности во тековниот месец најдоцна до 15 наредниот месец

4.3 Очекувани резултати

Во текот на 2019 година Одделението за државна инспекција за ветеринарно јавно здравје планира да се извршат:

- околу 13000 инспекциски надзори на објекти и оператори со храна и храна за животни и нус производи ,а предвидени се според бројот на објекти 9316 контроли.

Индикатор на реализација: Завршени 70% од планираните активности на инспекциски надзори односно 9316 контроли

Индикатор на успешност: Утврдени неусогласености кај помалку од 10% од вкупниот број на спроведени контроли.

4.4 План

Во прилог План на активности со временски рокови на реализација

Табела 10: Предвидени контроли официјални контроли од областа на ветеринарното јавно здравство за 2019 година по месеци

Активност	Фреквенција	Временска рамка
Контрола на годишното производство и промет во објектите за производство за храна од животинско потекло, храна за животни и нус-производи од животинско потекло, промет со ветеринарно медицински препарати во аптеки и велледрогерии и наплата за спроведени официјални контроли - Годишно производство на храна од животинско потекло -Годишна количини на нус производи -Евиденција за извршена наплата за ветеринарни прегледи	Еднаш годишно	Јануари
-Официјална контрола со спроведување на техника на АУДИТ на одобрени објекти -оператори со храна од животинско потекло(кланици,објекти за расекување,објекти за обработка на дивеч,млекари,мандри,објекти за производи од месо,подготовки од месо,мом,производи од риба,ладилници -складови за храна,сортирници за јајца,објекти за обработка и манипулација на мед и производи од пчели ,увозници на храна од животинско потекло) храна за животни и други производи за исхрана на животни,увозници на храна за животни ,објекти за обработени желудници,меури и црева, нуспроизводи од животинско потекло и велледрогери.	Еднаш Годишно	Јануари-Декември
Официјални контроли во кланици (спроведување на ДПП/ДХП, инспекција на објектот во однос на структурни и хигиенски барања ,планови за сопствени контроли на операторите во однос на микробиолошки критериуми,вода, означување,декларирање и следливост по комерцијални документи)	2хгодишно	Јануари-Јуни Јули-Декември
Контрола на услови за благосостојба на животни во кланица	1х годишно	Јануари-Декември
Контрола во кланица за време на истовар и сместување во депо	Еднаш неделно	Јануари-Декември
Официјални контроли на објекти за расекување (спроведување	2х годишно	Јануари-Јуни

на ДПП/ДХП, инспекција на објектот во однос на структурни и хигиенски барања планови за сопствени контроли на операторите во однос на микробиолошки критериуми, вода, означување, декларирање и следливост по комерцијални документи)		Јули-Декември
Официјални контроли на објекти за производство на производи од риба (ДПП/ДХП, инспекција на објектот во однос на структурни и хигиенски барања, планови за сопствени контроли на операторите во однос на микробиолошки критериуми, вода, означување, декларирање и следливост по комерцијални документи)	2x годишно	Јануари-Јуни Јули-Декември
Официјални контроли на објекти за производство на подготовки од месо, мелено месо, МОМ (спроведување на ДПП/ДХП, инспекција на објектот во однос на структурни и хигиенски барања, планови за сопствени контроли на операторите во однос на микробиолошки критериуми, вода, означување, декларирање и следливост по комерцијални документи)	2x годишно	Јануари-Јуни Јули-Декември
Официјални контроли на објекти за производство на производи од месо (спроведување на ДПП/ДХП, инспекција на објектот во однос на структурни и хигиенски барања, планови за сопствени контроли на операторите во однос на микробиолошки критериуми, вода, означување, декларирање и следливост по комерцијални документи)	1x годишно	Јануари-Декември
Официјални контроли на млекари, мандри, собирни центри за млеко (спроведување на ДПП/ДХП, инспекција на објектот во однос на структурни и хигиенски барања , планови за сопствени контроли на операторите во однос на микробиолошки критериуми, вода, означување, декларирање и следливост по комерцијални документи)	1x годишно	Јануари-Декември
Официјални контроли на центри за пакување на јајца и собирни центри (спроведување на ДПП/ДХП, инспекција на објектот во однос на структурни и хигиенски барања, планови за сопствени контроли на операторите во однос на микробиолошки критериуми, вода, означување, декларирање и следливост по комерцијални документи)	1x годишно	Јануари-Декември
Официјални контроли на објекти за препакување на месо, риба и производи од риба (ДХП, ДПП, инспекција на објектот во однос на структурни и хигиенски барања, планови за сопствени контроли на операторите во однос на микробиолошки критериуми, вода, означување, декларирање и следливост	1x годишно	Јануари-Декември
Официјална контрола на увозници на производи од животинско потекло-ладилници, склади(во однос на редовност на пријавување за пристигање на пратката до Оф. вет. планови за сопствени контроли, број на увезени пратки во одреден временски период, комерцијални документи Контрола на договори за складирање и проверка согласно договорите	1x годишно	Јануари-Декември

Контрола на увозници на производи од животинско потекло кои имаат договор со одобрен објект(во однос на редовност на пријавување за пристигање на пратката до Оф.вет,планови за сопствени контроли,број на увезени пратки во одреден временски период,комерцијални документи)	1x годишно	Јануари-Декември
Контрола на малопродажни објекти (месарници, месарници со изработка на подготовки од месо, рибарници) во однос на ДХП, ДПП, инспекција на објектот во однос на структурни и хигиенски барања, планови за сопствени контроли на операторите во однос на микробиолошки критериуми, означување, декларирање,следливост и ладен ланец на производи од животинско потекло,	3x годишно	Јануар-Април Април-Август Септември-Декември
Контрола на малопродажба на производи од животинско потекло и мешовити производи (зелени пазари, специјализирани продавници за млеко и производи од млеко,јајца и супермаркети) -во однос на ДХП, означување, декларирање, следливост, складирање, и ладен ланец на производи од животинско потекло,одвоеност на мешовити производи.	2x годишно	Јануари-Јуни Јули-Декември
Контрола на малопродажба на мед (зелени пазари, супер маркети во однос на означување, декларирање, потекло-дали е од регистриран примарен производител,одобрен објект.	2x годишно	Јануари-Јуни Јули-Декември
Официјални контроли на оператори за мешовити производи.(спроведување на ДПП/ДХП,планови за сопствени контроли на операторите,дистрибуција,комерцијални документи	1x годишно	Јануари-Декември
Контрола на спроведување мерки за контрола на зоонози-(согласно Национален контролен план за намалување на присуството на салмонелозата, и следење на бацилоносителство, следење на земање на брисеви во кланица за следење на салмонела).	По посебни програми и планови	Јануари-декември
Контрола на угостителски објекти (хотели, ресторани, кетеринг,сендвичари, гостилници,летни тераси)во однос на следливост,чување,складирање и означување на храна од животинско потекло).	2x годишно	Јануари-Јуни Јули-Декември
Официјални контроли на објектите за производство на храна за животни. (спроведување на ДПП/ДХП,планови за сопствени контроли на операторите,)	2x годишно	Јануари-Јуни Јули-Декември

Контрола на увозниците на храна за животни-истовар и место на складирање.(спроведување на ДПП/ДХП, планови за сопствени контроли на операторите	1x годишно	Јануари-Декември
Официјална контрола на ВМП во велдрогери Следливост, увоз, одобрени препарати, рок	1x годишно	Јануари-Декември
Контрола на ВМП во малопродажба (ветеринарни аптеки, пет шоп, земјоделски аптеки и зелени пазари)	2x годишно	Јануари-Јуни Јули-Декември
Официјални контроли на објектите операторите со нус-производи од животинско потекло. (спроведување на ДПП/ДХП, планови за сопствени контроли на операторите во однос на микробиолошки критериуми, вода, соодветно означување категории на нус-производи, декларирање, декларирање на храна за миленичиња и следливост,)	1x годишно	Јануари-Декември
Контрола на операторите кои увезуваат нус производи од животинско потекло.(во однос на редовност на пријавување за пристигање на пратката до Оф.вет, планови за сопствени контроли, број на увезени пратки во одреден временски период,)	1x годишно	Јануари-Декември
Контрола за нус-производи од животинско потекло во кланици и млекари.	1x годишно	Јануари-Декември

Контролите ќе се вршат со користење на образци на соодветни контролни листи и записник за инспекциски надзори и Записници за земање на мостри.

За официјални контроли со техника на аудит ќе се користо Контролна листа за генарален аудит.

За официјални контроли во објекти во однос на ДХП, ДПП, инспекција на објектот во однос на структурни и хигиенски барања, планови за сопствени контроли на операторите во однос на микробиолошки критериуми, вода, означување, декларирање и следливост, ќе се користи соодветана контролна листа за Комбиниран увид на ДПП/ДХП и НАССР- (ОБ 7.5-4.2-11в02) и Записник за инспекциски надзор.

За контрола на благосотојба во кланица со фреквенција од минимум еднаш годишно ќе се користи Контролна листа за благосостојба на животните во кланица(ОБ 7.5-4.2-28в02) и Записник за инспекциски надзор.

Од централно ниво се планираат Генерални аудити на објектите кои ќе се вршат по посебен

план од страна на аудит тимови со состав од Секторот за инспекциски надзор и Секторот за ветеринарно јавно здравство. Планот го изготвуваат Раководителите на Секторот за инспекциски надзор и Секторот за ветеринарно јавно здравство, а го одобрува Директорот на Агенцијата за храна и ветеринарство.

ГОДИШЕН ПЛАН НА ОДДЕЛЕНИЕ ЗА ДРЖАВНА ИНСПЕКЦИЈА ЗА ЗДРАВСТВЕНА ЗАШТИТА НА ЖИВОТНИТЕ ЗА 2019 ГОДИНА

Во текот на 2019 година Одделението за државна инспекција за здравствена заштита на животните, ќе ги спроведе следните активности:

5.1 Спроведување на редовни инспекциски контроли предвидени со законските прописи од областа на здравствената заштита на животните, заштитата и благосостојбата на животните и идентификација и регистрација на животните.

5.1 .1 Спроведување на контроли на одгледувалишта за говеда, овци и кози и пчели за утврдување на исполнетоста на одредбите со Законот за идентификација и регистрација на животните, и тоа:

- Одгледувалишта на говеда - 10% од вкупниот број на одгледувалишта на говеда, односно околу 3.000 одгледувалишта од кои 50% (1500) се задаваат преку ИСАХВ системот, а 50% (1500) се задаваат по барање на инспекторот.
- Одгледувалишта на овци и кози - 5% од вкупниот број на одгледувалишта на овци и кози, односно околу 900 одгледувалишта;
- Одгледувалишта на пчели - 10% од вкупниот број на одгледувалишта на пчели, односно околу 700 одгледувалишта; и
- Одгледувалишта на свињи- 1% од вкупниот број на одгледувалишта на свињи со повеќе од една свиња, односно околу 70 одгледувалишта.

Вкупно контроли -4670 контроли-надзори

5.1 .2 Спроведување на контроли на одгледувалишта за говеда, свињи, кокошки несилки и бројлери за утврдување на исполнетоста на одредбите со Законот за заштита и благосостојба на животните , и тоа:

-Одгледувалишта на Говеда-10% од бројот на зададениот број на одгледувалиштата за он-спот контроли преку ИСАХВ системот Вкупно 150 контроли

- Одгледувалишта на свињи - 100% од одгледувалиштата со повеќе од 10 маторици годишно (очекуван број околу 150);
- Одгледувалишта на кокошки несилки -100% од одгледувалиштата со повеќе од 350 кокошки несилки, односно околу 66 одгледувалишта;
- Одгледувалишта за бројлери - 100% од одгледувалиштата (регистрирани 7 одгледувалишта); и
- Инспекциски надзор на сите регистрирани прифатилишта за нерегистрирани кучиња и бездомни кучиња, најмалку двапати годишно (вкупно 8 регистрирани прифатилишта).

Вкупно -150+150+66+7+16=389

5.1.3 Спроведување на контроли во однос на извршените активности од страна на овластените ветеринарни друштва согласно Годишната наредба за здравствена заштита на животните за тековната година;

Бројот на контроли и изборот на одгледувалишта во кои ќе се вршат контроли по спроведена активност согласно Годишната наредба за здравствена заштита на животните поединечно за секое ветеринарно друштво(134) ќе се врши по спроведена активност на месечно ниво и тоа за секоја активност по минимум две контроли по епизоотиолошките единици(74 ЕЕ) за кои е

надлежен официјалниот ветеринар. Проценетиот број на контроли на одгледувалишта е околу 6000 контроли. Шест активности (вакцинација на бруцелоза кај овци/кози, Бруцелоза кај овци, Туберкулоза кај говеда, Бруцелоза кај говедата, Класична свинска чума вакцинација, Вакцинација против болест на чвореста кожа кај говедата) $\times 2$ месеци една активност $\times 134$ ВД $\times 2$ контроли = $24 \times 134 \text{ВД} = 3216$ контроли за една епизоотиолошка единица по ветеринарнодруштво. Со оглед на тоа дека едно ВД е надлежно за просек по минимум две епизоотиолошки единици минимум контроли би биле околу 6000 контроли на годишно ниво. Вкупно-6000 контроли на годишно ниво

5.1.4 Спроведување на инспекциски контроли во регистрираните ветеринарни друштва (190) во однос на исполнетоста на условите за нивно работење и прометот и употребата на ветеринарно-медицински препарати (ВМП).

Ќе се спроведе најмалку две(2) инспекциска контрола во сите регистрирани ветеринарни друштва во однос на исполнетоста на одредбите со законите од областа на ветеринарното здравство. Проценетиот број на контроли е 380.

Најмалку две инспекциски контроли во сите регистрирани ветеринарни друштва во однос издавањето и уплатата на средствата од Сертификати за здравствена состојба на животните.

Има 134 Ветеринарни друштва со кои АХВ има склучено договор .

Проценетиот број на контроли е најмалку 268.

Најмалку две инспекциски контроли во сите регистрирани ветеринарни друштва во однос на промет и употреба на ВМП .Контрола по случаен избор во најмалку 2 одгледувалишта на животни во надлежност на едно ветеринарното друштво каде е евидентирана употреба на ВМП од страна на надлежното ветеринарно друштво во однос на употребата на ВМП и на придружување на каренцата за ВМП од страна на фармерите. Проценет број на контроли е 380 контроли годишно по ветеринарно друштво ($190 \times 2 = 380$) и 380 контроли во одгледувалишта (2 одгледувалишта $\times 190$ ветеринарни друштва = 380 контроли)

Вкупно 1408 контроли

5.1.5 Спроведување инспекциски надзор на сите одгледувалишта на кокошки несилки и бројлери

Спроведување инспекциски надзор на сите одгледувалишта на кокошки несилки во однос на спроведување на Националниот контролен план за намалување на присуство на салмонелозата кај кокошките

Ќе се спроведат најмалку две инспекциска контрола годишно во сите одгледувалишта, вклучително со земање, пакување и испраќање на официјални мостри за испитување на салмонелоза (вкупно околу 66 одгледувалишта). Проценетиот број на контроли е најмалку 132.

Спроведување на активен надзор на авијарна инфлуенца кај живина на комерцијални и некомерцијални одгледувалишта на живина, одгледувалишта на водна живина и диви птици.

Согласно програмата и планот за надзор на Авијарна инфлуенца со надзорот се опфатени минимум 62 комерцијални одгледувалишта на живина, 420 некомерцијални одгледувалишта на живина и 90 одгледувалишта на водна живина. Во однос на спроведување на надзорот кај дивите птици предвиден е број од 25 контроли согласно локалитетите за спроведување на надзорот но реализацијата на контролите е директно зависна од временските услови и реализацијата на отстрел од страна на ловните друштва.

Вкупно контроли- $62+420+90+25=597$ контроли

5.1.6 Спроведување инспекциски надзор на одгледувалишта на аквакултура

Контрола на рибници во однос на регистрација, одобрување, категоризација на рибниците врз основа на анализа на ризик.

Спроведување на активен надзор на ВХС/ИХН кај пастрмки. Вкупно 50 рибници со планиран број на контроли околу 50 (по една контроли на рибник- пролетно или есенско земање на примероци).

Спроведување на активен надзор на КХВ кај крап . Вкупно 50 рибници со планиран број на контроли околу 50 (по една контрола на рибник со земање на примероци).

Вкупно 100 контроли годишно

5.1.7 Контрола на ловните друштва во однос на спроведување на мониторингот за оралана вакцинација на лисиците против беснило и пријавувањето на животни за испитување на беснило, мониторингот на Класична чума кај дивите свињи, како и во однос на пријавувањето на диви свињи за присуство болеста. (Вкупно 90 ловни друштва), планиран број на контроли два пати по Ловни друштво=180 контроли.

Вкупно редовни контроли на годишно ниво:

$4670+389+6000+1408+132+597+100+180=13476$

Аритметичка обработка: $13476(\text{контроли}):11(\text{месеци}):44(\text{инспектори})=27,8$

Со таква аритметичка пресметка се добиени 28 контроли по инспектор месечно

5.1.8 Вонредни контроли кои се спроведуваат од страна на ветеринарните инспектори кои поради нивната природа не можат да бидат предвидени. Во овие контроли спаѓаат:

- постапување по претставки,
- постапувањето во случај на сомнеж или појава на болест,
- зададени вонредни контроли од страна на ИСАХВ,
- контрола на исполнетоста на условите за одобрување на правни лица за вршење на ветеринарно-.-медицинаска дејност,
- издавање на сертификати за извоз на живи животни и карантин на увезени животни;
- контрола на спроведување на програми за мониторинг на здравствената состојба на диви животни,
- контрола на внатрешен промет на живи животни
- други контроли зададени по налог на раководните структури.

5.1.9 Собирање, архивирање и анализирање на месечните извештаи од подрачните единици;

Секој официјален ветеринар е должен да достави месечен извештај за извршените активности во претходниот месец најдоцна до 10-ти тековниот месец.

Образецот за месечниот извештај е изработен во електронска форма и е унифициран согласно ISO стандардот (ОБ7.5-4.1-09в03).

Во унапредувањето на контролите за потребите на инспекциската служба ќе се изработат контролни листи за поефикасно извршување на инспекцискиот надзор. Определени редовни инспекциските контроли ќе бидат сеопфатни и ќе вклучуваат контрола на исполнетоста на условите од страна на субјектите што треба да придонесе кон ефективност и правилно користење на ресурсите при вршење на контролите.

Официјалните ветеринари од Одделението за државна ветеринарна инспекција за здравствена заштита на животните ќе се вклучат во контролата на одгледувалишта на молзни грла согласно Акциониот План за категоризација на одгледувалиштата на молзни грла според ризик со унапредување на квалитетот на сировото млеко.

Официјалните ветеринари од Одделението за државна ветеринарна инспекција за здравствена

заштита на животните ќе се вклучат во категоризацијата на свињарските фарми врз основа на анализа на ризик и контрола на биосигурносните мерки.

5.1.10 Очекувани резултати

Во текот на 2019 година Одделението планира да се реализираат:

- 10000 контроли од вкупно предвидени 13476
- Индикатор на реализација е 74% од вкупно 13476 пресметани контроли односно 10000 контрола
- **Индикатор на успешност:** Утврдени не усогласености кај помалку од 10% од вкупниот број на спроведени контроли.

5.1.11 План

Во прилог План на активности со временски рокови на реализација

Табела 11: Предвидени официјални контроли од областа на државна инспекција за здравствена заштита на животните за 2019 година по месеци

Активност	Фреквенција	Временска рамка
Официјални контроли на одгледувалишта за говеда, овци и кози, за утврдување на исполнетоста на одредбите со Законот за идентификација и регистрација на животните	еднаш годишно во одгледувалиштата Определени по посебен план и тоа 50% од одгледувалиштата задани преку ИСАХВ системот, а 50 % по посебен план на инспекторот	јануари-декември
Официјални контроли на одгледувалишта свињи и пчели за утврдување на исполнетоста на одредбите со Законот за идентификација и регистрација на животните	еднаш годишно по посебен план	јануари-декември
Официјални контроли на постапката на издавање и водење на евиденција за издадените Сертификати за здравствена состојба на животните од страна на овластени ветеринарни друштва и уплата на пропишаните средства во Буџет на РМ	2 x годишно	јануари-јуни јули-декември
Официјални контроли на сите регистрирани/одобрени собирни центри и добиточни пазари и прометот со живи животни	еднаш месечно	јануари-декември
Официјални контроли на ловните друштва во однос на спроведување на мониторингот за оралната вакцинација на лисиците против беснило и пријавувањето на животни за испитување на беснило, мониторингот на Класична чума и африканска свинска чума кај дивите свињи, како и во однос на пријавувањето на диви свињи за присуство болеста.	2x годишно	јануари-јуни јули- декември
Официјални контроли на промет и употреба на ветеринарно медицински препарати во ветеринарните друштва и во одгледувалишта на животни како и контрола на придружување	2 x годишно	јануари-јуни јули- декември

на каранцата за ВМП од страна на фармерите		
Официјални контроли на одгледувалишта за кокошки несилки и бројлери за утврдување на исполнетоста на одредбите со Законот за заштита и благосостојба на животните	2 x годишно	јануари-јуни јули- декември
Официјални контроли на сите регистрирани прифатилишта за нерегистрирани кучиња и бездомни кучиња	2 x годишно	јануари-јуни јули- декември
Официјални контроли за извршени активности по Годишна наредба од страна на надлежни ветеринарни друштва и оверување на приложените фактури	Секој месец по приложени спецификации, фактури	јануари-декември
Официјални контроли на сите одгледувалишта на кокошки несилки во однос на спроведување на Националниот контролен план за намалување на присуство на салмонелозата кај кокошките	2 x годишно	јануари-јуни јули- декември
Официјални контроли на одгледувалишта за говеда, свињи за утврдување на исполнетоста на одредбите со Законот за заштита и благосостојба на животните	еднаш годишно	јануари-декември

ГОДИШЕН ПЛАН НА ОДДЕЛЕНИЕ ЗА ДРЖАВНА ИНСПЕКЦИЈА ЗА ХРАНА ОД НЕЖИВОТИНСКО ПОТЕКЛО ЗА 2019 ГОДИНА

Задача на Одделението за државна инспекција за храна од неживотинско потекло е да го редуцира ризикот од небезбедна храна во Република Северна Македонија така што ќе планира, организира и извршува официјални контроли на објектите и операторите со храна од неживотинско потекло и производи и материјали што доаѓаат во контакт со храната.

Основна цел е да се заштитат потрошувачите од небезбедна храна со подигање на нивото на производство и промет на храна, од аспект на безбедност, преку имплементирање и одржување на ДХП, ДПП и НАССР систем. Официјалните контроли инспекторите за храна ќе ги вршат континуирано на целата територија на Република Северна Македонија, со одредена динамика согласно годишни, квартални, месечни, неделни или дневни програми и планови. При подготовка на програмите и плановите ќе се води грижа со официјалните контроли да бидат опфатени сите објекти и оператори со храна од неживотинско потекло.

Во Одделението за државна инспекција за храна од неживотинско потекло работните задачи ги извршуваат:

- 1 раководител на одделение;
- 47 државни инспектори за храна во П.Е.;
- 9 државни инспектори за храна и 2 помлади инспектори за храна на Г.П.;
- 1 помошник инспектор;
- 13 помлади инспектори;

- 1 советник;
- 4 помлади соработници;
- 10 помлади референти.

Со обработка на податоци од подрачните единици кои ги имаме во електронска евиденција, на територијата на Република Северна Македонија се евидентирани 19926 објекти и оператори со храна. Претпоставка е дека постојат објекти и оператори со храна што до сега не се евидентирани.

Направената категоризација по ризик според Водичот за категоризација на објектите и операторите со храна и планирање на инспекциите базирани врз основа на анализа на ризик во Република Северна Македонија со број на објекти и оператори со храна по градови во Република Северна Македонија е следна:

Табела 12. Распореденост на објекти и оператори со храна категоризирани по ризик по градови

П.Е.	Објекти со висок ризик	Објекти со среден ризик	Објекти со низок ризик	Објекти со многу низок ризик	Вкупно
Скопје	1471	308	1398	4020	7197
Куманово	197	60	157	531	945
Велес	90	46	62	376	574
Тетово	180	64	74	394	712
Гостивар	213	50	161	537	961
Кичево	92	22	50	172	336
Македонски Брод	9	2	1	20	32
Дебар	34	9	15	42	100
Струга	154	28	122	321	625
Охрид	343	42	206	690	1281
Битола	231	93	242	849	1415
Ресен	31	8	15	117	171
Демир Хисар	14	10	10	36	70
Прилеп	113	87	156	543	899
Крушево	16	4	10	36	66
Кавадарци	85	27	38	327	477
Валандово	6	3	11	29	49
Демир Капија	9	2	2	19	32
Неготино	32	14	27	114	187
Гевгелија	91	31	29	245	396
Дојран	39	5	7	44	95
Струмица	162	55	129	714	1060
Радовиш	29	11	29	137	206
Штип	88	30	67	290	475
Свети Николе	27	12	20	97	156
Кочани	72	19	63	263	417
Пехчево	12	4	9	30	55
Виница	43	11	15	79	148
Берово	30	5	6	88	129
Делчево	38	8	29	114	189
Крива Паланка	36	8	30	184	258
Кратово	16	3	10	55	84
Пробиштип	26	8	12	83	129

Вкупно	4029	1089	3212	11596	19926
--------	------	------	------	-------	-------

Табела 13 со внесен вкупен број на објекти поделен по ризик

Вид на објекти по ризик	Бр. на објекти со висок ризик	Бр. на објекти со среден ризик	Бр. на објекти со низок ризик	Број на објекти со многу низок ризик
Вкупен број на објекти =19926				
Вкупен број по категории	4029	1089	3212	11596
Процентуален однос од вкупниот број на објекти				
Предпоставена фреквенција на контроли	$4029 \times 3 = 12087$	$1089 \times 2 = 2178$	$3212 \times 1 = 3212$	$11596 \times 0,5 = 5798$
Вкупен број на контроли 23275				
Аритметичка обработка	$23275 : 62(\text{инспектори}) : 11(11 \text{ месеци без еден месец годишен одмор}) = 34 \text{ контроли}$			

Земајќи во предвид ризичноста на објектите и потребата од почести контроли во истите, земена е почетна фреквенција од 3 контроли годишно во објектите со висок ризик, 2 во објектите со среден ризик, 1 во објектите со мал ризик и една во две години (0,5 годишно) во објекти со многу низок ризик. Направена аритметичка обработка при што со оваа фреквенција на контроли е добиено 34 контроли месечно на еден инспектор.

6.1. Планирани активности

Инспекторите за храна кои ќе работат на терен во подрачните единици вкупно се 62 на број. Инспекторите за храна кои при увоз ќе ја контролираат храната од неживотинско потекло и предметите и материјалите што доаѓаат во контакт со храната, вкупно се 11 на број и заедно ќе извршуваат официјални контроли на околу 4000 пратки месечно.

6.1.1. Вид на активност

Инспекторите за храна од Одделението за државна инспекција за храна од неживотинско потекло ќе извршуваат официјални контроли:

- согласно програмите и плановите;
- по приоритети заради актуелно настанати ситуации;
- по извршена регистрација на објекти и оператори со храна од неживотинско потекло;
- на барање за добивање на сертификат за безбедност на храна од неживотинско потекло и производи и материјали што доаѓаат во контакт со храната;
- по поднесени претставки од потрошувачи и граѓани;
- за време на кризи согласно план за управување со кризи;
- на барање на операторите со храна кои вршат увоз на храна од неживотинско потекло.

6.1.2. Динамика

Динамиката на планираните официјалните контроли ќе се определува според:

- категоризацијата на објектите и операторите со храна според ризикот (висок, среден, низок и многу низок ризик);
- приоритети заради актуелно настанати ситуации;
- индикации и сомневања.

Официјалните контроли по барања на оператори со храна и претставките од потрошувачи и граѓани ќе се извршуваат веднаш или во најкус можен рок.

6.1.3. Зачестеност на инспекциските контроли

Инспекциските контроли треба да се извршуваат според Водичот за категоризација на објектите и операторите со храна и планирање на инспекциите базирани врз основа на анализа на ризик во Република Северна Македонија:

- во објекти со висок ризик - три пати годишно;
- во објекти со среден ризик - два пати годишно;
- во објекти со низок ризик - еднаш годишно и
- во објектите многу низок ризик – еднаш во две години.

6.1.4. Водоснабдување

Официјални контроли ќе се извршат еднаш во текот на годината на големите водоснабдителни системи. Инспекторите за храна ќе извршуваат официјални контроли на јавните објекти и операторите за водоснабдување на населението при постоење на хигиенско-епидемиолошки индикации.

6.1.5. Вонредни контроли

Контроли кои се спроведуваат од страна на инспекторите за храна ,а кои поради нивната природа не можат да бидат предвидени:

- постапување во случај на позитивен наод на испитувани мостри по мониторинг програмите,
- постапувања во случај на RASSF нотификации,
- постапување по претставки и иницијативи за инспекциски надзори,
- постапувањето во случај на сомнеж за одредена неправилност,
- по работен налог за вонредни контроли,
- издавање на сертификати за извоз на производи од неживотинско потекло врз основа на поднесени Барања
- секој инспектор за храна е должен да достави месечен извештај за извршените активности за претходниот месец најдоцна до 15 -ти во тековниот месец.

6.1.5 Очекувани резултати

Во текот на 2019 година Одделението за државна инспекција за храна од неживотинско потекло планира да се реализираат :

- 15000 контроли од вкупно 23275 што е индикатор на реализација од околу 60% од вкупно 23275 пресметани контроли односно 22 контрола месечно по инспектор.
- околу 45000 инспекциски надзори на пратки од увоз на храна од неживотинско потекло и предмети и материјали што доаѓаат во контакт со храната.

- **Индикатор на успешност:** Утврдени не усогласености кај помалку од 10% од вкупниот број на спроведени контроли.

6.1.6 План

Во прилог на програмата е планот кој ги прецизира активностите во временски интервал од четири месеци.

Табела 14. Табела за извршување на инспекциски контроли во одреден временски период

Активност	Фреквенција	Временска рамка
Официјални контроли на угостителски објекти со висок ризик: ресторани, кујни и кетеринг, гостилници и слаткарници	3x годишно	јануари – април мај – август септември – декември
Официјални контроли на објекти за производство на слаткарски производи	3x годишно	јануари – април мај – август септември – декември
Официјални контроли на објекти за производство на кафе, какао, чаеви, зачини, додатоци на храна, адитиви и сол	2x годишно	јануари – јуни јули – декември
Официјални контроли на производни објекти - мелници	2x годишно	јануари – јуни јули – декември
Официјални контроли на производни објекти за преработка на овошје и зеленчук	2x годишно	јануари – јуни јули – декември
Официјални контроли на објекти за производство на леб и бели печива	2x годишно	јануари – јуни јули – декември
Официјални контроли на објекти за производство на масло и производи од масло	2x годишно	јануари – јуни јули – декември
Официјални контроли на објекти за производство на кондиторски производи, чоколади, бонбони и флипс	1x годишно	јануари - декември

производи		
Официјални контроли на објекти за производство на шеќер	1x годишно	јануари - декември
Официјални контроли на објекти за преработка на печурки	1x годишно	јануари - декември
Официјални контроли на објекти за доработка и препакување на житарки, јаткасти плодови	1x годишно	јануари - декември
Официјални контроли на објекти за производство на безалкохолни пијалаци и пиво	1x годишно	јануари - декември
Официјални контроли на објекти за производство и пакување на вода	1x годишно	јануари - декември
Официјални контроли на градски системи за водоснабдување и селски водоводи	1x годишно	јануари - декември
Официјални контроли на други угостителски објекти: кебапчилници, пицери, млечни ресторани, сендвичари, бурекиџилници, бифиња и шанкови	1x годишно	јануари - декември
Официјални контроли на објекти за промет со слаткарски производи	1x годишно	јануари - декември
Официјални контроли на објекти за производство на мраз	1x годишно	јануари - декември
Официјални контроли на објекти за продажба на храна: супермаркети, маркети, продавници др.	1x на 2 години	јануари - декември

Официјални контроли на објекти за складирање и чување на храна - магацини	1x на 2 години	јануари - декември
Официјални контроли на винарии и објекти за производство на алкохолни пијалаци и оцет	1x на 2 години	јануари - декември
Официјални контроли на останати угостителски објекти со многу низок ризик: кафе барови, ноќни барови, игротеки	1x на 2 години	јануари - декември
Официјални контроли на објекти за производство на производи и материјали што доаѓаат во контакт со храна	1x на 2 години	јануари - декември
Официјални контроли на ново регистрирани објекти и оператори со храна од неживотинско потекло - секој нов започнат бизнис со храна	Континуирано, 15 – 30 дена по извршена регистрација	јануари – декември
Официјални контроли на храна од неживотинско потекло и предмети и материјали кои доаѓаат во контакт со храна при увоз	Континуирано	јануари – декември
Официјални контроли за мострирање на храна и предмети и материјали кои доаѓаат во контакт со храната	По мониторинг програма	јануари – декември

ГОДИШЕН ПЛАН НА ОДДЕЛЕНИЕ ЗА ДРЖАВНА ВЕТЕРИНАРНА ИНСПЕКЦИЈА НА ГРАНИЧЕН ПРЕМИН ЗА 2019 ГОДИНА

Одделението за државна ветеринарна инспекција на граничен премин и Одделението за меѓународна трговија и сертификација се во постојана соработка во процесот на извршување на планираните активности за работа во рамките на Секторот за инспекциски надзор.

Годишниот план за работа е изготвен согласно стратешките документи на Агенцијата за храна и ветеринарство, повеќегодишниот национален контролен план за надзор во областа на

храната и ветеринарството националната програма за усвојување на правото на ЕУ, годишниот план за мониторинг на храната од животинско потекло од увоз, меѓународните билатерални договори за соработка во областа на ветеринарството и меѓународните конвенции за контрола на стоки на границите, како и врз основа на законските и подзаконските решенија и обврските за нивна имплементација.

7.2.1 Контрола на пратки со живи животни, аквакултура, производи и нус производи од животинско потекло

Контролата на пратки со живи животни, аквакултура, производи и нус производи од животинско потекло на граничен премин ја вршат вкупно 17 официјални ветеринари на граничен премин распоредени на 10 ветеринарни инспекциски места на граничен премин во рамките на Одделението за државна ветеринарна инспекција на граничен премин. Ветеринарните инспекциски места се определени со *Одлуката за определување на ветеринарни инспекциски места на граничен премин* (“Службен весник на Република Македонија“ бр. 59/10).

Сите пратки кои се пријавуваат за ветеринарна контрола согласно Законот за ветеринарно здравство и Правилникот за начинот и постапката за увоз и транзит, листа на трети земји од кои е одобрен увоз и транзит, формата и содржината на ветеринарно-здравствениот сертификат или други документи што ја придружуваат пратката со живи животни, аквакултура и производи од животинско потекло, како и начинот и постапката на вршење на проверка и преглед при увоз и транзит на пратка со живи животни, аквакултура и производи од животинско потекло (Службен весник на РМ бр. 53/10 со последна измена), подлежат на задолжителен (100%) преглед на документи и на идентитет, додека физичкиот преглед на истите е со намалена фреквенција при увоз. Фреквенцијата на физичкиот преглед е дадена во Прилог V од наведениот правилник и се однесува на одредени производи од животинско потекло во зависност од категоријата.

Во 2019 година Правилникот ќе биде донесен и имплементиран во ревидирана форма во согласност со ЕУ законодавството со ревизија на ветеринарно-здравствените сертификати и тарифни броеви на пратките за ветеринарна контрола на граничен премин.

Сите пратки кои се пријавуваат за ветеринарна контрола се евидентираат во “Главниот информативен систем за гранична инспекција“ и за сите се води засебен предмет во хартиена форма. Врз основа на тоа, Одделението за државна ветеринарна инспекција на граничен премин изработува годишен извештај за работа во кој се наведува вкупниот број на пратки од увоз, транзит, уништени пратки, вратени пратки како и пратки кои се увезени за понатамошна преработка во тековната година.

Покрај “Главниот информативен систем за гранична инспекција“, Секторот за гранична инспекција го користи и ЕХИМ системот *Едношалтерски систем за увоз и извоз (single window) и контрола при единствено застанување (one stop shop)*. ЕХИМ системот е дел од стратегијата на Владата за интегрирано гранично управување. ЕХИМ системот овозможува намалување на времето за премин на границата, и достапност 24 часа, 7 дена во неделата со што се овозможува олеснување на трговијата. Под надлежност на Одделението за државна ветеринарна инспекција на граничен премин се следните лиценци кои се издаваат во ЕХИМ системот: N640, N853, I047 и I046.

Во текот на 2019 година се предвидува во Република Северна Македонија да се увезат околу 15.500 пратки и низ територијата на Република Северна Македонија да транзитираат околу 4.000 пратки, односно вкупно на граничен премин на влез во Република Северна Македонија се очекува да се нотифицираат околу 19.500 пратки со живи животни, аквакултура, производи

и нус производи од животинско потекло.

7.2.2 Годишен план за мониторинг на храната од животинско потекло од увоз

Воспоставувањето на контролен систем компатибилен со контролниот во ЕУ е со цел да се зголеми ефикасноста и ефективноста на граничните инспекциски контроли, при што нема да биде доведено во прашање здравјето на луѓето, животните и животната средина. Одделението за државна ветеринарна инспекција на граничен премин изработи годишен план за мониторинг на храната од животинско потекло од увоз за 2019 година согласно воспоставената методологија за проценка на ризикот на пратките од увоз која се базира на податоци собрани во текот на претходната година од годината кога се врши мониторингот.

Годишен план за мониторинг на храната од животинско потекло од увоз за 2019 година ќе се применува во текот на целата година. Со целосно спроведување на програмата се очекува:

- **Намалување на фреквенцијата на физички преглед на пратките на граничен премин;**
- **Намалување на времетраењето на прегледот со поедноставување на увозните постапки** со намалување, усогласување и хармонизирање на документираните барања и постапки, што секако е основа и за воспоставување на меѓу институционална координација (SPS надлежни органи со Царинската управа) во областа на управување со ризик и контрола на увозно/извозните постапки, кои се есенцијални во воспоставувањето на билатералната и регионалната соработка;
- **Редуцирање на бројот на пратките од увоз** кои ќе подлежат на земање на мостра за лабораториски анализи при што значително би се намалил бројот на пратките кои ќе подлежат на лабораториска анализа во споредба со досегашните пратки;
- **Намалување на трошоците** поврзани со увозно/извозните постапки;
- **Ставање на јавното мислење во фокусот на вниманието на надлежните органи** за ветеринарна контрола, безбедност на храна и санитарната-фитосанитарната контрола.

Во 2019 година ќе се спроведуваат и планот за мониторинг на храната за исхрана на животни од увоз и планот за мониторинг на нуспроизводи од животинско потекло кои ќе се изработат во рамките на Секторот за ветеринарно јавно здравство.

7.2.3 Решенија за увоз на живи животни

Во согласност со член 77 од Законот за ветеринарно здравство, Одделението за државна ветеринарна инспекција на граничен премин изработува дозволи за увоз на живи животни во зависност од земјата на потекло или дел од неа, објектот, ветеринарно-здравствениот сертификат или друг придружен документ. Дозволата ја донесува директорот на АХВ во вид на Решение кој претставува истовремено управен акт издаден согласно управна постапка.

Во текот на 2019 година се предвидува во Република Северна Македонија да бидат донесени околу 220 решенија/дозволи за увоз.

7.2.4 Надградба на “Главен информативен систем за гранична инспекција”

Активностите за надградба на “Главниот информативен систем за гранична инспекција” во делот на контрола на живи животни, производи, нуспроизводи од животинско потекло и храна за животни ќе продолжат во текот на 2019 година како надградба и подобрување на модулот за живи животни, производи, нуспроизводи од животинско потекло и храна за животни (модул НФАП).

Целта на системот (НФАП) беше да овозможи електронска база на податоци за сите увозни

пратки, попратна документација за истите и резултати од лабораториските анализи; полесно вршење на проценка на ризик за сите пратки од увоз и анализа во зависност од потребите на Одделението за државна ветеринарна инспекција на граничен премин. Надградбата треба покрај функционалност на системот да обезбеди и продукција на ВВД (Влезен Ветеринарен Документ) кој ќе може да биде видлив во системот како документ за извршен ветеринарен преглед и резултат од орегледот потребен за понатамошно постапување со пратката.

Работната група за продолжување и развивање и тестирање на подобрена верзија на NFAP системот одржа неколку состаноци со фирмата изведувач на софтверот, а со цел утврдување на потребите за системот, недоследности кои се констатирани и активности кои треба да се преземат за отпочнување со тестирање. Во првата половина 2019 година, ќе започне со тестирање во пракса со цел да се добие верзија на модулот која ќе ги задоволи потребите на Секторот за инспекциски надзор.

7.2.5 Транспозиција на ЕУ законодавството од областа на увозот

Одделението за државна ветеринарна инспекција на граничен премин врши редовно следење на законодавството на Европската Унија (регулативи, одлуки и директиви) од областа на увозот. Во изработката и усвојувањето на актите Одделението за државна ветеринарна инспекција на граничен премин соработува со Секторот за ЕУ и меѓународна соработка во рамките и Секторот за здравствена заштита на животните на АХВ и Секретаријатот за законодавство при Владата на Република Северна Македонија.

Врз основа на ЕУ законодавството и согласно нотификацијата на нови болести и жаришта во ОИЕ и ADNS системот, Одделението за државна ветеринарна инспекција на граничен премин изработува решенија за безбедносни мерки за заштита од болести кај животните и луѓето кои се однесуваат на увозните пратки. Се очекува во 2019 година Секторот за здравствена заштита на животните да преземе дел од обврските за изработка на решенија за безбедносни мерки за заштита од болести кај животните и луѓето.

Во текот на 2019 година ќе се направи ревизија на дел од прописите со предлог за измена на веќе постоечки акти, како и упатства за работа на официјалните ветеринари на граничен премин и вработените на централно ниво со кои ќе се овозможи доследно, правилно и унифицирано спроведување на прописите.

7.2.6 Супервизија и верификација

Согласно програмата за супервизија и верификација на официјалните контроли, во 2019 година ќе се изврши контрола на работењето на сите официјални ветеринари на граничните премини и тоа, административна контрола и надзор на работните задачи и обврски на официјалните ветеринари на граничен премин, методи, техники и практики при спроведувањето, ефективност и ефикасност на официјалните контроли со метод на аудит.

7.3. Соработка со други државни органи кои имаат надлежности во контролата на меѓународниот промет

Согласно член 83 од Законот за ветеринарно здравство ("Службен весник на Република Македонија" бр. 113/2007, 24/2011, 134/2011, 123/2012 и 43/2014), како и член 96 од Законот за безбедност на храна ("Службен весник на РМ" 157/10, 53/11, 1/12, 164/13, 187/13 и 43/2014) регулирана е и соработка со Царинската управа/царинските службеници на централно и локално ниво.

Согласно начелата на Националниот акциониот план за спроведување на Стратегијата

за интегрирано гранично управување на Владата на РМ, во контролата при меѓународното движење на стоките покрај другите агенции, вклучена е и ветеринарната инспекциска служба на граничните премини. Од тука, и **АХВ како дел од оваа меѓу институционална соработка**, има успешна соработка со други јавни служби на граничниот премин **посебно со царинската управа и граничната полиција, како и сите други јавни служби присутни на граничните премини**, се со цел развојот на Интегрираното гранично управување т.е во развојот на еден систем што ќе овозможи олеснување на протоколот на лица и стоки преку државната граница согласно европските стандарди и најдобрите практики.

Ефикасното гранично управување и безбедност на границата претставува приоритет од најголемо значење за Република Северна Македонија. Главната задача е да се обезбеди вистинска рамнотежа меѓу отворени, но истовремено и безбедни и контролирани граници: отворени граници за трговија, туризам и други форми на легитимно движење на лица и стоки, меѓутоа граници кои се безбедни и контролирани во поглед на законите кои доаѓаат од нелегалната миграција, трговијата со луѓе, активности на криминални мрежи и тероризам.

ЕХИМ системот “Едношалтерски систем за увоз и извоз (*single window*) и контрола при единствено застанување (*one stop shop*)” е воспоставен на 03.11.2009 со што се намали времето за премин на границата, а со тоа и процедурите и режимот на контрола на лица и стоки.

ЕХИМ системот овозможува пребарување според тарифниот број на стоките и добивање информации за тоа кои дозволи се потребни за увоз, извоз или транзит преку користење на повеќе опции за пребарување.

ЕХИМ овозможува електронско поднесување на барањата за дозволи за увоз, извоз и транзит од страна на деловната заедница, како и електронско издавање на дозволите од страна на надлежните институции. Преку системот, подносителите можат да го следат статусот на процесирање на нивните барања, се до нивното конечно издавање.

Заради утврдените преклопувања во тарифните броеви и лиценци при секојдневното користење на ЕХИМ системот, Одделението за државна ветеринарна инспекција на граничен премин во текот на 2019 година, ќе направи ревизија на дополнителните тарифни броеви кои не беа опфатени во последните измени, со цел усогласување на одредени лиценци согласно законските надлежности.

Во текот на 2019 година Царинската Управа во соработка со УСАИД и институциите кои се дел од ЕХИМ системот ќе изврши подобрување и проширување на апликациите на ЕХИМ системот, со цел воведување на новини кои ќе го олеснат функционирањето и брзината на работата на ЕХИМ и прилагодување на царинската регулатива со меѓународните стандарди. За таа цел, веќе е формирана работна група во која има член од Секторот за инспекциски надзор.

Агенцијата за храна и ветеринарство во 2019 година ја продолжува успешната соработка со Царинската Управа и во полето контрола на храната која се внесува во Република Северна Македонија како личен багаж согласно Правилникот за начинот на вршење на проверка и преглед на граничен премин на пратки од животинско потекло кои се внесени како личен багаж на патниците и се наменети за лична употреба или некомерцијални цели („Службен весник на Република Македонија” бр. 94/2009 и бр.139/2009). За таа цел, се предвидува да се интензивира соработката заради обезбедување на услови за правилна контрола на личниот багаж на патниците која ја прави Царинската Управа на граничните премини и согласно потребите негово собирање, манипулација и нештетно отстранување.

Исто така, соработката со Царинската Управа продолжува и во поглед на **надлежностите за вршење на проверки и преглед на пратки домашни миленици кои не се наменети за трговија или за пренос на други лица (некомерцијални цели) кои се префрлени на царинската служба на граничен премин во случај на увоз и транзит, а согласно**

Правилникот за начинот и постапката за транзит, начинот и постапката на проверките и прегледот на пратките во транзит и начинот и постапката за увоз на домашни миленици (“Службен весник на Република Македонија“ бр. 153/2015), како и согласно Измените и дополнувањата на **Законот за ветеринарно здравство** (“Службен весник на Република Македонија“ бр. 123/2012).

Во 2019 година се предвидени обуки за контрола на личен багаж на патниците и контрола на движење на домашни миленици за некомерцијални цели во заедничка соработка на Агенцијата за храна и ветеринарство и Царинската Управа, со цел поблиско запознавање со регулативата и нејзино имплементирање.

Во 2019 година се очекува продолжување на соработката со Министерството за информатичко општество и администрација (МИОА) во поглед на користење на системот за интероперабилност со цел размена на податоци со Царинската Управа. Овие активности ќе бидат условени од обезбедување сервер со технички спецификации кои ги наметнува МИОА.

7.4 Одржување на ISO стандард 9001:2015

Одржување на ISO стандард 9001:2015 како хоризонтална активност која се спроведува на ниво на Агенцијата подразбира извршување на активности за ажурирање на документите кои се усвоени на ниво на Одделението за државна ветеринарна инспекција на граничен премин и нивно доследно спроведување.

Во текот на 2019 година се продолжува со активности за спроведување на акредитација на инспекциските тела на граничен премин согласно барањата на ISO 17020.

7.5. Изградба на заедничка железничка станица Табановце

Во врска со Проектот за изградба на заеднички железнички граничен премин со придружни содржини „Табановце“ помеѓу Република Северна Македонија и Република Србија, потпишана е Спогодба помеѓу Владата на Република Северна Македонија и Владата на Република Србија за утврдување на гранични процедури за железничкиот граничен премин Табановце-Прешево. Во изминатиот период изработена е техничката документација за изградба на заедничка гранична станица во Табановце и инвестиционо-техничка документација за пристапен пат во Табановце, односно поврзување на автопатот со железничката станица. Во рамките на проектот предвидена е набавката на опрема за инспекциската служба на АХВ во рамките на постоечките финансиски средства. До крајот на 2019 година се очекува изградбата да биде завршена и проектот реализиран.

7.6. Обуки

Обуките во рамките на Одделението за државна ветеринарна инспекција на граничен премин ќе се организираат во согласност со Годишната програма на Агенцијата за храна и ветеринарство за обука на државните службеници за 2019 година.

ГОДИШЕН ПЛАН НА ОДДЕЛЕНИЕ ЗА МЕЃУНАРОДНА ТРГОВИЈА И СЕРТИФИКАЦИЈА

8.1 Ветеринарно-здравствена сертификација

Одделението за меѓународна трговија и сертификација е во постојана соработка со Одделението за државна ветеринарна инспекција на граничен премин и учествува во процесот на извршување на сите планирани активности за работа во рамките на Секторот за инспекциски надзор.

Во рамките на Одделението за меѓународна трговија и сертификација се врши меѓународна

кореспонденција со надлежните органи, амбасадите и дипломатските претставништва на земјите извознички, со цел усогласување на увозните односно извозните услови при тргување со пратки живи животни, аквакултура, производи и нус производи од животинско потекло.

Врз основа на здравствениот статус на животните во различни земји, како и врз основа на билатералните и мултилатералните договори кои Република Северна Македонија ги има потпишано со земјите со кои има трговска соработка, се креираат увозните- извозните политики за пратки кои се под надлежност на Агенцијата за храна и ветеринарство.

Во Одделението за меѓународна трговија и сертификација, се изготвуваат ветеринарно здравствени сертификати, како и дополнителни здравствени гаранции кои ги придружуваат пратките живи животни, аквакултура, производи и нус производи од животинско потекло наменети за увоз во Република Северна Македонија, како и пратките кои се наменети за извоз во други земји од Република Северна Македонија.

Моделите на ветеринарно-здравствените сертификати кои ги придружуваат пратките наменети за увоз во Република Северна Македонија, се пропишуваат во подзаконските акти и се во согласност со европското законодавство.

8.2 Активности во делот на СЕФТА договорот за асоцијација и стабилизација и Светска Трговска Организација

Одделението за меѓународна трговија и сертификација има обврска за спроведување на предвидените проекти и активности, во делот на соработката со земјите членки кои се потписнички на СЕФТА Договорот за асоцијација и стабилизација, а во смисла на симплификација на постапките и олеснување на трговијата во регионот. Со потпишување на Регионалниот Дополнителен протокол 5 за олеснување на трговијата, во рамки на СЕФТА 2006 Договорот, планирани се активности кои ќе се одвиваат до 2020 година.

Во рамките на СЕФТА 2006 Договорот, развиен е проектот за основање на СЕФТА СПС база на податоци, која редовно се ажурира согласно донесените СПС мерки и други подзаконски акти. СПС база на податоци е развиена со цел зголемување на транспарентноста на работата на институциите и надминување на трговските бариери со пратки од живи животни и производи од животинско потекло.

Една од обврските на Агенцијата за храна и ветеринарство, која произлегува од членството на Република Северна Македонија во Светската Трговска Организација, е нотификација на сите донесени безбедносни СПС мерки и законски акти кои имаат влијание врз трговијата помеѓу земјите. Исто така има обврска да проследи одговори до СТО на сите релевантни прашања доставени од другите земји членки. Одделението за меѓународна трговија и сертификација е активно вклучено во процесот на нотификација и проследување на информации во делот на трговијата со живи животни, аквакултура, производи и нус производи од животинско потекло.

5. СЕКТОР ЗА ЕУ И МЕЃУНАРОДНА СОРАБОТКА

Во Секторот за ЕУ меѓународна соработка функционираат 2 одделенија:

- Одделение за ЕУ легислатива и европска интеграција,
- Одделение за меѓународна соработка и комуникација,

Во секторот работат 8 вработени.

Во Одделение за ЕУ легислатива и европска интеграција работат 1 раководител на одделение, 2 соработника и 3 помлади соработници (вкупно 6).

Во Одделение за меѓународна соработка и комуникација работат 1 соработник и 2 помлади соработник (вкупно 3).

5.1 Одделение за ЕУ легислатива и европска интеграција

АКТИВНОСТИ ПОВРЗАНИ СО ПРОЦЕСОТ НА ЕВРОИНТЕГРАЦИЈА И ПРЕГОВОРИ

1.1 Подготовка и учество на експланаторен скрининг

Експланаторниот /објаснувачки/ скрининг преставува детален аналитички преглед на Европското законодавство во сите 33 поглавја во кои е групирани целокупното Acquis Communautaire, а се спроведува со цел да се подготват преговорите за членство со земјата кандидат. Како процес, има за цел, да ги запознае земјите кандидати со правото на ЕУ и да и овозможи на Европската комисија да го оценат степенот на подготвеност на земјата кандидат.

Експланаторен скрининг за Поглавјето 12 – Безбедност на храна, ветеринарна и фитосанитарна политика

Состанокот е за кажан за февруари 2019 година и се очекува да трае 5 последователни дена. Од страна на Европската Комисија се очекуваат дополнителни насоки

Од Република Северна Македонија ќе бидат присутни претставници од Работната група за подготовка на националната програма за усвојување на правото на европската унија (НРАА) и подготовка на преговарачките позиции за преговори за членство во европската унија, поглавје 12 .

Освен тоа, заради големиот број на лица инволвирани во процесот и ограничените финансиски средства дел од претставниците ќе имаат можност директно да го следат состанокот на видео конференција организирана од страна на Секретаријатот за европски прашања, како централен координатор за Република Северна Македонија во однос на процесот за членство во Европската Унија.

За одржаниот состанок Европската Комисија ќе состави извештај во кој ќе бидат опфатени: содржината на поглавјето, усогласеност и капацитети за спроведување на земјата кандидат, преговарач за членство во ЕУ ,

Очекуван резултат: подготовка на институциите вклучени во Поглавје 12 за билатерален скрининг со ЕК, во кој ќе се врши проценка на степенот на усогласеност на ЕУ

законодавството и подготвеност на капацитетите за спроведување на преговорите за членство во ЕУ

Индикатор: одржан состанок за експленаторен скрининг за Поглавје 12

1.2 Следење на степенот на реализација на активностите предвидени со НРАА ревизија 2019 - Поглавје 12 - Безбедност на храна, ветеринарна и фитосанитарна политика

По усвојувањето на Националната Програма за усвојување на правото на Европската Унија ревизија за 2019 (НРАА ревизија 2019)¹, ќе започне процесот на следење /мониторинг/ на реализацијата на активностите предвидени со овој сеопфатен стратешки документ за подготовките за членство на Република Северна Македонија во Европската Унија (ЕУ).

Следењето ќе се врши со помош на следните механизми:

а) Постојано ажурирање на статусот (секоја промена) на реализација (паралелни активности:

- Табеларно ажурирање во интерна матрица за Поглавје 12 на АХВ, координатор за Поглавјето 12; и
- Online ажурирање на НРАА Portal (<http://npaa.sep.gov.mk/Npaaportal/>), web апликација на Секретаријатот за европски прашања - СЕП);

б) Известување, по претходно барање на СЕП, за постигнатиот напредок во рамки на Поглавјето 12 (активности предвидени со НРАА ревизија 2019 односно активности кои не се предвидени со НРАА ревизија 2019, а кои се поврзани со евроинтеграцискиот процес на РСМ);

в) Известување за степенот на реализација на активностите предвидени со НРАА ревизија 2019 - Поглавје 12 во случај на задоцнета реализација заедно со образложение за доцнењето и очекуван рок за донесување (изработка на квартални информации од страна на АХВ, заради информирање на СЕП и постапување по заклучоци на ВРМ); и

г) Презентирање на статусот и постигнатите и очекувани резултати во врска со планираната реализација на активностите од НРАА ревизија 2019 на седници на Работниот Комитет за евроинтеграции - РКЕИ и Поткомитетот на РКЕИ на кои ќе се дискутира за постигнатиот напредок.

Во информациите под точка г) се содржани и проблемите на кои наидува секоја од институциите поединечно што негативно влијаат на динамиката на усогласувањето на националното законодавство со европското како и прилагодувањето на националните институции кон европските резултати поврзани со членството во ЕУ а што се во надлежност на институцијата носител и учесници на Поглавјето 12.

Со последната ревизија на НРАА (ревизијата за 2019² година) предвидена е реализација на 24 активности (31 законодавни и 3 општи активности) за 2019 година во подрачјата во

¹ НРАА во електронска форма е достапна на веб страната на Секретаријатот за европски прашања, www.sep.gov.mk. Се уште се води како нацрт текст и од тие причини, последната ревизија за 2019 не е објавена.

² Заради промена на периодот на објавување на Извештајот за напредок на Европската Комисија (17 април 2018) како дел од новата методологија на Европската Комисија во однос на известувањето за напредокот во процесот за членство во Европската Унија, променет е и периодот на програмирање на НРАА. Наместо во последниот квартал од годината како претходните ревизии, последната ревизија на НРАА е подготвена во јуни 2018. Наредниот Извештај на ЕК се очекува во април 2019.

надлежност на Агенцијата за храна и ветеринарство. Под општи активности се подразбираат активности за понатамошно јакнење на административните односно институционалните капацитети на надлежните органи што се тесно поврзани со исполнувањето на барањата за членство на земјата во ЕУ (обуки, надградба и одржување на системи, воведување на нови системи/модули, воведување/надградба на регистри/електронски бази на податоци, акредитација на лабораториски методи, потоа акредитација на инспекциски тела и сл.).

Согласно воспоставената пракса, согласно заклучокот од седница на Владата на која се презентираат клучните наоди и препораки од Извештајот на Европската комисија за Република Северна Македонија за 2019 година (се очекува во април), заменик претседателот на Владата задолжен за европски прашања официјално ја достави динамиката за подготовка на НРАА ревизијата 2019-2021, детална gap анализа на Извештајот на ЕК како и преглед на структурата на НРАА работните групи. Пред да се отпочне со подготовка на самата НРАА се пристапи кон детално да се прегледа и анализира gap анализата во однос на препораките и да се започне со подготовка на потребните материјали.

Насоките за ревизијата на НРАА како и потребните обрасци ќе бидат дополнително доставени.

Следствено, институцијата која е носител на поглавјето, во рокот утврден од странана ВРМ – Секретаријат за Европски прашања, е задолжена да ги координира институциите вклучени во соодветното поглавје и да достави сублимиран првичен материјал и тоа: наративен текст и матрица на активности) за НРАА 2020-2022, како и за доставување на пополнетите обрасци за институции- Анекс 2 (дистрибуција на работни места), буџетски средства- Анекс 3 и Странска помош – Анекс 4а.

Цел: Основна цел на координацијата, следењето и известувањето за реализацијата на НРАА е утврдување на степенот на исполнување на преземените обврски од процесот на пристапување во ЕУ, забрзување и понатамошно поттикнување на напредокот на Република Северна Македонија.

Индикатор: *Процент на реализирани/завршени активности предвидени со НРАА ревизија 2019 од областа на безбедноста на храната и ветеринарството*

1.3 Подготовки за XV состанок за Поткомитетот за земјоделство и рибарство

На 14 мај 2019 година се очекува да се одржи XV по ред состанок на Поткомитетот за земјоделство и рибарство. Согласно делокругот на Поткомитетот, ќе се изработи македонска верзија на материјалите која ќе биде доставена во Владина постапка; ќе се изработи англиска верзија на материјалите која ќе биде доставена до Европската Комисија. Надлежните институции, ќе треба да подготват анализа за потребата од одржување на технички состаноци, во одредени области.

Подготвените материјали, ќе содржат информации со кои ќе се даде јасна слика за моменталната состојба во областа, како и реално да се прикаже напредокот на Република Северна Македонија во усогласувањето на законодавството на Европската Унија со посебен осврт на имплементација на законодавството, понатамошно јакнење на институционалниот капацитет за пристапување во Европската Унија поткрепено со квалитативни и квантитативни показатели /индикатори/.

Цел: Одржување постојан дијалог помеѓу Република Северна Македонија и Европската Комисија според кој Европската комисија ја креира платформата за напредокот на Република Северна Македонија постигнат во насока на исполнувањето на економските критериуми во делот за земјоделството и руралниот развој, *безбедноста на храната, ветеринарната политика и фитосанитарната политика и рибарството.*

Индикатор:

Успешна (и навремена) подготовка за Поткомитетот за земјоделство и рибарство од областа на безбедноста на храната и ветеринарната политика за XIV состанок на Поткомитетот за земјоделство и рибарство

1.4. Информирање на Европската Комисија за напредокот на РСМ за Поглавјето 12

1. Изработка на Придонес кон извештајот на Европската Комисија за Поглавје 12 за периодот февруари 2019 – октомври 2019

Според воспоставената пракса, а по добиените насоки од страна на ВРМ- СЕП во текот на април 2019 г. ќе биде изработен Придонесот кон извештајот на Европската Комисија за Поглавјето 12.

2. Дополнување на придонесот кон извештајот на Европската Комисија за Поглавје 12

Исто така, според воспоставената пракса, а по насоките добиени од страна на ВРМ- СЕП се очекува да се изврши дополнување на придонесот кон извештајот на Европската Комисија за Поглавје 12 за периодот ноември 2019– јануари 2020

Цел: Да се презентира напредокот за Поглавјето 12 во евроинтеграциските процеси. Придонесот е појдовна основа за изработката на наредниот годишен Извештај на ЕК, со кој ЕК го оценува напредокот на земјата и институциите во евроинтеграцискиот процес.

Индикатор: *Изготвен и доставен Придонес кон извештајот на Европската Комисија за 2019 година (заедно со бараните дополнувања) за остварениот напредок во рамки на Поглавјето 12 – Безбедност на храна, ветеринарна и фитосанитарна политика до Владата на Република Северна Македонија – Секретаријатот за европски прашања (СЕП)*

1.5. Анализа на Годишниот Извештај на ЕК за 2019 година за постигнатиот напредок на Република Северна Македонија во евроинтеграцискиот процес

По добивањето на Извештајот на Европската Комисија (ЕК) за 2019 година, ќе се пристапи кон компаративна анализа во рамки на Поглавјето 12 – Безбедност на храна, ветеринарна и фитосанитарна политика. Со оглед на тоа дека поголем дел од активностите во горенаведеното Поглавје се во надлежност на АХВ, истата согласно соодветните законски прописи во Република Северна Македонија е во улога на координатор на горенаведеното Поглавје.

Цел: Анализата на извештајот овозможува да се утврдат предностите и слабите страни каде што треба да се вложат дополнителни напори од страна на институцијата во однос на евроинтеграцискиот процес на земјата. Конкретно, за Поглавје 12 - Безбедност на храната, ветеринарна и фитосанитарна политика, тоа се однесува на АХВ како институција координатор и носител на Поглавјето заради најголем процент на активности од Поглавјето што се во нејзина надлежност (безбедност на храна и ветеринарна политика).

Индикатор:

Извршена анализа на Годишниот Извештај на ЕК за постигнатиот напредок на РМ во евроинтеграцискиот процес за 2019 година во областите од Поглавјето 12 – Безбедност на храна, ветеринарна и фитосанитарна политика и утврдени приоритети за подобрување во наредниот период

1.6 Подготовка на НРАА ревизија за 2019 година – Поглавје 12

По објавувањето на извештајот на Европската Комисија за постигнатиот напредок на РМ во евроинтеграцискиот процес за 2019 г., што се очекува кон средината на април 2019, со заклучоци од седница на Владата на Република Северна Македонија - ВРСМ и временска динамика утврдена од Секретаријатот за европски прашања при ВРСМ се очекува да започне тринаесеттиот циклус на подготовка (односно програмирање) на Националната програма за усвојување на правото на Европската Унија ревизија 2019 со планирани цели и активности за наредниот тригодишен период.

Овој клучен стратешки документ за подготовките за членство на земјата во ЕУ, динамиката на усогласувањето на националното законодавство со европското како и прилагодувањето на националните институции кон европските административни структури, ги обединува сите досега објавени документи кои се однесуваат на евроинтеграцискиот процес на Република Северна Македонија.

Цел: Утврдување на приоритети за наредниот период во преоцесот на транспозиција на европското законодавство и подготвеност за започнување на преговорите за членство на Република Северна Македонија во ЕУ.

Индикатор:

Подготвена ревизија на НРАА за 2019 година за Поглавјето 12 - Безбедност на храна, ветеринарна и фитосанитарна политика

2. ЕУ ЗАКОНОДАВСТВО

2.1. Транспозиција на законодавство ЕУ од областа на безбедноста на храната и ветеринарната политика

- Во 2019 година ќе се продолжи со увидот на ЕУ законодавството од поглавје 12 (безбедност на храна, ветеринарна и фитосанитарна политика), планирање и транспозиција на ЕУ законодавството од областа на безбедноста на храната и ветеринарна политика во националното законодавство, како и предлагање на закони и други прописи кои треба да се донесат и изготвување на план за транспозиција на релевантните ЕУ мерки во националното законодавство.
- При изработката на прописите во кои се врши транспозиција на ЕУ мерки, ќе се изготвуваат кореспондентни табели ЕУ-МК и МК-ЕУ, Изјава за усогласеност на прописот со законодавството на Европската Унија, со цел следење на степенот на усогласеност на националниот пропис со ЕУ законодавството, други пропратни документи соодвени за прописот и утврдената постапка, како и комуникација со други институции.
- Во постапката на донесување на законите, односно подзаконските акти, СЕУМС ќе остварува средби со Секретаријатот за законодавство со цел усогласување на предметниот акт и постапување по забелешките дадени од нивна страна. Паралелно со изготвувањето на предлог текстот на законот освен вообичаената пропратната документација, ќе се изготвува и обрасци за фискални импликации, извештаи за проценка на влијанието на регулативата, меморандуми за доставување на предлог законот до Влада на Република Северна Македонија - Генерален Секретаријат,

образложение за законот и други документи.

- Во согласност со Националната програма за усвојување на правото на Европската Унија за претстојната 2019 година предвидено е донесување на 24 прописи кои се поврзани со ЕУ мерки, односно во кои се врши транспозиција на законодавството на Европската Унија. СЕУМС ќе биде носител во изработката на правилници и други подзаконски акти во соработка со другите сектори и одделенија во Агенцијата за храна и ветеринарство.

Цел: е континуирано усогласување на националното законодавство со законодавството на ЕУ во рамките на Поглавјето 12, Безбедност на храна, ветеринарната и фитосанитарната политика согласно приоритетите и роковите дадени во НРАА, за областите во надлежност на АХВ од областа на храната и ветеринарната политика.

Индикатор - Број на донесени национални прописи усогласени со законодавството на ЕУ во делот на безбедност на храна и ветеринарна политика.

2.2. Следење на ЕУ законодавството од областа на безбедност на храна и ветеринарна политика

- СЕУМС ќе продолжи со континуирано следење на промените во европското законодавство во однос на безбедноста на храната и ветеринарната политика, што подразбира следење на дневна основа на објавувањето на нови ЕУ прописи од областа на безбедноста на храната и ветеринарната политика, како и измена, дополнувања и исправки на постоечките ЕУ мерки од областа на безбедноста на храната и ветеринарната политика во Службен Весник на Европската Унија, како и на EUR-Lex интернет страната.
- За објавените ЕУ мерки ќе продолжи со известување и проследување на истите до релевантните сектори и одделенија во Агенцијата за храна и ветеринарство на дневна основа. Известувањето на соодветните сектори и одделенија се врши со цел да се земат во предвид најновите промени во европското законодавство и да се пристапи кон навремено изменување и дополнување на националните прописи во кои се транспонирани ЕУ мерки заради одржување на чекор и постигнување на целосна усогласеност со европското законодавство од релевантните области.
- ќе се продолжи со подготовка на квартални извештаи и збиен извештај за објавените ЕУ мерки, со цел поедноставно и сублимирано презентирање на постојните измени во ЕУ законодавството.
- Ќе продолжи да ја води базата на преведени ЕУ акти и ќе подготвува барања за превод, кој треба да биде обезбеден од СЕП

Основна цел: е навремено информирање на секторите и одделенијата во АХВ за објавените нови ЕУ мерки, како и измени и дополнувања на постоечките ЕУ мерки, со цел нивно навремено земање во предвид при планирањето на нови национални прописи и нивно

последователно изготвување, како и планирање и изготвување на изменувања и дополнувања на постоечки национални прописи во кои се транспонирани ЕУ мерки.

Индикатор: - Број на изготвени извештаи за објавените ЕУ мерки од областа на безбедност на храна и ветеринарна политика во Службен весник на Европската Унија;

2.3. Информирање на јавноста и на засегнатите страни за донесување на нови прописи

Со цел навремено информирање на јавноста и на засегнатите страни за донесување на нови прописи, ќе се врши задолжително прикачување на нацрт и предлог прописите, кои се во надлежност на Агенцијата за храна и ветеринарство, на Единствениот национален електронски регистар на прописи на Република Северна Македонија (ЕНЕР). На тој начин прописите ќе бидат достапни на увид и коментари од јавноста и другите засегнати страни. За таа цел законите и подзаконските прописи од областа на безбедноста на храната, безбедноста на храната за животни и ветеринарното здравство се прикачуваат на интернет страната на ЕНЕР (www.ener.gov.mk) додека се во фаза на изработка. Покрај прописите на интернет страната на ЕНЕР ќе се прикачуваат и останати релевантни документи кои се од значење за донесување на соодветните прописи. На тој начин се запазува постапката за спроведување на процесот на проценката на влијанието на регулативата.

3. IPA АКТИВНОСТИ

Во текот на 2019 година работните задачи поврзани со IPA во рамките на АХВ произлегуваат од Секторските Проектни Фише-а С(ПФ):

- СПФ Земјоделство и рурален развој, вклучително и безбедност на храна, ветерина и фитосанитарна политика- IPA Програма 2015; и
- СПФ Земјоделство и рурален развој, вклучително и безбедност на храна, ветерина и фитосанитарна политика- IPA Програма 2019

3.1. IPA 2015

СПФ 2015 е составено од компоненти во кои се вклучени повеќе типови на договори, а во тек на 2019 година IPA работната група ќе спроведе активности во однос на:

- Договор за набавка на вакцини против болеста беснило-

Во текот на 2019 година ќе следат активности поврзани со четврта кампања во рамките на договорот, пролетна вакцинална кампања и тоа преку:

- Мониторинг при набавка и складирање на вакцините (СПО, МО);
- Мониторинг при дистрибуција на вакцините (мамците) на претходно утврдено подрачје на РСМ (СПО, МО);
- Изработка на извештај за спроведената кампања, контролни листи за текот на имплементацијата на проектот и известување за евентуални утврдени недоследности и

- Верификација на трошоци, потврда на фактури за извршените услуги (СПО).

Зависно од расположливоста на финансиските средства за програмската IPA 2015, се очекува подготовка на анекс на договорот, во кој ќе се вклучи дополнителна вакцинална кампања, есенска, за 2019 година

Основна цел: мониторингот на имплементацијата на проектот е да се верификува усогласеноста на активностите утврдени во договорот, односно начинот на набавката и дистрибуцијата на вакцините против беснило, заради спречување на ширењето на болеста беснило кај дивите животни, како и следливост на потрошените средства од договорот

Индикатор - Број на реализирани вакцинални кампањи во 2019 година.

- Договор за услуги- Подобрена имплементација на законодавството во делот на здравствена заштита на животните, безбедност на храна и фитосанитарна област

Во јануари 2019 ќе започне спроведувањето на договор за услуги, потпишан во декември 2018 година. Проектот е со времетраење од 24 месеци и ќе се реализира до крајот на 2020 година. СЕУМС ќе ја има улогата на национален координатор на целиот проект кој се состои од 6 компоненти.

Согласно Договорот за услуги во рамките на IPA 2015, ќе се спроведат активности за имплементација на проектот:

- Учество во Управниот комитет (СПО);
- Управување со проектниот тим во институцијата (СПО);
- Соработка со контракторот во делот на координација, логистика и друга помош (СПО);
- Преземање активности за публицитет на сите активности од проектот според ЕУ-прирачник за видливост (СПО);
- Учество во ТАИВ комитет (СПО, МО);
- Одобрување на извештаите од контракторот (СПО);
- Одобрување на „табелите за работни обврски“ на експертите (СПО);
- Верификација на трошоци, потврда на фактури за извршените услуги (СПО);
- Внесување податоци во Информативниот систем за управување на проекти (МИС) за текот на имплементација (ТИО, СПО);

Основните резултати кои треба да се постигнат преку овој проект се:

- Транспозиција на новото ЕУ законодавство и негова ефективна примена во делот на безбедност на храната и ветеринарното здравство

- Зајакнување на капацитетите од областа на безбедност на храната, со посебен осврт на храна од неживотинско потекло, флексибилен пристап и подготовка на системот за нус производи со воспоставување на кафилиерија
- Подобрување на ИТ системот во АХВ
- Реализација на 4 кампањи за подигање на свеста на пошироката јавност/специфични таргет групи
- Развивање и имплементација на Фитосанитарен информативен систем
- Понатамошно зајакнување на капацитетите на фитосанитарниот систем

Индикатор: број на одобрени извештаи и одобрени табелите за работни обврски“ на експертите

3.2 IPA 2019

По одбрувањето на Акцискиот документ на СПФ Земјоделство и рурален развој, вклучително и безбедност на храна, ветерина и фитосанитарна политика- IPA Програма 2019, а зависно од динамиката на потпишување на финансиската спогодба помеѓу ЕУ и Република Северна Македонија за IPA 2019, СЕМС ќе пристапи кон подготовка на документација за тендерски постапки на 2 договора:

- изградба и супервизија на објект за собирање и нештетно отстранување на нус производи од животинско потекло
- подготовка на Проектна задача за договор за услуги

Цел: унапредување на системите во надлежност на АХВ и јакнење на капацитетите на вработените во институцијата

Индикатор: отпочнат процес на подготовка на документи за спроведување на тендерска постапка, која ќе биде релаизирана од страна на ДЕУ

5.2 Одделение за меѓународна соработка и комуникација

4. МЕЃУНАРОДНА СОРАБОТКА И КОМУНИКАЦИЈА

Во рамките на Одделението за меѓународна соработка и комуникација, меѓу останатите активности, за 2019 година се планира спроведување обуки организирани од страна на меѓународни донатори, и тоа:

- Подготовка, организација, координирање за учество на претставници од Агенцијата за храна и ветеринарство на обуки во организација на Генералниот директорат на Европската комисија за “Здравје и безбедност на храна” (*DG SANTE*), “Подобра обука за побезбедна храна”/“*Better training for safer food (BTSF)*”/; и
- Подготовка, организација, координирање за учество на претставници од Агенцијата за храна и ветеринарство на работилници, експертски мисии и студиски посети во организација на ТАИЕХ за 2019 согласно изготвената ТАИЕХ мапа за 2019 година за

утврдени потреби за обуки.

4.1. Табеларен приказ на досега пријавените програми за обуки организација на BTSF кои се доставени до националните контакт точки:

Назив на обука	Бр. на сесии	Бр. на учесници
Подготовка и справување со појава на алиментарни заболувања	1	2
Хигиена на храна и флексибилност	9	9
Подготовка при појава на болести кај животните, вклучително и навремено информирање, планови за итни мерки и контрола на болести	3	6
Контрола на материјали кои доаѓаат во контакт со храната, нивна примена и маркетинг	5	5
Контрола при употреба на пестициди	5	5
Состав на храна и информации	1	1
Хигиена на храна и аудит на HACCP	4	8
Микробиолошки критериуми за храна и зоонози	6	6
Контрола на здравје на растенија	2	2
Вкупно:	32	42

Сепак, листата со програми за специјализирани обуки во рамките на BTSF дополнително ќе биде надополнета од страна на Генералниот директорат за здравје и безбедност на храна по склучување на новите договори за спроведување специјализирани обуки.

4.2. Согласно програмата на TAIEX, потребите за обуки на вработените во Агенцијата за храна и ветеринарство се покриваат преку две области, и тоа:

А.) Ветеринарна политика

Назив	Вид на настан
Хигиена, благосостојба на животни и биосигурносни мерки на фарми	Работилница, 30
Имплементација на биосигурносни мерки на фарми за свињи и ризик фактори поврзани со класична и африканска свинска чума	студиска посета,3
Активности за надзор и методи за дијагностицирање на болести кај аквакултура	Работилница,30
Имплементација на барањата за здравствена заштита на аквакултура и производи од аквакултура и активности за надзор и методи за дијагностицирање на болести кај аквакултура	студиска посета,3
Организација на системот на објекти за преработка (кафилерии) на нус производи од животинско потекло, категорија 1, 2, и 3, во врска со собирање и транспорт на материјали, идентификација, хигиена и	студиска посета,3

барања за преработка, стандарден метода за обработка, евиденција, складирање на материјали и деривати, пуштање во промет или отстранување и вршење на официјална контрола	
Вкупно:	5

Б.) Безбедност на храна (листата на предложени обуки може да претрпи промени, во зависност од одобрувањето од страна на Европската комисија)

Назив	Вид на настан
Проценка на постојниот правилник за храна добиена со иновирани технологии и усогласување со новите регулатива (ЕУ) 2015/2283, (ЕУ) 2017/2469, (ЕУ) 2018/456, (ЕУ) 2017/2470	експертска мисија, 6
Принципи и начини за спроведување на новото законодавство од областа на храна добиена со иновирани технологии	работилница
Практична примена на новото законодавство на ЕУ и воведување на начин и постапка за издавање на овластување	студиска посета, 3
Национален правилник за барањата за безбедност на природна минерална вода, изворска вода и друга вода за пиење	експертска мисија, 8
Национален правилник за барањата за безбедност на природна минерална вода, изворска вода и друга вода за пиење, релевантни ЕУ регулативи и директиви за природна минерална вода, изворска вода и друга вода за пиење	Работилница, 30
Национален правилник за барањата за безбедност на природна минерална вода, изворска вода и друга вода за пиење, практични примери за спроведување на релевантното законодавство на ЕУ	студиска посета, 3
Принципи на усогласување на националното законодавство со законодавството на ЕУ за ГМО храната пред пристапувањето во ЕУ	експертска мисија, 3
Законодавство за ГМО храна и имплементација	Работилница, 30
Практична примена на законодавството за ГМО храна во ЕУ	студиска посета, 3
Адитиви во храна, ароми, ензими	експертска мисија, 6
Барања за рециклирани пластични материјали и производи кои што доаѓаат во контакт со храната	експертска мисија, 6
Храна за посебна група на потрошувачи – нов концепт	Работилница, 30
Вкупно:	12

Цел: Зајакнати капацитети на АХВ преку организирање и спроведување на обуки

Индикатор: Број на обуки во организација на DG SANTE и TAIEХ

4.3 Соработка со меѓународни институции, надлежни органи и организации од област на ветеринарната политика и безбедност на храната

- **Соработка со надлежни органи на други земји**

Агенцијата за храна и ветеринарство на Република Северна Македонија, како надлежен орган за креирање на ветеринарната политика и безбедност на храната како и имплементација на истите, во изминатиот период отпочна иницијатива за потпишување договори за соработка во областа на ветеринарната политика и безбедност на храната со надлежните органи на Турција, Израел, Италија и Словачка. Во таа насока, во тек се активности за усогласување на текстовите на договорите помеѓу релевантните преставници на сите засегнати страни и овие активности ќе продолжат и во 2019 година кога се планира да се постигне конечна усогласеност на текстовите и потпишување на договорите.

Индикатори: Потпишани договори за соработка во областа на ветеринарната политика и безбедност на храната помеѓу Република Северна Македонија и надлежните органи на Италија и Словачка

- **Соработка со Европска агенција за безбедност на храна (EFSA)**

Активности на АХВ како контакт точка за EFSA

Агенцијата за храна и ветеринарство како национално координативно тело на Европската агенција за безбедност на храна (во понатамошниот текст: EFSA) во 2019 година ќе продолжи со своето активно учество во активностите кои ќе бидат организирани во приоритетните области.

Во 2019 година, Агенцијата за храна и ветеринарство ќе продолжи да дава свој придонес во мрежата за проценка на ризик преку работни групи на EFSA од различни тематски области: зоонози, хемиски контаминанти, резидуи од пестициди и ветеринарно медицински препарати, алиментарни интоксикации, антимикробна резистентност итн.

Основна цел на овие работни групи е да доставуваат национални податоци за соодветните тематски содржини со што ќе се придонесе за воспоставување на база на податоци на ниво на земји членки на Европската унија и земји корисници на IPA програмата.

Во изминатиот период, Агенцијата за храна и ветеринарство имаше активна улога во доставување на податоци за мрежите за зоонози, мониторинг на пестициди и за алиментарни интоксикации, во 2018 за прв пат почнаа да се доставуваат податоци во мрежата за резидуи од ветеринарно медицински препарати, а веќе во 2019 година Агенцијата за храна и ветеринарство ќе почне и со собирање и доставување податоци за антимикробна резистентност со што ќе се придонесе за уште поактивно учество во активностите на Европската агенција за безбедност на храна.

Со цел да се подигне свеста кај националните релевантни институции и организации во однос на работата и активностите на Европската агенција за безбедност на храна, Агенцијата за храна и ветеринарство во 2019 година планира да ги спроведе следните активности:

- Организација на “Регионална конференција” на која ќе бидат поканети и претставници од EFSA и други меѓународни институции и на која ќе се дискутира подетално за продлабочување на соработката помеѓу Република Македонија и Европската агенција

за безбедност на храна, како и можностите за спроведување координирани регионални активности кои се во доменот на EFSA;

- Објавување периодични брошури во кои ќе се презентираат активностите преземени од страна на EFSA, но и ќе се објават национални трудови, постери и др. материјал поврзан со проценката на ризик;
- Вклучување во платформата “Knowledge Junction” која е финансирана од страна на Европската унија со цел размена на научни информации како што се: извештаи, податоци, слики, видео записи, лабораториски анализи, протоколи итн.

Дополнително, во рамките на работната програма на EFSA, во 2019 година планирано е да се спроведат следните состаноци:

- 4 состаноци на мрежата на Советодавниот форум;
- 4 состаноци на мрежата на фокални точки;
- Најмалку по еден состанок на секоја од мрежите за собирање податоци (зоонози, мониторинг на пестициди, резидуи од ветеринарно медицински препарати и антимикробна резистентност)
- Експертска мисија за собирање и доставување податоци во научните мрежи и прилагодување кон новиот систем на известување чија цел е воведување униформност на поднесувањето податоци.
- Претставниците на Агенцијата за храна и ветеринарство во научните мрежи на EFSA ќе присуствуваат и на други состаноци, обуки, конференции, семинари кои ќе бидат ad hoc организирани од страна на EFSA и други меѓународни организации.

Индикатор: број на доставени извештаи/податоци во соодветните мрежи на ЕФСА, како и број на учество на состаноци

Проект: “Спроведување на истражувања на навиките во исхраната на деца.”

Агенцијата за храна и ветеринарство (АХВ) потпиша договор со Европската Агенција за безбедност на храната - EFSA за реализација на проект за спроведување на истражувања на навиките во исхраната на деца „Поддршка за национални истражувања во исхраната во сообразност со методологијата на ЕУ Мени (шеста поддршка) – Истражувања кај деца“, кој ќе го реализира во соработка со Институтот за јавно здравје. Договорот за отпочнување на проектот е потпишан во декември 2016 година и предвидено е да трае до декември 2021 година.

Спроведувањето на овој проект се одвива според изготвениот акционен план. Во тек е есенската кампања на собирање на податоци, а во 2019 година ќе бидат спроведени зимска, пролетна и летна кампања. По завршување на процесот на собирање на податоци, истите ќе бидат обработени и внесени во DAP (Diet, assess and plan) платформата за проценка и планирање.

Индикатор: Завршена главна фаза на истражување, податоците се обработени и внесени во DAP платформата

- Соработка со Codex Alimentarius

Агенцијата за храна и ветеринарство, како контакт точка за Кодекс Алиментариус аплицираше на отворениот повик за поддршка од FAO/WHO Codex Trust Fund (Round 2).

По завршување на постапката за потпишување на договорот со FAO, како дел од Кодек, СЕУМС ќе пристапи кон имплементација на активностите утврдени во акцискиот план на договорот,

Очекувани резултати: Проектот ќе биде насочен кон зајакнување на капацитетите за воспоставување на оперативна национална Кодекс структура, како и ефикасно вклучување на Република Северна Македонија во Кодекс системот

Индикатор: потпишан договор и број на доставени извештаи за реализација на активностите во рамките на договорот

- **Соработка со Светска организација за здравствена заштита на животните (ОИЕ)**

Од 15 септември 1993 година, Република Северна Македонија е земја членка на Светската организација за здравствена заштита на животните.

Агенцијата за храна и ветеринарство на Република Северна Македонија е национална контакт точка на Светската организација за здравствена заштита на животните и е претставувана од страна на делегат во Светско собрание на делегати на ОИЕ.

Република Северна Македонија претставувана преку Агенцијата за храна и ветеринарство, како и во изминатите години така и во 2019 година ќе зема активно учество во следните експертски мрежи на Светската организација за здравствена заштита на животните:

- Експертска мрежа за ветеринарни лаборатории
- Експертска мрежа за ветеринарно медицински препарати
- Експертска мрежа за безбедност на храна при производство на животни
- Експертска мрежа за диви животни
- Експертска мрежа за известување за болести
- Експертска мрежа за аквакултура
- Експертска мрежа за благосостојба на животните
- Експертска мрежа за комуникација

Согласно обврските наметнати од членството во ОИЕ, во 2019 година Агенцијата за храна и ветеринарство, исто како и изминатите години, редовно ќе пријавува евентуална појава на болести на животните на територијата на Република Северна Македонија користејќи го WANIS системот кој ОИЕ го има развиено за оваа цел а во насока на ефикасно, транспарентно и навремено пријавување на болестите кај животните.

Дополнително, Агенцијата ќе изготви шест-месечни извештаи во однос на состојбата со копнени и акватични животни, како и годишен извештај во форма на наративен текст во прилог на кој ќе бидат доставени и национални епидемиолошки податоци во однос на одредени болести кај животните.

Индикатори: Зајакнати капацитети за ветеринарно здравство на АХВ и поголема вклученост на Агенцијата за храна и ветеринарство во активностите на Светската организација за здравствена заштита на животните.

ДРУГИ АКТИВНОСТИ

Поддршка во подготовка и процесирање на документи на системот Е-Влада

Со цел, да се обезбеди ефикасна дистрибуција на материјали и олеснување на подготовките за седниците на Владата АХВ е вклучена во процесот на системот на Е-Влада. СЕУМС учествува во подготовката на материјали до Генералниот Секретаријат, постапува по мислења на институции и изменува и дополнува материјали за комисијски или седници на Владата на РСМ

Воедно, обезбедува и техничка поддршка на другите сектори за поставување на материјали на системот Е-Влада

Следење и водење на евиденција на објавеното национално законодавство

СЕУМС ќе продолжи да ги следи објавите на националното усвоено законодавство во Службен весник на РСМ и ќе продолжи со известување и проследување на истите до релевантните сектори и одделенија во Агенцијата за храна и ветеринарство на дневна основа.

Редовно ќе ја ажурира базата на објавено законодавство, кое е усогласено со европското законодавство, како и национално законодавство во надлежност на АХВ, и она кое е од интерес за институција

Одржување на базата за учесници на меѓународни обуки

СЕУМС е креатор на базата за обуки која претставува важна и ефикасна алатка во евиденцијата на лицата кои посетуваат меѓународни обуки, во надлежност на АХВ.

СЕУМС редовно ќе ја ажурира базата за учесниците на обуките во рамките на BTSF и TAIEХ, обуки во организација на IPA проекти, како и други ад хок обуки кои се одржуваат на меѓународно ниво

Превод и кореспонденција со меѓународни институции

СЕУМС и во 2019 година ќе врши превод на писма и друга кореспонденција со странство и по потреба, одговор на истите;

- Превод на известувањата за активностите преземени од страна на инспекторите за храна и/или официјалните ветеринари во однос на нотификациите за небезбедни производи добиени преку RASFF системот;
- Симултан/консекутивен превод од македонски на англиски јазик и од англиски на македонски јазик на разговорите при престој на странски делегации и поединци во Р. Северна Македонија како и на делегации, поединци од Р. Северна Македонија во странство за работи од делокругот на работата на АХВ;
- Меѓународна кореспонденција при склучување на меѓународните договори за соработка на Агенцијата за храна и ветеринарство на Република Северна Македонија;

- Меѓународна кореспонденција во однос меѓународниот промет со животни и производи од животинско потекло и процесот преговори при изготвување на ветеринарно - здравствени сертификати за пратки со живи животни и храна;
- Превод на англиски јазик на закони и подзаконски акти со кои се уредуваат прашањата кои се во надлежност на Агенцијата за храна и ветеринарство.
- Превод на други пишани материјали со кои се уредува работата на Агенцијата за храна и ветеринарство како што се: извештаи, прирачници, планови, упатства, решенија итн.

6. СЕКТОР ЗА ОПШТИ И ЗАЕДНИЧКИ РАБОТИ

Секторот за општи и административни работи е во функција на поддршка во однос на општите работи, архивското и канцелариско работење, правните работи, јавните набавки и информатичката технологија за остварување на целите и приоритетите во работењето на Агенцијата за храна и ветеринарство.

Секторот остварува редовна комуникација со другите сектори и одделенија во АХВ и разменува информации и искуства, утврдува методологии на работење и други активности согласно регулативата и го следи извршувањето и спроведувањето на истата.

Во рамките на Секторот за општи и административни работи организационо делуваат:

1. Одделение за општи работи, архивско и канцелариско работење;
2. Одделение за правни работи;
3. Одделение за јавни набавки и
4. Одделение за информатичка технологија.

Во секторот се вработени 8 вработени.

Во Одделение за општи работи, архивско и канцелариско работење работат 1 раководител на одделение и 5 референта (вкупно 6).

Во Одделение за правни работи работат 1 раководител на одделение, 2 советника и 2 помлади соработници (вкупно 5).

Во Одделение за јавни набавки работат 2 советника и 1 помлад соработник (вкупно 3).

Во Одделение за информатичка технологија работат 2 советника (вкупно 2).

6.1 Одделение за општи работи, архивско и канцелариско работење

Согласно правната регулатива за канцелариското и архивското работење во Република Северна Македонија Одделението за општи работи, архивско и канцелариско работење во тековната година ќе се грижи за правилно водење на евиденцијата за канцелариското и архивско работење на АХВ, евиденцијата за печатите, штембилите, нивното чување, ставање во употреба, предавање на овластено лице, ставање вон употреба и нивно ништење, согласно важечките прописи.

Канцелариското работење ќе се врши преку писарниците во организационите единици на АХВ преку кои се врши прием на документи, прегледување и распоредување на документи по организациони единици според Планот на архивски знаци, ставање отпечаток на приемен и роковен штембил на документите, заведување на документите во деловодник, начинот на запишување во деловодникот, попис на документи, доставување на документи за работа преку доставна книга, административно-техничка обрабока на документи, испраќање на документи, разведување и класифицирање на документите, класифицирање и средување според архивските знаци.

Архивското работење ќе се врши во архивата на АХВ, каде решените предмети и документи се предаваат од писарницата. За секој архивски знак во архивата е предвидена посебна папка, класер или кутија, каде предметите во папките се редат според бројот и датумот од деловодникот, а папките се чуваат во архивски кутии.

Заради правилно вреднување на документите, како и за нивна поефикасна заштита, чување и користење ќе се врши редовно одбирање на архивскиот од документарниот материјал. По

извршеното одбирање, архивскиот материјал ќе се евидентира (попис и опис) и истиот ќе се чува или ќе биде предаден на Државниот архив на Република Северна Македонија, за негово чување.

Согласно Листата на документарен материјал со рокови на негово чување ќе се врши издвојување на документарниот материјал на кој му изминал рокот за чување и за истиот ќе се изготвува попис на документарен материјал за уништување по претходно добиена согласност од Државниот архив.

Во рамки на Секторот-Одделението за општи работи, архивско и канцелариско работење планирано е издвојувањето на архивскиот од документарниот материјал да продолжи и во 2019 година и да се изврши во сите подрачни и гранични единици на АХВ и да бидат изготвени пописни листи на архивски и документарен материјал.

6.2 Одделение за правни работи

Одделението за правни работи во рамките на своето работење ќе продолжи да ги врши управно-правните работи, водењето на управни постапки, изготвување решенија и други акти, одговори, произнесувања по предмети, одговори по тужби, прибирање материјални докази, соработка со Државниот правобранител, Народниот правобранител и други надлежни институции и органи.

Одделението води евиденција за бројот на предмети, извештаи, информации, преставки, дава помош на инспекторите и официјалните ветеринари во АХВ и врши други работи.

Во 2019 година ќе продолжат да се следат судските спорови кои се во тек, евентуално нови и произнесување по истите до Државното правобранителство на РМ како законски застапник во споровите.

Во рамки на работењето на Одделението за правни работи ќе се следи и работењето на Комисијата за одлучување по прекршок која согласно член 135 од Законот за безбедност на храна одлучува по прекршоците по Законот за безбедност на храна, Законот за ветеринарно здравство, Законот за безбедност на храна за животни, Законот за благосостојба и заштита на животните, Законот за идентификација и регистрација на животните и други закони од областа на ветеринарството.

6.3 Одделение за јавни набавки

Одделението за јавни набавки согласно законската регулатива од областа на јавните набавки ќе се ангажира за изготвување и навремено донесување на Годишниот план за јавни набавки за 2019 година, како и навремено спроведување на активностите за реализација на јавните набавки за остварување на основните цели и приоритети во работењето на Агенцијата за храна и ветеринарство. Овие активности ќе се реализираат со постојана координација со одговорното лице и организационите единици носители на активностите во Агенцијата за храна и ветеринарство.

Основната активност на одделението во 2019 година се однесува на навремено изготвување, донесување и реализација на Годишен план за јавни набавки.

6.4 Одделение за информатичка технологија

Во надлежност на Одделението за информатичка технологија е вршењето на најсложените стручно оперативни и аналитички задачи и активности од областа на координација на процесот на одржување на информатичкиот систем во Агенцијата и организационите единици, следењето и обработката на прашањата што се поврзани со дефинирањето на техничките, програмските и телекомуникационите основи на информациониот систем.

За посоодветно и навремено следење на повеќе активности значајни во работењето на АХВ, одржувањето на информациониот систем и други бази на податоци ќе претставува постојана задача на одделението.

Со планот за работа и во 2019 година се предвидува натамошно редовно следење на функционалноста на Информациониот систем, согледување на можностите за проширување на истиот, дефинирање на нови функции на постоечките модули, регулирање на постапките, овластувањата и обврските на учесниците вклучени во работата на системот, унапредување на контролните системи и друго.

Ќе се настојува да се обезбеди соодветен развој на информатичката структура за поддршка на АХВ, мерки за заштита на информатичкиот систем, одржување на компјутерскиот систем, следење на backup-от на податоците на системите и сл.

7. СЕКТОР ЗА СТРУЧНА ПОДДРШКА

Сектор за стручна поддршка се состои од

- Одделение за управување на систем за квалитет
- Одделение за координација и контрола на лаборатории
- Одделение за заштита на потрошувачите
- Одделение за стратешко планирање

Во Секторот работат вкупно 7 вработени вклучително и Раководител на сектор и помошник раководител на сектор.

Во Одделение за управување на систем за квалитет работат 2 помлади соработника (вкупно 2).
Во Одделение за координација и контрола на лаборатории работат 1 раководител на одделение и 1 советник (вкупно 2).

Во Одделение за заштита на потрошувачите работат 1 раководител на одделение (вкупно 1).

Во Одделение за стратешко планирање 1 раководител на одделение и 1 помлад соработник (вкупно 2).

Основана цел на Секторот за стручна поддршка е стручна поддршка во спроведувањето на политиките за безбедност на храната и во работата на Директорот на Агенцијата за храна и ветеринарство.

7.1 Одделение за управување со систем на квалитет

Одделението за управување со систем на квалитет има за цел остварување на активности за одржување и континуирано подобрување на системот за менаџмент со квалитет (СМК) согласно барањата на стандардот ISO 9001:2015, со цел исполнување на барањата на корисниците на услуги на АХВ.

Подобрувањето на системот се остварува преку дефинирање на цели за квалитет, активности на ревидирање на документацијата согласно барањата на стандардот, интерни проверки, изготвување на извештаи од интерни проверки, утврдување на неусогласености, дефинирање корективни мерки, дефинирање и евалуација на ризици, анализа на задоволството на корисниците на услугите на АХВ, спроведување на процес на преиспитување на врвното раководство, како и спроведување на редовна и сертификациска проверка на системот за менаџмент со квалитет со учество на надворешно сертификациско тело.

Основна цел на одделението е континуирано подобрување и усовршување на СМК согласно барањата на стандардот ISO 9001:2015.

Одделението за управување со системи за квалитет ја реализира својата цел преку следните активности:

1. Одржување на состанок за преиспитување на врвното раководство во рамките на СМК;
2. Прва редовна проверка по ресертификација на СМК од страна на надворешно Сертификациско тело согласно барањата на стандардот ISO 9001:2015;
3. Дефинирање на акциски план за спроведување на активности по сектори/одделенија согласно дадени препораки од спроведениот аудит од страна на сертификациско тело;

4. Дефинирање на Цели за квалитет за 2019 год. во сектори/одделенија во АХВ;
5. Стручна поддршка и помош при ревидирањето на документацијата на СМК во секторите/одделенијата на АХВ;
6. Дефинирање на ризици и нивна евалуација согласно барањата на стандардот;
7. Изготвување на Програма и План за интерни проверки;
8. Спроведување на интерни проверки согласно План за интерни проверки за 2019 година;
9. Изготвување на извештаи од интерни проверки во АХВ (поединечни и збирни- во улога на тим лидер);
10. Утврдување на неусогласености од спроведени интерни проверки во сектори/одделенија во АХВ;
11. Дефинирање корективни мерки за неусогласеностите со носителите на сите процеси во АХВ и Менаџерот за квалитет;
12. Изготвување на Евиденција на корективни мерки;
13. Следење на степенот на постапување по корективни мерки во сектори/одделенија согласно евиденцијата на корективни мерки во 2018 год.;
14. Испраќање на анкетни листови за мерење на задоволството на корисниците на услуги до корисници на услуги, собирање, анализа на пополнети анкетни листови на АХВ и доставување до носители на процеси (на месечно ниво);
15. Изготвување на Анализа за мерење на задоволството на корисниците на услугите на АХВ;
16. Следење на степенот на реализација на поставените цели за квалитет за 2019 год. во сектори/одделенија на АХВ преку изготвување на извештаи за реализација на планирани цели за квалитет;
17. За реализација на барањата во СМК се планирани обуки за евалуација на ризик од страна на надворешни странски експерти во рамките на IPA проект (во текот на 2019).

7.2 Одделение за координација и контрола на лаборатории

Лабораториските испитувања претставуваат важен дел од контролните системи на Агенцијата за храна и ветеринарство. Анализите се користат како доказ за исполнување на операторот/објектот на барањата во согласност со законите и прописите за безбедност на храната. Резултатите од лабораториските испитувања се исто така објективна основа за активностите на надлежниот орган преземени за да се обезбеди високо ниво на здравјето на животните и здравјето на луѓето во Република Северна Македонија.

Секторот за стручна поддршка Одделение за координација и контрола на лаборатории е одговорна да обезбедува лабораториска поддршка за предвидените лабораториски анализи кои ги користат официјалните контролни тела на АХВ.

ЦЕЛ

7.4-01 Координација и контрола на работата на лабораториите и евиденција на акредитираните методи за испитување на храната.

7.4-02 Следење на податоците во веб страната на Институтот за акредитација на РСМ, за новите акредитирани аналитички методи за испитување на храната, храната за животни и методи за испитување во областа на ветеринарно здравство во овластените лаборатории во РСМ.

7.4-03 Следење на податоците за акредитирани методи во референтните лаборатории во Европските земји за испитување на храната, храната за животни и методи за испитување во областа на ветеринарно здравство.

7.4-04 Ажурирање на дата база на акредитирани микробиолошки, хемиски аналитички методи за испитување на храната, храната за животни и методи за испитување во областа на ветеринарно здравство.

7.4-05 Комуникација со овластените акредитирани лаборатории за испитување на храна во РСМ. Комуникацијата со лабораториите се одвива со дописи, по електронски пат и телефон. Прибираните информации се евидентираат.

7.4-06 Подготвување на информации за потребите на секторот за стручна поддршка и во врска со акредитираните методи и доставените лабораториски резултати, евалвирање и проследување на истите.

7.4-07 Согласно Програмата за аудит на лаборатории во областа на безбедност на храната и ветеринарна област, АХВ спроведува аудит на сите акредитирани лаборатории во РСМ, во областа на ветеринарното здравство и безбедност на храна, со цел подобрување на квалитетот на услугите на акредитираните овластени лаборатории за испитување на храна, храна за животни и болести на животни, Подобрување на комуникација и координација на резултатите од испитуваните мостри помеѓу овластените лаборатории и АХВ и исполнување на обврските на лабораториите

ПРИДОБИВКА: Обезбедување на повисоко ниво на соработка со лабораториите за испитување на храната кои се инволвирани во контролниот и мониторинг систем на безбедноста на храната при АХВ, Подобрување на квалитетот на услугите на акредитираните овластени лаборатории за испитување на храна, храна за животни и болести на животни, Подобрување на комуникација и координација на резултатите од испитуваните мостри помеѓу овластените лаборатории и АХВ и исполнување на обврските на лабораториите.

ПРИОРИТЕТИ: Професионална поддршка на инспекторите за храна во врска со акредитираните аналитички методи и олеснување на координација и комуникација со лабораториите за испитување на храната.

7.3 Одделение за заштита на потрошувачите

Основната цел на Одделението за заштита на потрошувачите е јакнење и унапредување на политиките за заштита на потрошувачи, со цел заштита на здравјето и интересите на потрошувачите.

Во насока на реализацијата на правата на потрошувачите кои се однесуваат на едукацијата и информираноста се користат повеќе алатки, како што се реализација едукативни работилници за различни популациони групи, веб страницата на АХВ, каде се поставени повеќе информативно едукативни содржини наменети за потрошувачите, известувања, медиуми, бесплатна телефонска линија.

Веќе осум години се води дата база податоци за жалби и предлози од потрошувачите, која се евалуира на годишно ниво. Анализите на оваа база се користат во повеќе насоки, а податоците се користат често како индикатори во програмите. Активностите за едукација и информирање на потрошувачите се вградени во годишните планови за работа на Агенцијата. Публикувани се повеќе информативно - едукативни материјали наменети за потрошувачите. Овие материјали се промовирани преку кампањи, работилници и трибини, со учество на сите заинтересирани страни.

Комуникацијата со невладиниот сектор и финансиската поддршка на граѓанските здруженија се реализира повеќе години наназад и постојано се зајакнува, со што се овозможува нивно соодветно лобирање за правата на потрошувачите во областа на храната, но и зголемување на транспарентноста на Агенцијата за храна и ветеринарство на Република Северна Македонија.

Планирани активности во Одделението за заштита на потрошувачи за 2019 година

- Преслушување на повиците од бесплатната телефонска линија заради комуникација со граѓаните и иницирање на инспекциски надзори /континуирано во текот на целата година/.
- Ажурирање на WEB страната во делот наменет за потрошувачите заради информирање и подигање на јавната свест по прашањата врзани со храната / информативно - едукативни содржини/
- Ажурирање на базата на податоци по претставки и предлози од областа на безбедноста на храната и ветеринарството /континуирано во текот на годината/ и анализа на истата. Анализата ќе се достави до секторите со цел при планирањето на активностите да ги земат во предвид проблемите, како и опасностите, ризиците и предлозите од граѓаните.
- Одржување на трибини, настани, работилници и изготвување на содржини за медиуми, кампањи заради јакнење на комуникацијата со заинтересираните страни во системот за безбедност на храна /граѓани, потрошувачи, институции, бизниси, медиуми/
- Активности врзани за Поглавјето 28.1, потрошувачи и здравје /учество во работната група, изготвување на извештаи /, заради бележење на напредокот во ова поглавје.
- Активности врзани за реализација на Програмата за заштита на потрошувачи за периодот 2019-2020, за 2019 година— Изготвување на едукативни брошури на темите: „Труења со храна и како треба да се постапи,, „Што значи правилна исхрана и како поздраво да се храниме,, „Како да ја читаме и користиме нутритивната информација/табела истакната на етикетите од прехранбените производи,, Реализирање на соработка со Бирото за образование и развој и поставување на брошурите на веб страниците на Бирото, и промоција на истите. Граѓанските здруженија, на кои ќе им бидат доделени финансиските сретства за реализирање на активностите, ќе соработуваат со научни институции, Бирото за образование и развој и Агенцијата за храна и ветеринарство.

- Истражување
- Изготвување на извештаи /јануари и јули/, кои се однесуваат на претставките и предлозите од областа на храната и доставување до МИОА
- Активности врзани за комуникација со сите заинтересирани страни во системот за заштита на потрошувачи /централна власт, локална власт, граѓански здруженија, бизнис оператори/

7.4 Одделение за стратешко планирање

Во текот на 2019 година на ниво на Одделението за стратешко планирање ќе се спроведат следните активности:

Во првиот квартал на годината ќе биде изработен Извештај за спроведување на годишниот план за работа за 2018 година кој ќе содржи преглед на постигнатите резултати на АХВ од спроведувањето на програмите, потпрограмите, мерките и активностите, иницијативите утврдени со Годишната програма за работа на Владата; активностите од тековното работење и преглед на нереализираните мерки и активности со образложение за нивното неспроведување. Извештајот ќе биде доставен до Генералниот секретаријат на Владата на Република Северна Македонија најдоцна до крајот на февруари.

Исто така ќе се изготви годишен извештај за работата на одделението.

По донесувањето на Одлуката за стратешките приоритети на Владата и одредување на фискалната рамка во вториот и третиот квартал ќе се отпочне со изготвување на Нацрт-стратешкиот план за 2020-2022 година.

Во состав на Нацрт-стратешкиот план ќе бидат вклучени и плановите на програмите за развој кои се однесуваат на развојни проекти, како и програмите преку кои се прикажани средства од Фондовите на ЕУ и национално кофинансирање.

Нацрт - стратешкиот план во предвидените рокови ќе биде доставен до Генералниот секретаријат Сектор за стратегија планирање и следење и до Министерството за финансии како составен дел на Предлог буџетот.

По усвојување на Буџетот на Република Северна Македонија за 2020 година, финансиските средства во Стратешкиот план треба да се усогласат со одобрените средства од Буџетот наменети за Агенцијата за храна и ветеринарство. За таа цел потребна е соработка со Секторите/Одделенијата за правилно распределување на финансиските средства за реализација на програмите и активностите кои се составен дел на Стратешкиот план 2020-2022 година. Во декември 2019 година ќе се изврши усогласување на Стратешкиот план со заклучните согледувања и препораки на анализираниот Нацрт стратешки план на АХВ од Генерален секретаријат- Сектор за стратегија, планирање и следење. Откако финансиските средства од одобриениот Буџет ќе се усогласат и ќе бидат анализирани заклучни согледувања и препораки од Генерален секретаријат ќе се подготви Усогласена верзија на Стратешкиот план 2020-2022 година.

Усогласената верзија на стратешкиот план се објавува на веб страницата на АХВ во предвидениот рок.

Во четвртиот квартал на 2019 година ќе се работи на подготовка на Годишен план за работа на АХВ за наредната 2020 година. Годишниот план за работа се подготвува истовремено со подготвување на иницијативите за Годишната програма за работа на Владата на Република Северна Македонија.

По донесување на Годишната програма на Владата на Република Северна Македонија се усвојува и годишниот план за работа и истиот се објавува на веб страницата на АХВ.

Исто така ќе се подготви и Годишен план за работа на одделението.

Спроведувањето на Стратешкиот план и Годишниот план за работа ќе се следи квартално.

Ќе се водат тековни преписки и ќе се реализираат сите задолженија зададени од раководителот на сектор.

Интерните проверки на Системот за менаџмент со квалитет ќе се вршат во сите Организациони единици на АХВ согласно Програмата за интерни проверки и навремено ќе се доставуваат извештаи за истите до Менаџерот за квалитет.

8. СЕКТОР ЗА НОВИ ПРЕХРАНБЕНИ ТЕХНОЛОГИИ

Сектор за нови прехранбени технологии се состои од 2 одделенија

- Одделение за генетски модифицирана храна
- Одделение за храна произведена со иновирани технологии и јонизирачко зрачење, новел храна и други видови храна

Во Секторот работат вкупно 4 вработени.

Во Одделение за генетски модифицирана храна работат 1 раководител на одделение и 1 помлад соработник (вкупно 2).

Во Одделение за храна произведена со иновирани технологии и јонизирачко зрачење, новел храна и други видови храна работи 1 помлад соработник (вкупно 1).

Секторот за нови прехранбени технологии планира активностите за 2019 година редовно да ги извршува согласно поднесените барања од операторите со храна и согласно процедурите на секторот, воедно организирајќи ги и следејќи го работењето на Комисиите кои работат во рамките на секторот во областите на храна произведена со иновирани технологии и областите кои ги опфаќаат природните минерални води, природните изворски води и други пакувани води.

Активностите на секторот во смисла на организација на работата на секторот, координација на активностите меѓу одделенијата и координација со другите сектори и одделенија се планираат за 2019 година како континуирана активност.

Плановите, анализите и извештаите на Секторот се планираат да се изготвуваат континуирано и правовремено во текот на годината согласно потребите и барањата на Агенцијата.

Секторот за нови прехранбени технологии има одговорност да ја следи европската легислатива и да ја креира националната легислатива во однос на посебните барања кои се однесуваат на безбедноста на :

- генетски модифицираната храна,
- храна произведена со иновирани технологии;
- храна третирана со јонизирачко зрачење; и
- други видови храна (природна минерална, природна изворска вода и друга пакувана вода).

Согласно измените на европската легислатива, Секторот ќе учествува во изработката на подзаконски акти од горенаведените области, ако се појави потреба. За 2019 година планирана е подготовка на нов Правилник за посебните барања за безбедност на храна произведена со иновирани технологии со цел хармонизација на националното законодавство со ЕУ законодавството од оваа област.

Секторот за нови прехранбени технологии ги планира активностите за 2019 година поодделно по одделенија.

8.1. Одделение за генетски модифицирана храна

Одделението за генетски модифицирана храна има одговорност да ја следи европската легислатива и да ја креира националната легислатива во однос на посебните барања кои се однесуваат на безбедноста на генетски модифицираната храна.

Согласно измените на европската легислатива, Одделението учествува во изработката на подзаконски акти од горенаведената област.

За 2019 година се планира промена на легислативата, со донесување на нови Правилници за ГМО храна во смисла на уредување на барања за безбедност, означување и одобрување на ГМО храна.

Со донесување на правилниците се уредува правната рамка за постапување по барања за одобрување за ставање во промет на производи од погоре наведената категорија храна.

Во Одделението за генетски модифицирана храна активностите се планирани со цел заштита на потрошувачите од небезбедна храна со имплементација на законодавството во областа на генетски модифицираната храна.

Одделението учествува во подготовка на предлог за мониторинг на генетски модифицираната храна, како дел од Годишната програма за мониторинг на безбедноста на храната во Република Северна Македонија. Одделението прави анализа на добиените податоци од Програмата во делот на генетски модифицираната храна.

Заради комплексноста на материјата со која работи одделението ќе соработува со други институции како што се Факултетот за технолошки науки, Факултетот за земјоделски науки и храна и други институции.

Со цел да се обезбеди почитување на посебните законски одредби за генетски модифицирана храна, вработените во одделението континуирано ќе даваат консултации за доследна примена на горенаведените прописи.

8.2 Одделение за храна произведена со иновирани технологии, храна третирана со јонизирачко зрачење и други видови храна

Одделението за храна произведена со иновирани технологии, храна третирана со јонизирачко зрачење и други видови храна има одговорност да ја следи европската легислатива и да ја креира националната легислатива во однос на посебните барања кои се однесуваат на безбедноста на:

- храна произведена со иновирани технологии;
- храна третирана со јонизирачко зрачење; и
- други видови храна (природна минерална вода, природна изворска вода и друга пакувана вода).

Согласно измените на европската легислатива, Одделението учествува во изработката на подзаконски акти од горенаведените области.

За 2019 година се планира промена на легислативата во областа на храната произведена со иновирани технологии. Во областа на храна третирана со јонизирачко зрачење се планира дополна на легислативата во текот на 2019 година, односно се планира објавување на Листа на објекти за третирање на храна со јонизирачко зрачење.

Одделението има активности за континуирано постапување по барања за одобрување за ставање во промет на производи од погоре наведените категории храна и контрола на ставање во промет со цел имплементација на прописите од овие области.

Одделението континуирано ќе постапува по барања од операторите со храна постапување по барања на операторите со храна за одобрување состојки или производи кои спаѓаат во категоријата храна произведена со иновирани технологии.

Одделението учествува во подготовка на предлог за мониторинг на храна третирана со јонизирачко зрачење, како дел од Годишната програма за мониторинг на безбедноста на храната во Република Северна Македонија. Одделението ќе прави анализа на добиените податоци од Програмата во делот на храна третирана со јонизирачко зрачење.

Континуирано прегледување и постапување по барања на операторите со храна за одобрување на природни минерални води, природни изворски води и други пакувани води кои за прв пат се ставаат во промет во Република Северна Македонија, или одобренија за усогласеност со пропишаните барања за составот на секој производ кој операторот има намера да го стави во промет на пазарот во Република Северна Македонија.

Во Одделението за храна произведена со иновирани технологии, јонизирачко зрачење и други видови храна активностите се планирани со цел заштита на потрошувачите од небезбедна храна со имплементација на законодавството во областите за природни минерални води, природна изворска вода и други пакувани води, храна произведена со иновирани технологии и храна третирана со јонизирачко зрачење.

Во одделението се водат повеќе електронски регистри:

Водење и ажурирање на регистарот на одобрени производи од групата состојки или производи кои спаѓаат во категоријата храна произведена со иновирани технологии, континуирано во текот на цела година.

Водење и ажурирање на регистарот на одобрени производи од групата на минерални води, континуирано во текот на цела година.

Одделението постојано ги следи промените во европската регулатива што се однесуваат на храна произведена со иновирани технологии, храна третирана со јонизирачко зрачење, минерални води и изворски води и други пакувани води, континуирано во текот на цела година.

Заради комплексноста и специфичностите на материјата со која работи одделението ќе соработува со научни институции како што се Медицинскиот факултет, Фармацевтскиот факултет, Факултетот за технолошки науки, Факултетот за земјоделски науки и храна, Факултетот за електро и информатичка технологија и други научни институции.

Со цел да се обезбеди почитување на посебните законски одредби за храна произведена со иновирани технологии, храна третирана со јонизирачко зрачење, природни минерални води, природни изворски пакувани води и други пакувани води на барање на операторите со храна, вработените во одделението континуирано ќе даваат консултации за доследна примена на горенаведените прописи.

9. СЕКТОР ЗА ПРОЦЕНКА И КОМУНИКАЦИЈА НА РИЗИК

Секторот организациски е составен од 2 одделенија:

- Одделение за проценка на ризик;
- Одделението за комуникација и РАСФФ;

Во секторот работат 5 вработени.

Во Одделение за проценка на ризик не се пополнети работните места.

Во Одделението за комуникација и RASFF работи 1 раководител на одделение 1 помлад соработник (вкупно 2).

Согласно со обврските од делокругот на работата, Секторот за проценка и комуникација на ризик, реализира голем број на активности во функција на извршување на надлежноста на Агенцијата. Во секторот се вршат активности за проценка и превенирање на можни ризици поврзани со храната како и комуникацијата и информирањето за ризиците поврзани со пласирање на небезбедни производи на пазарот.

Активностите на Секторот во смисла на организација на работата на секторот, координација на активностите меѓу одделенијата и координација со другите сектори и одделенија се планираат за 2019 година како континуирана активност.

Плановите, анализите и извештаите кои ги изготвува Секторот се планираат да се изготвуваат континуирано и во текот на целата година согласно потребите и барањата од претпоставените.

Секторот организациски е составен од 2 одделенија:

- Одделение за проценка на ризик;
- Одделението за комуникација и RASFF;

Основана цел на Секторот за проценка и комуникација на ризик во спроведувањето на политиките за безбедност на храната и во работата на Директорот на Агенцијата за храна и ветеринарство е проценување и навремено информирање за опасностите поврзани со храната а се во функција на нивно навремено превенирање.

Со навремени информации за опасностите поврзани со безбедноста на храната и информирањето за сите потенцијални опасности поврзани со безбедноста на храната, со примена на проценка и категоризација на ризиците базирано на научни сознанија, се остварува и заштитата и навремената информација на потрошувачите од небезбедна храната.

Активностите на Секторот за проценка и комуникација на ризик произлегуваат од активностите предвидени за одделенијата кои се во состав на секторот.

9.1 Одделението за проценка на ризик

Активностите на Одделението за проценка на ризик се поврзани со аналитичка обработка на сите добиени податоци (извештаи добиени од инспекциски надзор, податоци добиени од направени лабораториски анализи од мострите земени при контролите, лабораториски анализи на мостри земени согласно годишните мониторинг програми како и податоци добиени од RASFF, Европскиот системот за брзо информирање за небезбедни производи). Континуирана обврска за идентификација, карактеризација и категоризација на ризиците со аналитичка и статистичка обработка на добиените податоци.

Врз основа на сознанијата кои ќе произлезат од процената на ризиците, ќе се изготват упатства за превенирање на можните ризици.

Со анализа на добиените податоци од контролата на инспекторите и врз основа на резултатите од обработените податоци ќе се предлага изработка на целни програми за мониторинг на определени биолошки, хемиски и физички фактори присутни во одделни прехранбени производи.

Со реализација на споменатите приоритети ова одделение е посветено на реализација на сопствените цели, а активностите произлегуваат од Правилникот за организација и систематизација на Агенцијата за храна и ветеринарство.

9.2 Одделение за комуникација со ризик и RASFF

3.2 Активностите на Одделение за комуникација со ризик и RASFF ќе се остваруваат со ефикасни, брзи и навремено проследени информации за небезбедна храна како и размена на податоците за небезбедна храна добиени преку RASFF системот.

Исто така Одделението има за цел остварување на активност за активна употреба на МК RASFF системот за прибирање и проследување на податоци добиени од инспекциските контроли за лабораториски утврдена небезбедна храна произведена и пласирана на пазарите во Република Северна Македонија.

Во реализацијата на своите активности Одделението се раководи од Стратешките приоритети на АХВ, како што се достигнување на висок степен на безбедноста на храната и храната за животни, како и воспоставување на функционален систем за размена на податоци. Заради реализација на споменатите приоритети ова одделение е посветено на реализација на сопствените цели, а активностите произлегуваат од Правилникот за организација и систематизација на Агенцијата за храна и ветеринарство. Истите ќе се остваруваат со ефикасни, брзи и навремени информации за небезбедна храна.

10. ОДДЕЛЕНИЈА ПОД ДИРЕКТНА НАДЛЕЖНОСТ НА ДИРЕКТОР

Независните одделенија за својата работа непосредно одговараат пред директорот на Агенцијата и тоа: Одделение за работи поврзани со директорот – Кабинет, Одделение за управување со човечки ресурси, Одделение за внатрешна контрола и аудит, Одделение за внатрешна ревизија, Одделение за финансиски прашања и Одделение за следење на измами со храна.

10.1 ОДДЕЛЕНИЕ ЗА РАБОТИ ПОВРЗАНИ СО ДИРЕКТОР – КАБИНЕТ

Во одделението работат 1 советник, 1 соработник и 2 референта (вкупно 4).

Одделението за работи поврзани со директорот -КАБИНЕТ, врши голем број на активности меѓу кои и организирање и одржување на стручни колегиуми, организирање и закажување состаноци и приеми кај директорот, работни и протоколарни посети на претставници и делегации од странство, исто така ја следи реализацијата на програмите за работа на Владата и Собранието и координира Агенцијата за храна и ветеринарство да обезбедува целосни, навремени и точни информации, донесени врз основа на ускладени ставови на секторите и одделенијата во Агенцијата, за активностите кои се од делокругот на работење на Агенцијата. Непосредно се одговара и на поставените прашања од страна на печатените, електронските медиуми и пошироката јавност.

Внатрешната комуникација и комуникацијата со медиумите и пошироката јавност се врши во согласност со Законот за организација на органите на државната управа, Законот за медиуми, Законот за аудио и аудиовизуелни медиумски услуги, Законот за државни службеници, Законот за слободен пристап до информации од јавен карактер, Законот за употреба на македонскиот јазик, Правилникот за систематизација на работните места во Агенцијата за храна и ветеринарство и Правилникот за внатрешна организација на Агенцијата за храна и ветеринарство.

Во рамки на Одделението за работи поврзани со директорот – Кабинет, лицето задолжено за односи со јавност презема активности за претставување и афирмирање на Агенцијата во јавноста, за навремено, законито и квалитетно информирање, организирање на прес - конференции со средствата за јавно информирање, во координација со секторите и одделенијата во Агенцијата презема активности за организирање на медиумски и промотивни кампањи, учествува во подготовка на публикации, ја уредува интернет страницата на Агенцијата во делот Вести и води сметка за ажурирање на содржините поврзани со информирањето.

Задолженото лице за односи со јавноста администрира со официјалната електронска адреса на Агенцијата info@fva.gov.mk, со порталите [e-demokratija](http://e-demokratija.mk) и uslugi.gov.mk.

Лицето задолжено за односи со јавноста во делот на информирањето на медиумите и пошироката јавност, соработува и со здруженијата на компаниите од приватниот сектор, здруженија на граѓани, институции и државни органи.

Планирани активности

- Организирање и спроведување на промотивни кампањи
- Одбележување на 16 Октомври, Светски ден на храната
- Одбележување на Светскиот ден на борба против беснило – 28. Септември
- Планирани се активности за информирање на јавноста преку соопштенија и информативни содржини;

- Учество во информативно - едукативни емисии на националните и локалните радио и телевизиски станици.

10.2 ОДДЕЛЕНИЕ ЗА УПРАВУВАЊЕ СО ЧОВЕЧКИ РЕСУРСИ

Во одделението работат 1 советник, 1 помлад соработник и 2 референти.

Одделението за управување со човечки ресурси во рамките на Агенцијата за храна и ветеринарство има за цел да ги утврди сите елементи на управувањето со човечки ресурси, односно селекција и вработување, унапредување и мобилност, обука, доделување на одговорности и овластувања на вработените, менторство, мониторинг и оценувањето на вработените, вклучувајќи и посебните барања за инспекторите.

Одделението извршува работни задачи околу стручно оперативни работи во врска со управувањето на човечките ресурси, се грижи за решавање на прашањата од работен однос односно засновање на работен однос, распоредување на вработените, престанување на работен однос, надоместоци на плати и други права од работен однос, подготвува потребни акти од работен однос, дава податоци до надлежни институции од работните односи, соработува со надлежните државни институции во давање и ажурирање на податоците, врши стручно оперативни работи и работи во врска со управувањето на ресурси и персоналните работи, непосредно соработува со образовните центри, врши организирање, насочување и координација на работата, непосредна контрола и надзор над извршувањето на работата, воспоставува и се грижи за информативниот систем за ресурси и персоналната евиденција во Агенцијата, се грижи за правна примена на законите и подзаконските акти од областа на ресурси и персоналната евиденција вклучувајќи ги оние поврзани со правичната застапеност на заедниците.

Планирани активности во 2019 година се

1. Координација при постапката за спроведување на постапката за управување со ефектот на административните службеници.
1. Донесување на Годишен план за вработување за 2019 година
2. Изработка на Годишен план за генерички и специјализирани обуки и доставување на извештаи од спроведени обуки
3. Водење на Систем за управување со човечки ресурси (HRMIS)
4. Спроведување на процесот на селекција, вработување и мобилност во државната служба
5. Спроведување на активности во врска со користење на боледувања, годишни одмори, пријава и одјава на вработените.

10.3 ОДДЕЛЕНИЕ ЗА ВНАТРЕШНА КОНТРОЛА И АУДИТ

Во одделението работи 1 советник.

Целта на Одделението за внатрешна контрола и аудит е да се обезбеди проверка на работењето во согласност со законодавството за безбедност на храната на Агенцијата за храна и ветеринарство и ефикасноста и ефективностa на спроведување на официјалните контроли со кои се предвидуваат низа критериуми во нивното спроведување.

Одделението за внатрешна контрола и аудит имајќи ги предвид приоритетите на Агенцијата за храна и ветеринарство за правилно и униформно спроведување на позитивната легислатива, упатствата и процедурите, има за цел спроведување на активности кои ќе придонесат за унапредување на квалитетот, ефективностa и ефикасноста на работењето на административните службеници во АХВ и постигнување на унифицираност во работата на инспекторите за храна и официјалните ветеринари при спроведување на националното законодавство усогласено со ЕУ законодавството.

Основната цел е континуирано подобрување и усовршување на реализирање на официјалните контроли, постапување по законски и подзаконски акти, процедури, упатства.

Реализацијата на својата цел Одделението ја остварува преку:

1. Дефинирање на подрачје на работа и подготовка на Акциски план за спроведување на активности по Годишен план.
2. Подготовка на Програма и План за спроведување на официјални контроли
3. Ревизија на официјални контроли во спроведување на официјални контроли по Годишен План на Сектор за инспекциски надзор
4. Подготовка на поединечни извештаи од извршените внатрешни аудити на официјални контроли
5. Подготовка на збирен Извештај од извршен внатрешен регуларен аудит на официјални контроли
6. Одржување на состанок за утврдување на препораки и листи на недоследности
7. Постапување по пријави, податоци, информации и сознанија за неправилности во работењето со Налог на Директорот на АХВ
8. Постапување по издаден налог за внатрешна контрола во Организациона единица сектор/одделение во АХВ од страна на Директорот на АХВ.
9. Подготвување на извештаји за извршените внатрешни контроли со донесени заклучоци по однос на утврдена фактичка состојба.

Во редовните активности на одделението влегуваат и постапување по

- Претставки и Предлози
- Налози за извршување на внатрешна контрола од страна на Директорот на АХВ.

10.4 ОДДЕЛЕНИЕ ЗА ВНАТРЕШНА РЕВИЗИЈА

Во одделението работи 1 раководител на одделение.

Одделението за внатрешна ревизија своите активности ги спроведува врз основа Законот за јавна внатрешна финансиска контрола („Службен весник на Република Македонија“ бр.90/09, 188/13 и 192/5) и Правилникот за начинот на извршување на внатрешната ревизија и начинот на известување за ревизијата („Службен весник на Република Македонија“ бр.136/10).

Целта на внатрешната ревизија е на раководителот на субјектот од јавниот сектор да му обезбеди независно разумно објективно уверување и совет со цел за подобрување на работењето на субјектот и зголемување на ефективностa на системите за внатрешна контрола

За 2019 година се планирани следните активности на Одделението:

1. Подготовка на Годишен план за работа за наредната година
2. Подготовка на Извештај за извршената внатрешна ревизија за тековната година
3. Ревизии според планот и ад-хок ревизии по барање на раководството
 - Ревизија на внатрешна финансиска контрола при реализација на договорите во АХВ
 - Ревизија на системот на наплата на надоместоци за спроведување на активностите и официјални контроли при издавање на сертификати за храна и храна на животни согласно пропишаната регулатива
 - Ревизија на системот на информирање од страна на лабораториите за добиените резултати по спроведени анализи од земени примероци за анализа
 - Ревизија на системите за внатрешна контрола на процесот на IPA проектите во АХВ
 - Ревизија во Инспекциски совет
 - Ад-хок ревизии во тековната година

10.5 ОДДЕЛЕНИЕ ЗА ФИНАНСИСКИ ПРАШАЊА

Во одделението работи 1 раководител на одделение, 2 советника, 1 соработник и 1 референт (вкупно 5).

Во 2019 година се утврдени приоритетни точки на делување со цел да се олесни, автоматизира и усогласи работата согласно најновите измени во законската регулатива.

Со наведените активности ќе се овозможи хармонизација во работењето на одделението, со оглед дека моменталната организираност (наследена состојба од 2017) е тотално некомпатибилна со современото сметководственото работење.

Воедно ќе се преземат и мерки за доекипираност просторно и тимски, како и соодветно софтверско поврзување.

Се планира изготвка на нови процедури за работа.

- Процедура за контрола и водење евиденција на реализацијата на договорите за јавна набавка,
- Процедура за одобрување на нарачки на стоки или услуги,
- Процедура за магацинско работење и водење на материјално книговодство,
- Процедура за доставување буџетски циркулар за изготвување на Предлог буџетот,
- Процедура за наплата на сопствени приходи од ветеринарни станици,
- Процедура за контролирање на јавните приходи и повраток на средства и
- Процедура за набавка на стоки и услуги до 500 евра.

Во зависност од можностите и расположливите средства на Агенцијата ќе се преземат и соодветни активности за обезбедување на архивски простор – преку склучување договор за закуп на архивски простор со исполнување на сите законски норми во однос на чување на материјали од финансиски карактер.

Во зависност од можностите и расположливите средства на Агенцијата ќе се преземат и соодветни активности за унапредување на софтверските решенија.

10.6 ОДДЕЛЕНИЕ ЗА СЛЕДЕЊЕ НА ИЗМАМИ СО ХРАНА

Во одделението за следење на измами со храна работи 1 советник.

Активностите во Одделението за следење на измами со храна се планирани со цел унапредување на политиката за заштита на интересите на потрошувачите и зголемување на довербата на граѓаните. Придобивките се однесуваат на повисоко ниво на заштита на интересите на потрошувачите односно заштита на потрошувачите од измама и заблуда.

Одделението за следење на измами со храна има за цел понатамошно усогласување на политиките на ЕУ од областа на безбедност на храната и ветеринарно јавно здравство, заштита на интересите на потрошувачите, согласно одредбите од Законот за безбедност на храната и Законот за заштита на потрошувачи воспоставување и градење на стратешка координација со научни институции како независен извор на научни совети и поддршка на научните активности на системот за безбедност на храната, остварување на активности за одржување и континуирано подобрување на системот за безбедност на храна, со цел високо ниво на заштита на здравјето на луѓето и интересите на потрошувачите во однос на храната.

Подобрувањето на системот се остварува преку дефинирање на цели за квалитет, активности на идентификување и постапување по иницијативи за следење на измами со храна, постапување по доспени пријави и иницијативи, реализирање на истраги врз основа на анализа и проценка, реализација на планираниот годишен план за работа, континуирана анализа состојбите и трендовите во однос на измамите со храна, утврдување на неусогласености превземање на сите неопходни мерки во инспекциска постапка.

Одделението за следење на измами со храна ја реализира својата цел преку следните активности:

1. Дефинирање на подрачја за работа и подготовка на акциски план за спроведување на активности по Годишен план за Follow up на планот за работа за 2018 год;
2. Постапување по доспени пријави, дојави и иницијативи за постапување за измами со храна како вонредни инспекциски надзори
3. Изготвување на извештаи за Директор на АХВ од извршените истраги за измами со храна
4. Следење на состојбите и трендовите кои може да резултираат со измами на храна и постапување по истите
5. Изготвување на Програма и План за работа
6. Реализација на Годишен план за работа на одделението за следење на измами со храна со планирани надзори во делот на додатоци на исхраната
7. Изготвување на годишен извештај од реализирани истаги за измами постапување по годишен план
8. Ажурирање на база на податоци на измами со храна

Со реализација на Планот за работа на Одделението за следење на измамите со храна ќе се зголеми на нивото на функционалност и ефикасност на АХВ ќе се зајакне институционалниот капацитет во насока на зголемување на безбедноста и квалитетот нахраната.

Одделението за следење на измами со храна во текот на 2018 година ќе постапува согласно:

- Закон за безбедност на храна.
- Процедура за иницирање на истрага за следење на измами со храна и

- Упатството за следење на измами со храна со цел да се заштитат интересите на потрошувачите и да се обезбеди високо ниво на заштита на здравјето на луѓето.

Покренување на иницијатива за истрага за измама со храна може да потекне од:

- Директор на АХВ,
- по добиено сознание врз основа на аналитичко следење на измамите со храна на пазарот во РСМ од Одделението за следење на измами со храна
- по добиено сознание врз основа на аналитичко следење на измамите со храна на пазарите во Европа и пошироко,
- по добиено сознание врз основа на аналитичко следење на измамите со храна на електронските сајтови од Одделението за следење на измами со храна,
- по добиена информација од советниот за за односи со јавноста,
- по поднесена претставка од потрошувачи од Одделението за заштита на потрошувачите во која постојат јасни наводи за појава на измама од поширок обем
- по добиена претставка од Инспекциски Совет на РСМ која укажува на измама со храна
- по добиена информација од Организација на потрошувачите, и други граѓански здруженија на потрошувачите
- по извршена анализа за проценка на ризик од Сектор за проценка и комуникација со ризик,
- по извршена анализа од останатите Сектори во состав на АХВ,
- по добиена нотификација од RASFF
- останати надворешни субјекти кои имаат влијание и активности во врска со измами со храна (МВР, Министерство за економија, Царинска Управа на РМ, Министерство за здравство, МЗШВ и други)

За секоја доспеана информација се врши евалуација од страна на вработените во Одделението за следење на измами со храна самостојно, во консултација со непосредно засегнатите сектори и одделенија во состав на АХВ и во консултација со Директор на АХВ.

Активностите во Одделението за следење на измами со храна ќе се реализираат самостојно во делот на планирање на фазите и изборот на производитите и операторите кои вршат производство или увоз и промет со додатоките на исхрана како и фазата на евалуација од реализираните активности и мерки.

Доколку обемот на работа во Одделението за следење на измами со храна не биде соодветен на расположливите човечки ресурси дополнително ќе се формира тим за работа од инспекторите за храна од неживотинско потекло и официјалните ветеринари од Секторот за инспекциски надзор.